

Föreskrifter och anvisningar 15/2012

Föreskrifter och anvisningar om
bokföring, bokslut och
verksamhetsberättelse: Pensionskassor
och pensionsstiftelser

Dnr
FIVA 17/01.00/2017

Utfärdade
13.12.2012

Gäller från
1.1.2013

Upplysningar
Försäkringstillsyn/Arbetspensionsanstalter

FINANSINSPEKTIONEN
telefon 09 183 51
fornamn.efternamn@fiva.fi
finansinspektionen.fi

Den juridiska karaktären av föreskrifter och anvisningar

Föreskrifter

I Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar presenteras föreskrifterna under rubriken "Föreskrift". Föreskrifterna är bindande rättsregler, som måste följas.

Finansinspektionen meddelar föreskrifter endast med stöd av och inom ramen för rättsliga bestämmelser som ger Finansinspektionen behörighet att ge ut föreskrifter.

Anvisningar

I Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar presenteras under rubriken "Anvisning" Finansinspektionens tolkningar av innehållet i lagar eller andra bindande bestämmelser.

Under denna rubrik presenteras också rekommendationer och andra verksamhetsanvisningar som inte är bindande. Vidare upptas här Finansinspektionens rekommendationer om hur internationella riktlinjer och rekommendationer ska följas.

Av formuleringen av anvisningen framgår när det är fråga om en tolkning och när det är fråga om en rekommendation eller annan verksamhetsanvisning. Formuleringen av anvisningarna och den juridiska karaktären av föreskrifterna och anvisningarna förklaras närmare på Finansinspektionens webbplats.

[Finansinspektionen.fi > Regelverk > Den juridiska karaktären av föreskrifter och anvisningar](#)

Innehåll

1	Tillämpningsområde och definitioner	11
1.1	Tillämpningsområde.....	11
1.2	Definitioner	11
2	Regelverk och internationella rekommendationer	12
2.1	Lagstiftning	12
2.2	Europeiska unionens direktiv.....	12
2.3	Bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter.....	12
2.4	Nationella rekommendationer	13
3	Syfte	14
4	Allmänna bestämmelser om bokföring och bokslut	15
4.1	Föreskrifter avdelningsvis för AB-pensionskassa	15
4.2	Sampensionsstiftelse.....	15
4.2.1	Definitioner	15
4.2.2	A-sampensionsstiftelser.....	16
4.2.3	B-sampensionstiftelser	16
4.2.4	AB-sampensionsstiftelser	17
4.3	Pensionskassa och pensionsstiftelse med premiebaserat och förmånsbaserat tilläggs-pensionsarrangemang.....	17
4.4	Omkostnadskonto	17
4.5	Krav som ställs på bokföring av placeringar.....	18
4.6	Ändringar i principerna för uppgörande av bokslut och fel som hänför sig till tidigare räkenskapsperioder.....	18
4.7	Poster i utländsk valuta	18

		4 (109)
4.8	Överföring av ansvar – Pensionskassa	18
4.8.1	Exempel på överföring av ansvar	19
4.9	Överlåtelse och övertagande av försäkringsverksamhet – Pensionsstiftelse ..	20
4.9.1	Exempel på överlåtelse och övertagande av försäkringsverksamhet.....	21
4.10	Förteckning över bokföringar och material	22
4.11	Värdering av placeringar till verkligt värde.....	22
4.12	Skyldighet att upprätta koncernbokslut.....	22
4.13	Sammanställning av bokslutsuppgifter för pensionskassor och -stiftelser som tillhandahåller lagstadgat pensionsskydd.....	22
5	Värdering av fordringar och placeringar	23
5.1	Värdering av placeringar till anskaffningsutgiften - grundprinciper	23
5.1.1	Placeringar	23
5.1.2	Anskaffningsutgift för byggnader, avskrivningar, nedskrivningar och återföring av nedskrivning	24
5.1.3	Nedskrivning av masskuldebrevslån och andra motsvarande penning- och kapitalmarknadsinstrument.....	24
5.1.4	Uppskrivning	25
5.2	Ändring av användningsändamål för och uppskrivning av tillgångar	25
6	Säkringsredovisning med värdering till anskaffningsutgiften	26
6.1	Allmänna principer	26
6.2	Redovisningsmässig säkring	26
7	Derivatkontrakt	29
7.1	Allmänt	29
7.2	Behandling i bokföring och bokslut	30
7.2.1	Optionskontrakt.....	30

		5 (109)
7.2.2	Terminskontrakt	31
7.2.3	Ränte- och valutaswappar	33
8	Avtal om värdepapperslån och repor	35
8.1	Värdepapperslån	35
8.1.1	Långgivare	35
8.1.2	Låntagaren	35
8.2	Återköpsavtal (repor)	36
9	Beräkning av verkliga värden för placeringar	37
9.1	Allmänt	37
9.1.1	Beräkning av verkliga värden för fastighetsplaceringar	37
9.1.2	Beräkning av verkliga värden för andra placeringar än fastighetsplaceringar	39
10	Resultaträkning	41
10.1	Uppställningsform för resultaträkningen	41
10.2	Instruktioner för uppställning av resultaträkningen	45
10.2.1	Premieinkomst – Pensionskassa	45
10.2.2	Premieinkomst – Pensionsstiftelse	45
10.2.3	Intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten	46
10.2.4	Orealiserade ökningar och minskningar i placeringarnas värde	48
10.2.5	Intäkter och kostnader för derivatkontrakt	48
10.2.6	Avtal om värdepapperslån och repor	49
10.2.7	Ersättningskostnader – Pensionskassa	49
10.2.8	Ersättningskostnader – Pensionsstiftelse	51
10.2.9	Förändring av premieansvaret – Pensionskassa	52

10.2.10	Förändring i premieansvar i fråga om premierelaterade arrangemang – Pensionsstiftelse	52
10.2.11	Åter- och kreditförsäkrare – Pensionskassa.....	52
10.2.12	Åter- och kreditförsäkrare – Pensionsstiftelse.....	53
10.2.13	Förändring av ansvarsunderskottet	53
10.2.14	Skötselkostnader och avskrivningar	54
10.2.15	Övriga intäkter och kostnader – Pensionskassa	55
10.2.16	Övriga intäkter och kostnader – Pensionsstiftelse	55
10.2.17	Bokslutsdispositioner	55
10.2.18	Inkomstskatter och övriga direkta skatter	56
10.2.19	Intern överföring.....	56
10.2.20	Återbetalningar till delägare – Pensionskassa	57
10.2.21	Återbetalningar till arbetsgivaren – Pensionsstiftelse.....	57
11	Balansräkning.....	58
11.1	Schema för balansräkningen.....	58
11.2	Uppställning av balansräkningen	63
11.2.1	Immateriella tillgångar.....	63
11.2.2	Fastighetsplaceringar	63
11.2.3	Placeringar i ett arbetsgivarföretag som är delägare – Pensionskassa.....	64
11.2.4	Placeringar i ett arbetsgivarföretag – Pensionsstiftelse	64
11.2.5	Övriga placeringar.....	64
11.2.6	Placeringar som de försäkrade beslutar om.....	65
11.2.7	Ansvarsunderskott	65
11.2.8	Fordringar.....	66

		7 (109)
11.2.9	Övriga tillgångar.....	66
11.2.10	Aktiva resultatregleringar.....	67
11.2.11	Eget kapital.....	67
11.2.12	Ackumulerade bokslutsdispositioner.....	68
11.2.13	Försäkringsteknisk ansvarsskuld – Pensionskassa.....	68
11.2.14	Pensionsansvar – Pensionsstiftelse.....	68
11.2.15	Ansvarsskuld i fråga om försäkringar där de försäkrade beslutar om placeringsobjekten.....	69
11.2.16	Avsättningar.....	69
11.2.17	Skulder.....	69
11.2.18	Passiva resultatregleringar.....	69
12	Finansieringsanalys.....	71
13	Verksamhetsberättelse och noter i pensionskassa.....	74
13.1	Verksamhetsberättelse.....	74
13.2	Noter.....	74
13.2.1	Premieinkomst.....	74
13.2.1.1	Förändring i premieansvaret.....	75
13.2.2	Ersättningskostnader.....	75
13.2.3	Skötselkostnader.....	76
13.2.4	Specifikation av nettointäkterna av placeringsverksamheten.....	77
13.2.5	Nettointäkter av placeringsverksamheten för premiebaserade tilläggsarrangemang.....	78
13.2.6	Förändringar i immateriella och materiella tillgångar.....	79
13.2.7	Placeringar – värdering i balansräkningen till anskaffningsutgiften 74 b § 1–3 mom. FörsKL (Gäller inte premiebaserade tilläggsarrangemang).....	80

		8 (109)
13.2.7.1	Placeringars verkliga värde och värderingsdifferens	80
13.2.7.2	Fastighetsplaceringar	81
13.2.7.3	Fastigheter och fastighetsaktier i eget bruk.....	81
13.2.8	Premiebaserade tilläggs-pensionsarrangemang	82
13.2.9	Lånefordringar.....	82
13.2.10	Fordring (skuld) för ansvarsfördelning.....	83
13.2.11	Eget kapital	83
13.2.12	Försäkringsteknisk ansvarsskuld.....	83
13.2.13	Noter om säkerheter och ansvarsförbindelser	83
13.2.14	Noter om värdepapperslån och repor.....	84
13.2.15	Noter om derivatkontrakt	85
13.3	Noter om solvens.....	86
13.4	Pensionskassans risker och riskhantering	86
14	Verksamhetsberättelse och noter i pensionsstiftelse.....	88
14.1	Verksamhetsberättelse	88
14.2	Noter	88
14.2.1	Understödsavgifter och försäkringspremier.....	89
14.2.2	Ersättningskostnader	89
14.2.3	Skötselkostnader	90
14.2.4	Intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten.....	91
14.2.5	Nettointäkter av placeringsverksamheten för premiebaserade tilläggs-pensionsarrangemang.....	92
14.2.6	Förändringar i immateriella och materiella tillgångar	92

14.2.7	Placeringar – värdering i balansräkningen till anskaffningsutgiften 41 a § 1–3 mom. PSL (Gäller inte premiebaserade tilläggspensionsarrangemang)	93
14.2.7.1	Placeringars verkliga värde och värderingsdifferens	93
14.2.7.2	Fastighetsplaceringar	94
14.2.7.3	Fastigheter och fastighetsaktier i eget bruk.....	95
14.2.8	Placeringar i premiebaserade tilläggspensionsarrangemang	95
14.2.9	Lånefordringar.....	95
14.2.10	Ansvarsunderskott	96
14.2.11	Fordring (skuld) för ansvarsfördelning.....	96
14.2.12	Eget kapital	96
14.2.13	Pensionsansvar	96
14.2.14	Noter om säkerheter och ansvarsförbindelser	97
14.2.15	Noter om värdepapperslån och repor.....	98
14.2.16	Noter om derivatkontrakt	98
14.3	Noter om solvens.....	99
14.4	Pensionsstiftelsens risker och riskhantering.....	100
15	Nyckeltal.....	101
15.1	Nyckeltal för den ekonomiska utvecklingen och försäkringsverksamheten...	101
15.1.1	Allmänt	101
15.1.2	Beräkningsscheman för nyckeltalen och presentation av analyser	102
16	Upphävda föreskrifter och anvisningar	106
17	Ändringshistoria.....	107
18	Bilagor.....	109

18.1	Pensionskassor och pensionsstiftelser.....	109
-------------	---	------------

1 Tillämpningsområde och definitioner

1.1 Tillämpningsområde

- (1) Dessa föreskrifter och anvisningar tillämpas på följande tillsynsobjekt enligt lagen om Finansinspektionen:
- pensionskassor
  - pensionsstiftelser
- (2) Dessa föreskrifter och anvisningar tillämpas i princip på både pensionskassor och pensionsstiftelser. Om en föreskrift eller anvisning som ingår i ett avsnitt ska tillämpas endast på pensionskassor eller endast på pensionsstiftelser, omnämns detta separat i samband med föreskriften eller anvisningen.

1.2 Definitioner

A-pensionskassa och B-pensionskassa

- (3) Med A-pensionskassa avses i denna föreskrift en pensionskassa som bedriver annan än lagstadgad verksamhet och med B-pensionskassa en pensionskassa som bedriver lagstadgad verksamhet.

AB-pensionskassa

- (4) Med AB-pensionskassa avses i denna föreskrift en pensionskassa som bedriver lagstadgad verksamhet (B-avdelning) och annan verksamhet (A-avdelning). En AB-pensionskassas bokföring ska alltid uppgöras avdelningsvis.

A-pensionsstiftelse och B-pensionsstiftelse

- (5) Med A-pensionsstiftelse avses i denna föreskrift en pensionsstiftelse vars syfte är att bevilja enbart frivilliga tilläggspensioner och andra förmåner och med B-pensionsstiftelse en pensionsstiftelse vars syfte är att bevilja enbart lagstadgade pensioner och andra förmåner.

AB-pensionsstiftelser

- (6) Med AB-pensionsstiftelse avses i denna föreskrift en pensionsstiftelse vars syfte är att bevilja både frivilliga tilläggsförmåner (A-avdelning) och lagstadgade pensioner och andra förmåner (B-avdelning).

Sampensionsstiftelse

- (7) Med sampensionsstiftelse avses en pensionsstiftelse enligt 13 kap. i PSL till vilken det kan höra två eller flera arbetsgivare.

2 Regelverk och internationella rekommendationer

2.1 Lagstiftning

(1) Följande författningar knyter an till dessa föreskrifter och anvisningar:

- lagen om försäkringskassor (1164/1992, nedan även FörskKL)
- lagen om pensionsstiftelser (1774/1995, nedan även PSL)
- bokföringslagen (1336/1997, nedan även BokfL)
- lagen om premiebaserade tilläggs-pensionsarrangemang vid pensionsstiftelser och pensionskassor (173/2009)
- lagen om finansiella säkerheter (11/2004)
- räntelagen (633/1982)
- lagen om pension för arbetstagare (395/2006, nedan även ArPL)
- lagen om pension för företagare (1272/2006, nedan även FöPL)
- aravabegränsningslagen (1190/1993)
- lag om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003)
- lag om besvärnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005)
- Social- och hälsovårdsministeriets förordning. om försäkringskassors och pensionsstiftelsers bokslut (1336/2002, nedan även SHMFbs)
- Social- och hälsovårdsministeriets förordning om särskilda bestämmelser för pensionskassor (1353/2006)
- Social- och hälsovårdsministeriets förordning om särskilda bestämmelser för pensionsstiftelser (1352/2006)
- Social- och hälsovårdsministeriets förordning om ändring av social- och hälsovårdsministeriets förordning om särskilda bestämmelser för pensionsstiftelser (2/2012)
- bokföringsförordningen (1339/1997, nedan även BokfF)

2.2 Europeiska unionens direktiv

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EG(32013L0034) av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/249/EEG (Text av betydelse för EES): (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19–76)

2.3 Bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter

- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
- 74 b § 6 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 77 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 41a § 6 mom. i lagen om pensionsstiftelser

- 42 § 3 mom. i lagen om pensionsstiftelser

2.4 Nationella rekommendationer

- (3) Bokföringsnämndens allmänna anvisning i tillämpliga delar.

3 Syfte

- (1) Dessa föreskrifter och anvisningar syftar till att
- säkerställa att tillsynsobjekts bokslut ger en riktig och tillräcklig bild av tillsynsobjektets resultatet av verksamhet och ekonomiska ställning. Rapporteringen syftar vidare till att säkerställa att tillsynsobjekten tillämpar de materiella och tekniska redovisningsreglerna på ett så enhetligt sätt som möjligt. (*Utfärdats 23.11.2017, gäller från 31.12.2017*)
  - så heltäckande som möjligt hjälpa tillsynsobjektet att upprätta sina bokslut.

4 Allmänna bestämmelser om bokföring och bokslut

- (1) I 6 kap. i lagen om försäkringskassor (FörsKL) föreskrivs om pensionskassans bokslut och verksamhetsberättelse och 5 kap. i lagen om pensionsstiftelser (PSL) om pensionsstiftelsens bokslut och verksamhetsberättelse.
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
  - 74 b § 6 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 77 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 41 a § 6 mom. i lagen om pensionsstiftelser
  - 42 § 3 mom. i lagen om pensionsstiftelser

4.1 Föreskrifter avdelningsvis för AB-pensionskassa

- (3) Enligt 8 a § 1 mom. i FörsKL ska tillgångarna och skulderna samt intäkterna och kostnaderna för en pensionskassa som bedriver lagstadgad verksamhet hållas åtskilda enligt avdelning i fråga om den lagstadgade verksamheten och annan verksamhet (*indelning enligt avdelning*).
- (4) Till lagstadgad verksamhet räknas pensionsskydd enligt minimivillkoren för ArPL, tilläggsförmån registrerad enligt 30 a § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare och en grundförsäkring enligt FöPL. Med övrig verksamhet avses frivilliga tilläggs pensioner som kompletterar lagstadgade förmåner och andra förmåner. (*Utfärdats 7.3.2019, gäller från 31.3.2019*)
- (5) Vid åtskild bokföring och bokslut ska vidare beaktas bestämmelserna i Social- och hälsovårdsministeriets förordning om försäkringsföretags bokslut och koncernbokslut (SHMFbs) och Social- och hälsovårdsministeriets förordning om särskilda bestämmelser för pensionskassor 1353/2006.

FÖRESKRIFT (styckena 6–7)

- (6) En AB-pensionskassas bokföring ska uppgöras avdelningsvis. Härvid ska av bokföringen för respektive avdelning framgå separat alla de poster som avslutas i resultat- och balansräkningen.
- (7) Resultaträkningen och balansräkningen ska uppgöras separat för såväl A- och B-avdelningarna som för hela kassan.

4.2 Sampensionsstiftelse

4.2.1 Definitioner

Arbetsgivarspecifikt system

- (8) Inom det arbetsgivarspecifika systemet ska pensionsstiftelsens bokföring upprättas så att den för varje arbetsgivare i pensionsstiftelsen separat anger vilka poster som hänförs till resultaträkningen och vilka till balansräkningen.

Utjämnande system

- (9) I det utjämnande systemet fungerar pensionsstiftelsen som en helhet. Bokföringen uppgörs inte separat för varje arbetsgivare och i resultaträkningen specificeras inte ändringarna i pensionsansvaret eller ansvarsunderskottet separat för varje arbetsgivare. Understödsavgiften till pensionsstiftelsen fördelas på arbetsgivarna på det sätt som fastställs i pensionsstiftelsens stadgar.

4.2.2 A-sampensionsstiftelser

- (10) En sampensionsstiftelse ska ha en arbetsgivarspecifik bokföring enligt 117 § i PSL, om inte social- och hälsovårdsministeriet har beviljat pensionsstiftelsen tillstånd att i sin bokföring följa det utjämnande systemet.

FÖRESKRIFT (styckena 11–13)

- (11) En separat resultaträkning och balansräkning ska uppgöras för varje arbetsgivare i pensionsstiftelsen. Dessutom ska pensionsstiftelsen uppgöra en resultaträkning och en balansräkning för hela pensionsstiftelsen.
- (12) Tillgångarna bokförs på den arbetsgivare som överlåtits till pensionsstiftelsen de medel med vilka tillgångarna anskaffats. Om pensionsstiftelsen vid anskaffningen använt medel som överlåtits till pensionsstiftelsen av flera olika arbetsgivare, bokförs på varje enskild arbetsgivare den andel av de anskaffade tillgångarna som motsvarar de medel som använts.
- (13) När det gäller det utjämnande systemet tillämpas samma förfaringssätt som för B-sampensionsstiftelser.

4.2.3 B-sampensionstiftelser

- (14) B-sampensionsstiftelser ska i sin bokföring följa antingen ett utjämnande system eller ett arbetsgivarspecifikt system enligt 117 § i PSL.

FÖRESKRIFT (styckena 15–18)

- (15) I det arbetsgivarspecifika systemet upprättas bokföringen separat enligt arbetsgivare under iakttagande av föreskrifterna om bokföring och bokslut i styckena (11–12). (*Utfärdats 7.3.2019, gäller från 31.3.2019*)
- (16) I det utjämnande systemet kan understödsavgifterna som arbetsgivarna betalar fördelas i proportion till löner som arbetsgivarna under redovisningsperioden betalat till personer som faller inom ramen för pensionsstiftelsens verksamhetsfält.
- (17) Om pensionsstiftelsens styrelse beslutar att som understödavgift av arbetsgivarna uppbära ett belopp som ger upphov till ett ansvarsunderskott i pensionsstiftelsen, fördelas pensionsstiftelsens ansvarsunderskott mellan arbetsgivarna i förhållande till arbetsgivarnas pensionsansvarsandelar.
- (18) När det gäller tilläggsförsäkringsansvaret och den räntedifferens som ingår i tilläggsförsäkringsansvaret räcker det om en pensionsstiftelse som följer det utjämnande bokföringssystemet anger de stiftelsespecifika penningbeloppen.

4.2.4 AB-sampensionsstiftelser

- (19) En AB-pensionsstiftelse ska vad gäller bokföring och bokslut beakta bestämmelserna i Social- och hälsovårdsministeriets förordning om försäkringsföretags bokslut och koncernbokslut (SHMFbs) och Social- och hälsovårdsministeriets förordning om särskilda bestämmelser för pensionskassor 1353/2006.
- (20) När det gäller avdelningarna i en AB-sampensionsstiftelse ska stiftelsen följa, beroende på pensionsstiftelsens stadgar, föreskrifterna om bokföring och bokslut enligt det arbetsgivarspecifika eller det utjämnande bokföringssystemet.

FÖRESKRIFT (stycket 21)

- (21) Resultaträkningen ska uppgöras separat för såväl A- och B-avdelningarna som för hela stiftelsen.

4.3 Pensionskassa och pensionsstiftelse med premiebaserat och förmånsbaserat tilläggs-pensionsarrangemang

FÖRESKRIFT (styckena 22–24)

- (22) En pensionskassa och -stiftelse med både premiebaserat och förmånsbaserat tilläggs-pensionsarrangemang ska upprätta resultat- och balansräkningarna separat för vardera avdelningen och separat för hela pensionskassan och -stiftelsen.
- (23) Av redovisningen för avdelningarna ska slutposterna för resultat- och balansräkningen framgå separat för vardera avdelningen.
- (24) Intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten ska hänföras till den avdelning där de uppkommit. Sådana intäkter och kostnader som inte direkt kan hänföras till någondera avdelningen enligt orsaksprincipen ska fördelas enligt de fördelningsregler som pensionskassans styrelse årligen fastställt på förhand.

4.4 Omkostnadskonto

FÖRESKRIFT (styckena 25–26)

- (25) Om skötselkostnaderna för en pensionskassa och -stiftelse med premiebaserat tilläggs-pensionsarrangemang inte fördelas mellan det finansierande företaget och den försäkrade, ska pensionskassan upprätta ett separat bankkonto för skötselkostnaderna (omkostnadskonto). Arbetsgivaren ska se till att det finns tillräckliga medel på kontot för att täcka skötselkostnaderna.
- (26) I pensionskassans och pensionsstiftelsens stadgar ingår också en bestämmelse om att de återstående försäkringsbesparingarna för en sådan medlem, fribrevsinnehavare eller pensionstagare som vid sitt frånfalle inte hade några lagliga arvingar ska överföras till omkostnadskontot.

4.5 Krav som ställs på bokföring av placeringar

FÖRESKRIFT (stycke 27)

- (27) Vid värdering av placeringar till anskaffningsutgiften ska det utifrån pensionskassans och -stiftelsens bokföring vara möjligt att utreda placeringarnas ursprungliga anskaffningsutgift, ackumulerade nedskrivningar, utförda återföringar av nedskrivningar samt uppskrivningar separat för placeringar som räknas till fordringar och för placeringar som räknas till placerings- och anläggningstillgångar.

4.6 Ändringar i principerna för uppgörande av bokslut och fel som hänför sig till tidigare räkenskapsperioder

FÖRESKRIFT (stycke 28)

- (28) Ändringar i principerna för upprättande av bokslut samt korrigerig av väsentliga fel som hänför sig till tidigare räkenskapsperioder upptas i räkenskapsperiodens resultaträkning.

4.7 Poster i utländsk valuta

- (29) Fordringar i utländsk valuta samt skulder och andra åtaganden i utländsk valuta ska omräknas till eurobelopp enligt kursen på bokslutsdagen i enlighet med 5 kap. 3 § i BokfL.

FÖRESKRIFT (styckena 30–32)

- (30) I bokföringen ska valutakursdifferenser i regel tas upp i korrektivposten för inkomst eller utgift och kursdifferenser som hänför sig till finansiella transaktioner i övriga inkomster/utgifter för placeringsverksamheten. Mindre kursdifferenser som uppstått i korrektivposter för en inkomst eller utgift kan tas upp i övriga inkomster/utgifter för placeringsverksamheten.
- (31) Dessutom ska valutakursvinst för andratillgångsposter i balansräkningen än placeringstillgångar tas upp som intäkter av placeringsverksamhet och deras valutakursförluster som kostnader för placeringsverksamhet.
- (32) Kursdifferenser behandlas enligt bokföringsnämndens allmänna anvisning om omräkning av fordringar samt skulder och andra åtaganden i utländsk valuta till eurobelopp (13.12.2005). Den allmänna anvisningen ska följas även vid säkring.

4.8 Överföring av ansvar – Pensionskassa

- (33) Enligt 132 § och 134 § i FörskL kan en pensionskassa med Finansinspektionens samtycke överföra sitt ansvar helt eller delvis till en annan pensionskassa, pensionsstiftelse eller ett annat försäkringsbolag samt överta ansvar.

FÖRESKRIFT (styckena 34–37)

- (34) Överföring av ansvar upptas i pensionskassans bokföring det år, då ansvarsöverföringen har ägt rum enligt ett avtal om ansvarsöverföring som Finansinspektionen godkänt eller vid annan av Finansinspektionen fastställd tidpunkt.
- (35) Överföring av ansvar bokförs för den överlåtande/övertagande pensionskassans del utan resultatpåverkan vid tidpunkten för överföringen.

- (36) Ändringen av ansvarsskulden i balansräkningen vid slutet av räkenskapsperioden motsvarar då den totala ändringen av ansvarsskulden i resultaträkningen (överlåtelse/övertagande av försäkringsbestånd utgör en del av den övriga förändringen i ersättningsansvaret/premieansvaret under räkenskapsperioden).
- (37) När det gäller ansvarsöverföring ska effekterna av överlåten och övertagen ansvarsöverföring redovisas var för sig i noterna. Verksamhetsberättelsen ska också innehålla en utredning om ansvarsöverföringen (överlåtelse och övertagande).

4.8.1 Exempel på överföring av ansvar

ANVISNING (styckena 38–44)

Överlåtelse av ansvar enligt ArPL och av annat ansvar än ansvar enligt ArPL

- (38) Tillgångar som överförs vid överlåtelse av ansvar upptas vid tidpunkten för överföringen i balansräkningen som minskning under posten placeringar och i resultaträkningen under ersättningskostnader som Förändring i ersättningsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner (Förändring av ersättningsansvaret i fråga om övriga pensioner) och förändringen av försäkringspremieansvaret under Lagstadgade pensioner (Övriga pensioner).
- (39) Överlåtet ansvar upptas vid tidpunkten för överföringen i resultaträkningen under Överföring av ansvar och Ersättningskostnader/Förändring i ersättningsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner (Förändring av ersättningsansvaret i fråga om övriga pensioner) samt under Förändring av premieansvaret/Lagstadgade pensioner (Övriga pensioner).
- (40) I bokslutet upptas ansvarsöverföring tillsammans med övrig förändring i ersättningsansvar och premieansvar (i detta exempel är övrig förändring i ersättningsansvar -25 och övrig förändring i premieansvar -25, ansvarsöverföring är +30). I resultaträkningens huvudkategori ersättningskostnader motsvarar posterna Förändring i ersättningsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner (Förändring av ersättningsansvaret i fråga om övriga pensioner); Förändring av premieansvaret/Lagstadgade pensioner (Övriga pensioner) då tillsammans skillnaden mellan utgående och ingående saldo (-20) i den försäkringstekniska ansvarsskulden i balansräkningen för räkenskapsperioden.

- (41) Ansvarsöverföring för resultaträkningskonton i bokslutet:

Ersättningskostnader:		
Förändring i ersättningsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner (Förändring av ersättningsansvaret i fråga om övriga pensioner)	-10	
Överföring av ansvar	-30	
Förändring av premieansvaret:		
Lagstadgade pensioner (Övriga pensioner)	-10	-50

Övertagande av ansvar enligt ArPL och annat ansvar än ansvar enligt ArPL

- (42) Pensionskassa bokför övertagandet av ansvar i balansräkningen på motsvarande sätt (som en spegelbild) utan resultatpåverkan.
- (43) Bokföringsanvisning:

Ersättningskostnader:		
Förändring i ersättningsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner (Förändring av ersättningsansvaret i fråga om övriga pensioner)	-10	
Överföring av ansvar	+30	
Förändring av premieansvaret:		
Lagstadgade pensioner (Övriga pensioner)	-10	+10

Siffror som använts i exemplet:

<u>Överlåtelse:</u>		<u>Övertagande:</u>	
Försäkringsteknisk ansvarsskuld balans å-1	100	Försäkringsteknisk ansvarsskuld balans å-1	100
Överföring/överlåtelse av ansvar	-30	Överföring/övertagande av ansvar	+30
<u>Övrig förändring i ansvarsskuld</u>	<u>+50</u>	<u>Övrig förändring i ansvarsskuld</u>	<u>-10</u>
Ansvarsskuld i balansräkningen år	120	Ansvarsskuld i balansräkningen år	120

(44) I exemplet har det antagits att

- det ansvar som överförs är lika stort som de tillgångar som överförs
- förändringen av ansvarsskulden under räkenskapsperioden är +50 vid överlåtelse/-10 vid övertagande
- ansvarsöverföringen inverkar lika mycket på ersättnings- och premieansvaret.

4.9 Överlåtelse och övertagande av försäkringsverksamhet – Pensionsstiftelse

(45) Enligt 100 § i PSL kan en pensionsstiftelse med Finansinspektionens samtycke helt eller delvis överlåta sin försäkringsverksamhet till en annan pensionsstiftelse, pensionskassa eller ett försäkringsbolag samt enligt 100 a § överta ansvar.

FÖRESKRIFT (styckena 46–49)

- (46) Överlåtelse eller övertagande av försäkringsverksamhet upptas i pensionsstiftelsens bokföring det år, då överlåtelsen och övertagandet av försäkringsverksamheten har ägt rum utgående från ett avtal om överlåtelse eller övertagande som Finansinspektionen godkänt eller på basis av annan av Finansinspektionen fastställd tidpunkt.
- (47) Överlåtelse av pensionsansvar bokförs i såväl den överlåtande som den övertagande pensionsstiftelsen utan resultatpåverkan vid tidpunkten för överföringen.
- (48) Ändringen av pensionsansvaret i balansräkningen vid slutet av räkenskapsperioden motsvarar då den totala ändringen av pensionsansvaret i resultaträkningen (överlåtelse/övertagande av försäkringsbestånd utgör en del av den övriga förändringen i pensionsansvaret under räkenskapsperioden).
- (49) När det gäller överlåtelse och övertagande av försäkringsverksamhet ska effekterna av överlåtelse och övertaget pensionsansvar redovisas var för sig i noterna. Verksamhetsberättelsen ska också innehålla en utredning om överlåtelse och övertagande av försäkringsverksamhet.

4.9.1 Exempel på överlåtelse och övertagande av försäkringsverksamhet**ANVISNING (styckena 50–55)****Överlåtelse av lagstadgad och annan än lagstadgad försäkringsverksamhet**

- (50) Tillgångar som överförs vid överlåtelse av försäkringsverksamhet upptas i balansräkningen vid tidpunkten för överföringen som minskning under posten placeringar och i resultaträkningen under ersättningskostnader som Förändring i pensionsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner (Förändring av pensionsansvaret i fråga om övriga pensioner).
- (51) Överlåtet ansvar upptas i resultaträkningen vid tidpunkten för överföringen under Överlåtelser av försäkringsverksamhet och Förändring av pensionsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner (Förändring av pensionsansvaret för övriga pensioner).
- (52) I bokslutet upptas överlåtelse av försäkringsverksamhet tillsammans med övrig förändring i pensionsansvar (i detta exempel är övrig förändring i pensionsansvar -50 och överlåtelse av försäkringsverksamhet +30). I resultaträkningens huvudgrupp ersättningskostnader utgör posten Förändring av pensionsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner (Förändring av pensionsansvaret i fråga om övriga pensioner) skillnaden mellan utgående och ingående saldo (-20) i pensionsansvaret i balansräkningen för räkenskapsperioden.
- (53) Överlåtelse av försäkringsverksamhet i posterna i resultaträkningen i bokslutet.

Ersättningskostnader:

Förändring i pensionsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner (Förändring av pensionsansvaret i fråga om övriga pensioner)	-20	
Överlåtelser/övertaganden av försäkringsverksamheten	-30	-50

Övertagande av lagstadgad och annan än lagstadgad försäkringsverksamhet

- (54) Pensionsstiftelsen bokför övertagandet av överlåten försäkringsverksamhet i balansräkningen på motsvarande sätt (som en spegelbild) utan resultatpåverkan.

Ersättningskostnader:

Förändring i pensionsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner (Förändring av pensionsansvaret i fråga om övriga pensioner)	-20	
Överlåtelser/övertaganden av försäkringsverksamheten	+30	+10

Siffror som använts i exemplet:

<u>Överlåtelse:</u>		<u>Övertagande:</u>	
Pensionsansvar balans å-1	100	Pensionsansvar balans å-1	100
Överlåtelse av försäkringsbestånd	-30	Övertagande av försäkringsbestånd	+30
Övrig förändring av pensionsansvar	+50	Övrig förändring av pensionsansvar	-10
Pensionsansvar år	120	Pensionsansvar år	120

- (55) I exemplet har det antagits att
- det ansvar som överförs är lika stort som de tillgångar som överförs
  - förändringen av ansvarsskulden under räkenskapsperioden är +50 vid överlåtelse/-10 vid övertagande

4.10 Förteckning över bokföringar och material

- (56) Bestämmelser om förteckning över bokföringar och material finns i 2 kap. 7 a § i BokfL. (*Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016*).

FÖRESKRIFT (stycke 57)

- (57) AB-pensionskassor och -stiftelser ska till förteckningen över bokföringar och material även inkludera avdelningsspecifika resultaträkningar, balansräkningar och noter om placeringsverksamheten. (*Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016*).

4.11 Värdering av placeringar till verkligt värde

- (58) Om en pensionskassa eller stiftelse väljer att ta upp finansiella instrument och/eller förvaltningsfastigheter till verkligt värde, iakttas bestämmelserna i 5 kap. 2 a och 2 b § i BokfL (*Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016*).

4.12 Skyldighet att upprätta koncernbokslut

- (59) Skyldighet att upprätta koncernbokslut fastställs enligt 6 kap. 1 § i BokfL. (*Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016*).

4.13 Sammanställning av bokslutsuppgifter för pensionskassor och -stiftelser som tillhandahåller lagstadgat pensionsskydd

ANVISNING (stycke 60)

Bokslutsuppgifterna för en pensionskassa och -stiftelse som utövar lagstadgat pensionsskydd får inte sammanställas med ett annat försäkringsbolags eller ett annat företags koncernbokslut (*Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016*).

5 Värdering av fordringar och placeringar

- (1) I 6 kap. i lagen om försäkringskassor (FörsKL) föreskrivs om pensionskassans bokslut och verksamhetsberättelse och 5 kap. i lagen om pensionsstiftelser (PSL) om pensionsstiftelsens bokslut och verksamhetsberättelse.
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
  - 74 b § 6 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 77 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 41 a § 6 mom. i lagen om pensionsstiftelser
  - 42 § 3 mom. i lagen om pensionsstiftelser
- (3) Enligt 74 a § 1 mom. 1 punkten i FörsKL / 41 § 1 punkten i PSL värderas fordringar i bokföringen till sitt nominella värde, dock högst till sitt sannolika värde.
- (4) Enligt 74 b § i FörsKL / 41 a § i PSL värderas placeringarna till anskaffningsutgiften eller verkligt värde. Om placeringarna värderas till verkligt värde ska vid värderingen utöver 74 b § i FörsKL/41 a § i PSL även 5 kap. 2 a och 2 b § i BokfL efterföljas. *(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)*

5.1 Värdering av placeringar till anskaffningsutgiften - grundprinciper

- (5) Anskaffningsutgiften för placeringar definieras i 4 kap. 5 §. i BokfL.
- (6) Vad gäller bokföring av nedskrivningar av placeringar och återförda nedskrivningar följs 74 b § 1 och 2 mom. i FörsKL och 41 § 1 och 2 mom. i PSL.

FÖRESKRIFT (styckena 7–9)

- (7) Om en nedskrivning tidigare har bokförts för en placering får en återföring av en nedskrivning högst motsvara beloppet av den tidigare nedskrivningen.
- (8) Om indirekta utgifter räknas till anskaffningsutgiften, ska bokföringsnämndens allmänna anvisning om hur fasta utgifter kan inkluderas i anskaffningsutgiften för en tillgång iakttas (31.1.2006).
- (9) Med placeringens återstående anskaffningsutgift avses skillnaden mellan den ursprungliga anskaffningsutgiften, ackumulerade avskrivningar och ackumulerade nedskrivningar.

5.1.1 Placeringar

FÖRESKRIFT (styckena 10–11)

- (10) Indexbundna lån och andra motsvarande sammansatta instrument med ett eller flera derivat uppdelas i bokföringen i ett värdavtal och ett derivatkontrakt och båda värderas separat enligt principen om det lägsta värdet. Alternativt kan det sammansatta instrumentet bokföras och värderas som en helhet. Detsamma gäller även i det fallet att lånekapitalet är säkrat.
- (11) Till den ursprungliga anskaffningsutgiften för optionslån räknas, om optionslånet inte upptagits separat från optionsbeviset, marknadspriset för den första offentligt noterade låneandelen efter

tecknandet eller efter övrig anskaffning eller, om sådant inte finns att tillgå, nuvärdet av kapital- och ränteflödet för låneandelen diskonterat med marknadsräntan.

5.1.2 Anskaffningsutgift för byggnader, avskrivningar, nedskrivningar och återföring av nedskrivning

- (12) Anskaffningsutgiften för byggnader ska enligt 74 b § i FörskL / 41 a § i PSL kostnadsföras som avskrivningar under sin verkningstid eller enligt 5 kap. 5 § 1 mom. i BokfL som avskrivningar enligt plan under sin verkningstid. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016).

FÖRESKRIFT (styckena 13–18)

- (13) Enligt 74 b § i FörskL och 41 a § i PSL ska anskaffningsutgiften för byggnader och övriga utgifter med lång verkningstid samt för inventarier kostnadsföras som avskrivningar under sin verkningstid utan en på förhand uppgjord avskrivningsplan.
- (14) Vid tillämpande av planenliga avskrivningar ska även byggnadernas konstruktionsdetaljer, inventarier och utgifter med lång verkningstid avskrivas under sin verkningstid enligt plan. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016).
- (15) På byggnader görs förutom avskrivningar/avskrivningar enligt plan också nedskrivningar till den del avskrivningarna/avskrivningarna enligt plan för byggnaden inte har räckt till för att sänka byggnadens återstående anskaffningsutgift till det verkliga värdet. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)
- (16) Om en byggnads verkliga värde senare överstiger den ännu oavskrivna anskaffningsutgiften, görs en återföring av nedskrivningen. Återföring av en nedskrivning får inte överskrida tidigare bokförd nedskrivning. Avskrivningar på byggnad återförs inte.
- (17) Vid beräkningen av avskrivningar enligt plan följs bokföringsnämndens allmänna anvisningar om avskrivningar enligt plan (16.10.2007). (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)
- (18) Om en byggnads ekonomiska livslängd ändras, är det fråga om en ändring av avskrivningsplanen. I så fall ska de planenliga avskrivningarna för den aktuella räkenskapsperioden och de följande räkenskapsperioderna korrigeras. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

5.1.3 Nedskrivning av masskuldebrevslån och andra motsvarande penning- och kapitalmarknadsinstrument

FÖRESKRIFT (stycke 19)

- (19) Om värdet på ett masskuldebrevslån skrivs ned med andra nedskrivningar än de som beror på växlingar i den allmänna räntenivån (74 b § 2 mom. i BokfL, 41 a § 2 mom. i PSL), ska bland annat följande faktorer beaktas vid bedömningen av nedskrivningen:
- betydande finansiella svårigheter hos emittenten
  - uteblivna eller försenade betalningar av räntor
  - konkurs eller annan ekonomisk omstrukturering

(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

5.1.4 Uppskrivning

(20) Placeringarnas värde kan uppskrivas enligt 74 b § 3 mom. i FörskL, 41 a § 3 mom. i PSL.

(21) Vid uppskrivningar ska försiktighetsprincipen iakttas.

FÖRESKRIFT (styckena 22–27)

(22) En inkomstförd och fonderad uppskrivning av en byggnad (uppskrivningsfond) avskrivs under sin verkningstid / enligt plan. Se även avsnitt 11.2.11, stycke (52). (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

(23) Om anskaffningsutgiften för tillgångarna har nedskrivits, ska nedskrivningen återföras innan en uppskrivning görs. Avskrivningar / Avskrivningar enligt plan på byggnader återförs inte, endast den andel som överskrider den ursprungliga anskaffningsutgiften efter avskrivningar bokförs som uppskrivning (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

(24) Återföring av en inkomstförd uppskrivning ska redovisas som en korrigerande uppskrivning i resultaträkningen och den fonderade uppskrivningen ska återföras i balansräkningen till den del placeringens verkliga värde har sjunkit under det uppskrivna värdet eller tillgången har förstörts. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

(25) I fråga om byggnader ska en obefogad intäktsförd uppskrivning korrigeras som en nedskrivning.

(26) Försäljningsvinst eller -förlust är skillnaden mellan försäljningspriset och den återstående anskaffningsutgiften och intäktsförda uppskrivningar. En fonderad uppskrivning återförs i samband med försäljning (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

(27) Återföring eller korrigerande uppskrivning görs inte utgående från förändringar i användningen av tillgången.

5.2 Ändring av användningsändamål för och uppskrivning av tillgångar

(28) Tillgångar överförs enligt 74 b § 7 mom. i FörskL, 41 a § 7 mom. i PSL som placeringstillgångar eller anläggningstillgångar till bokföringsvärdet.

FÖRESKRIFT (styckena 29–31)

(29) Om tillgångarnas användningsändamål ändras från placeringstillgångar till anläggningstillgångar eller tvärtom, korrigeras eller återförs inte en intäktsförd uppskrivning. Uppskrivningen uppföljs emellertid i bokföringen i enlighet med tillgångarnas faktiska användningsändamål.

(30) Till följd av ändrat användningsändamål kan också en intäktsförd uppskrivning hänföras till tillgångar som betraktas som anläggningstillgångar.

(31) Som en följd av ändrat användningsändamål kan också en uppskrivning som tagits upp i uppskrivningsfonden hänföras till tillgångar som betraktas som placeringstillgångar (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

6 Säkringsredovisning med värdering till anskaffningsutgiften

- (1) I 6 kap. i lagen om försäkringskassor (FörsKL) föreskrivs om pensionskassans bokslut och verksamhetsberättelse och 5 kap. i lagen om pensionsstiftelser (PSL) om pensionsstiftelses bokslut och verksamhetsberättelse.
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
  - 74 b § 6 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 77 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 41 a § 6 mom. i lagen om pensionsstiftelser
  - 42 § 3 mom. i lagen om pensionsstiftelser

6.1 Allmänna principer

- (3) Om en pensionskassa och -stiftelse säkrar en post som ingår i placeringarna, ska denna föreskrift i fråga om säkringen och den bokföringsmässiga behandlingen av densamma iakttas.
- (4) Med säkring avses en situation, där pensionskassan och -stiftelsen separat säkrar en bestämd placering eller del av den, en grupp av likadana placeringar eller kassaflöde mot framtida värdeförändringar i enlighet med pensionskassans och -stiftelsens riskhantering.
- (5) Med operativ säkring avses ekonomisk säkring. Operativt skyddande derivatkontrakt behandlas på samma sätt som icke skyddande derivatkontrakt i bokföringen.
- (6) Med redovisningsmässig säkring avses att ett eller flera säkringsinstrument i bokföringen uttryckligen definieras på så sätt att en förändring i dess eller deras värde i sin helhet eller delvis upphäver förändringar i det skyddade objektets värde eller i kassaflödet.

6.2 Redovisningsmässig säkring

FÖRESKRIFT (styckena 7–19)

- (7) Den redovisningsmässiga säkringen ska uppfylla kriterierna för säkring i enlighet med dessa föreskrifter när det gäller säkringens effektivitet, risk som säkras, säkringsinstrument, säkrad post och säkringsförhållande.

Säkringens effektivitet

- (8) Med säkringens effektivitet avses att förändringar i en säkrad posts värde eller kassaflöden som är hänförliga till en säkrad risk uppvägs av förändringar i säkringsinstrumentets värde på ett effektivt sätt.

Risk som säkras

- (9) Säkringen ska ansluta sig till en bestämd, specificerad och uttryckligen påvisad risk eller risker. Den risk, mot vilken säkringen görs, kan utgöras av ränterisk, valutarisk, kreditrisk, nyttighetsrisk eller prisrisk på aktie, vilket medför förändringar antingen i värdet eller penningflödet i

säkringsförhållandet. Den specificerade risken måste påverka resultatet och det ska gå att skydda sig mot den.

- (10) Om säkringsinstrumentet är avsett för att säkra mot flera olika risker, förutsätts att
- de risker som säkras kan specificeras
  - säkringen är effektiv och
  - säkringsinstrumentet och de riskpositioner som säkras kan hänföras till varandra.

Säkringsinstrument

- (11) I regel kan ett säkringsinstrument enbart utgöras av derivat med en motpart utanför det rapporterade företaget.
- (12) Säkringsinstrumentet ska identifieras som ett säkringsinstrument från den tidpunkt då kontraktet ingås och för säkringsinstrumentets hela giltighetstid.
- (13) Optioners tidsvärde och valutaterminernas ränteelement kan lämnas utanför säkringsförhållandet. Värdeförändringar i delfaktorer i derivat som lämnats utanför säkringsförhållandet ska redovisas i resultaträkningen.
- (14) En utfärdad option kan utgöra säkringsinstrument endast i det fall att den har hänförts till att upphäva effekten av en köpt option.

Säkrad post

- (15) Säkrad post kan vara en placering som är upptagen i balansräkningen och som exponerar pensionskassan och -stiftelsen för en risk för förändringar i placeringens värde eller i framtida kassaflöden och som identifierats som säkringsinstrument. Säkrad post kan också vara en del av den placering som säkras.
- (16) Säkrad post kan likaså vara en grupp av likadana placeringar, förutsatt att kriterierna för säkring uppfylls. Vid säkring av likadana placeringar som en grupp, ska de enskilda placeringarna ha en likartad risk, mot vilken man skyddar sig. Dessutom väntas värdet på varje enskild placering som ingår i gruppen, och som beror på den risk som säkras, fluktuera åt samma håll i förhållande till förändringen i hela gruppens värde till följd av risken.

Säkringsförhållande

- (17) Säkringsförhållandet uppfyller villkoren för redovisningsmässig säkring och förutsättningarna för säkring endast i det fallet att säkringen uppfyller följande villkor:
- Säkringsförhållandet har dokumenterats skriftligen till den stund då säkringen inletts.
  - Dokumenteringen ska innehålla:
    - specificerade uppgifter om säkringsinstrumentet och den säkrade posten
    - en beskrivning av den risk (de risker) som säkras och riskens (riskernas) karaktär
    - en uppskattning av effektiviteten hos det aktuella säkringsförhållande (en utredning av hur pensionskassan och pensionsstiftelsen värderar säkringsinstrumentets förmåga att upphäva de förändringar i värdet på den säkrade posten som beror på den risk som man skyddar sig mot)
    - en beskrivning av på vilket sätt och när effektiviteten av den aktuella säkringen mäts

- en beskrivning av målet för pensionskassans och -stiftelsens riskhantering och strategin för den aktuella säkringsåtgärd, vilka ansluter sig till denna säkring.
  - Säkringen förväntas upphäva förändringarna i värdet eller kassaflödena till följd av den risk som säkras mycket effektivt i enlighet med den riskhanteringsstrategi som ursprungligen dokumenterats och som gäller det aktuella säkringsförhållandet.
  - Säkringens effektivitet kan mätas tillförlitligt, det vill säga både den säkrade postens värde eller kassaflöden och säkringsinstrumentets verkliga värde kan mätas tillförlitligt.
  - Säkringen har värderats kontinuerligt, periodvis och kumulativt och den har de facto konstaterats vara effektiv, det vill säga att säkringens effektivitet ska vara 80–125 procent under hela säkringstiden.
- (18) Det måste finnas skriftligt dokumenterade principer för pensionskassans/pensionsstiftelsens derivatverksamhet som pensionskassans/pensionsstiftelsens styrelse godkänt. Dokumentationen ska omfatta en beskrivning av metoderna för värdering av den redovisningsmässiga säkringens effektivitet.
- (19) Användningssyftet för ett derivatkontrakt (redovisningsmässigt skyddande), ska definieras och dokumenteras i kontraktet. I annat fall ska kontraktet behandlas som icke-skyddande i bokföringen.

7 Derivatkontrakt

7.1 Allmänt

(1) Ett derivatkontrakt är ett kontrakt med samtliga tre nedanstående kännetecken:

- dess värde ändras till följd av ändringar i en angiven räntesats, priset på ett finansiellt instrument, ett råvarupris, en valutakurs, ett pris- eller ränteindex, ett kreditbetyg eller ett kreditindex eller annan variabel
- det krävs ingen initial nettoinvestering eller en initial nettoinvestering som är mindre än vad som skulle krävas för andra typer av avtal som kan förväntas reagera på ett liknande sätt vid förändringar i marknadsfaktorer
- det realiserar vid en framtida tidpunkt.

Definitioner av derivatkontrakt

- (2) Med ett optionskontrakt avses ett kontrakt, där köparen har rätt men inte skyldighet att fullfölja kontraktet på dess förfallodag (en europeisk option) eller före förfallodagen (amerikansk option). Fullföljandet kan bestå i leverans av en underliggande tillgång (finansiellt instrument) eller avräkning av ett nettovärde på det sätt som överenskommit i kontraktet.
- (3) Kontrakt av optionstyp är köp- och säljoptioner, warranter, räntetak och räntegolv samt kombinationer av dessa (räntekragar) som gäller olika typer av underliggande tillgångar (såsom valutor, aktier, räntor, nyttigheter och index), optioner i anslutning till ränteswappar (swaptioner) samt kreditoptioner och kreditswappar.
- (4) Med kontrakt av terminstyp avses leverans av underliggande tillgång till ett på förhand överenskommet pris eller en avräkning av nettovärdet på en bestämd förfallodag. Ett terminskontrakt binder båda parter (köparen och säljaren).
- (5) Termiskontrakt är termins- och futuravtal för olika underliggande tillgångar (såsom valutor, aktier, ränteinstrument, nyttigheter och index).
- (6) Med en ränteswap och/eller valutaswap avses byte av ett fast och/eller ett rörligt ränteflöde till ett annat ränteflöde i samma eller annan valuta. Avtalen kan vara förknippade med byte av kapital eller grunda sig på nominella kapital som inte byts mellan avtalsparterna.
- (7) Med stängning av ett kontrakt avses uppgörandet av ett motsatt identiskt kontrakt för att slutgiltigt säkra en intäkt eller utgift från kontraktet före kontraktets förfallodag.
- (8) Med position avses en grupp bestående av en eller flera balansposter eller derivatkontrakt eller av en kombination av dessa (balansställning).
- (9) Med OTC-derivat eller OTC-derivatkontrakt avses derivatkontrakt som inte verkställs på en reglerad marknad enligt artikel 4.1.14 i direktiv 2004/39/EG eller på reglerad marknad eller på en likvärdig marknad i tredje land enligt artikel 19.6 i direktiv 2004/39/EG.

7.2 Behandling i bokföring och bokslut

7.2.1 Optionskontrakt

ANVISNING (styckena 10–20)

Att ingå ett kontrakt

- (10) När ett optionskontrakt ingås, bör en premie som betalas för en köpt köp- eller säljoption redovisas som en tillgång likt ett erlagt förskott. På motsvarande sätt bör en premie som erhålls för en utfärdad köp- eller säljoption redovisas som en skuld likt ett erhållet förskott. I den premiepost som upptas i balansräkningen bör vid behov arvoden och dylika kostnader som anknyter till avtalet direkt beaktas.

Att stänga ett kontrakt

- (11) Skillnaden mellan den premie som betalats för det ursprungliga kontraktet och justerats med värdeförändringar som bokförts under tidigare räkenskapsperioder och den premie som erhållits av den option som använts för att stänga positionen som intäkt eller kostnad för den räkenskapsperiod under vilken avtalet stängs bör redovisas i samband med att ett optionskontrakt stängs. Som intäkt eller kostnad bör på motsvarande sätt upptas skillnaden mellan den premie som erhållits från det ursprungliga kontraktet och justerats med tidigare bokförda värdeförändringar och den premie som betalats för det motsatta kontraktet.

Kontrakt som inte utnyttjas

- (12) Om ett optionskontrakt inte utnyttjas, bör köparen av kontraktet bokföra den premie som han betalat som kostnad och säljaren av kontraktet den premie som han erhållit som intäkt för den räkenskapsperiod under vilken avtalet går ut. Eventuella värdeförändringar som bokförts under tidigare räkenskapsperioder rättar till intäkten och kostnaden.

Inlösning av kontrakt

- (13) Vid inlösning av ett optionskontrakt realiseras en vinst eller en förlust av kontraktet, och i enlighet med denna bör den premie som betalats eller erhållits upptas antingen som intäkt eller kostnad eller justering av dessa för den räkenskapsperiod under vilken kontraktet utnyttjas.
- (14) Om ett optionskontrakt utnyttjas genom köp eller försäljning av underliggande tillgångar enligt avtalet, bör den betalda eller erhållna premien upptas som ökning eller minskning av anskaffningsutgiften eller överlåtelsepriset för de underliggande tillgångarna.

Kontrakt som utgör säkringsinstrument - behandling i bokslut

- (15) I fråga om optionskontrakt som utgör säkringsinstrument bör skillnaden mellan stängningspriset i slutet av bokslutsdagen (marknadsvärdet) och ett lägre bokföringsvärde för premien upptas som intäkt i bokslutet, dock högst till ett belopp som motsvarar det belopp som bokförts som redovisningsperiodens kostnad för den balanspost som ska säkras eller de poster som hänförs till positionen.
- (16) Om värderingsintäkt av en balanspost som ska säkras (återförd nedskrivning) upptas i resultaträkningen, bör skillnaden mellan den betalda premiens bokföringsvärde och ett lägre stängningspris på optionskontraktet på bokslutsdagen bokföras som kostnad, dock högst till det

belopp som motsvarar redovisningsperiodens intäkt av den balanspost som ska säkras eller de poster som ingår i positionen. Som utgift bör även bokföras den del av premiens värdeminskning som överskrider värdeökningen för den säkrade balansposten eller de poster som räknas till positionen. Den bokförda nedskrivningen bör återföras om den i följande bokslut visar sig vara obefogad.

- (17) I fråga om en erhållen premie som hänförs till en skyddande optionsposition (skuldpost) bör skillnaden mellan premiens bokföringsvärde och ett lägre stängningspris på optionskontraktet på bokslutsdagen bokföras på motsvarande sätt som intäkt, och skillnaden mellan stängningspriset på bokslutsdagen och ett lägre bokföringsvärde på motsvarande sätt som kostnad.
- (18) För optionskontrakt som utgör säkringsinstrument bör ingen värderingsintäkt eller värderingskostnad bokföras om ingen värdeförändring bokförs i resultaträkningen för den balanspost som säkras eller de poster som ingår i positionen, eller om man säkrar en post utanför balansräkningen. Om en negativ värdeförändring i kontraktet överstiger en positiv värdeförändring av de poster som säkras, bör skillnaden upptas i resultaträkningen. Den bokförda nedskrivningen bör återföras om den i följande bokslut visar sig vara obefogad.

Kontrakt som inte utgör säkringsinstrument- behandling i bokslut

- (19) Den som utfärdar en option bör bokföra en orealiserad förlust (skillnaden mellan stängningspriset på bokslutsdagen och ett lägre bokföringsvärde) till sitt fulla belopp. En orealiserad vinst bör däremot inte upptas förrän kontraktet förfaller, stängs eller går till lösen.
- (20) Köparen av en option bör bokföra en orealiserad förlust upp till premiens belopp. Eftersom köparen i en förlustsituation inte använder optionen utan låter den förfalla, utgör den betalda premien den maximiförlust som kan uppstå av kontraktet. Orealiserade vinster bör inte bokföras.

7.2.2 Terminskontrakt

ANVISNING (styckena 21–32)

Att ingå ett kontrakt

- (21) När ett terminskontrakt ingås, orsakar det ingen införing i bokföringen eftersom det inte betalas några avgifter vid tidpunkten för ingående av kontraktet. Kontrakten och ändringar i dem bör dock omedelbart registreras i förbindelser utanför balansräkningen från och med den tidpunkt då kontraktet ingåtts.

Att stänga ett kontrakt

- (22) I fråga om terminskontrakt bör skillnaden mellan stängningspriset och priset enligt kontraktet justerad med värdeförändringar som bokförts under tidigare räkenskapsperioder upptas som intäkt eller kostnad för den räkenskapsperiod under vilken kontraktet stängs.

Inlösning av kontrakt

- (23) Om ett kontrakt går till lösen så att de underliggande tillgångarna levereras i enlighet med kontraktet, utgör lösenpriset på terminen säljpriset på de tillgångar som överlåtits. Skillnaden mellan lösenpriset och den oavskrivna anskaffningsutgiften på de levererade underliggande tillgångarna bör upptas i intäkter eller kostnader för den räkenskapsperiod under vilken överlåtelsen sker.

- (24) Om ett terminskontrakt utnyttjas genom mottagande av de underliggande tillgångarna, bör anskaffningsutgiften (terminspriset) på de underliggande tillgångarna upptas i balansräkningen. Vid tidpunkten för utnyttjandet av kontraktet bör ingen post som påverkar resultatet bokföras. De underliggande tillgångarna bör värderas i följande bokslut enligt de föreskrifter som gäller för det aktuella tillgångsslaget.
- (25) Om avräkningen i fråga om ett kontrakt av terminskaraktär görs till nettobelopp genom att endast skillnaden mellan lösenpriset och marknadspriset betalas, bör beloppet upptas som intäkt eller kostnad för den räkenskapsperiod under vilken kontraktet löper ut och en förpliktelse till avräkning till nettobelopp uppstår.
- (26) När sådana ränteintäkter i en balanspost eller position som erhålls efter derivatkontraktets förfallodag har säkrats genom en penningmarknadstermin eller något annat motsvarande kontrakt, bör det belopp som erhålls av eller betalas för derivatkontraktet på förfalldagen periodiseras enligt väsentlighetsprincipen som intäkt eller kostnad för den period som säkringen hänförde sig till.
- (27) Om ett terminskontrakt ingås för att säkra det aktuella kontraktets underliggande tillgångar som ska realiseras då terminskontraktet förfaller, kan tillgångarnas överlåtelsepris justeras med avräkningens nettobelopp. Om ett terminskontrakt däremot ingås för att säkra framtida placeringar i terminskontraktets underliggande tillgång, kan anskaffningspriset på tillgången justeras med avräkningens nettobelopp. Justeringen av anskaffningsutgiften periodiseras som ränta på det förvärvade masskuldebrevslånet eller på penningmarknadsplaceringen över den tid under vilken instrumentet i fråga innehåses.

Kontrakt som utgör säkringsinstrument – behandling i bokslutet

- (28) Som värdeförändring för ett skyddande terminskontrakt i intäkter i resultaträkningen bör försäkringsföretaget, av skillnaden mellan priset enligt kontraktet och ett sannolikt lägre stängningspris på kontraktet vid tidpunkten för bokslutet enligt en försiktig uppskattning, redovisa ett belopp som motsvarar det belopp som har bokförts som räkenskapsperiodens kostnad för den balanspost som säkrats eller de poster som ingår i positionen, justerat med värdeförändringar för kontraktet som bokförts under tidigare redovisningsperioder.
- (29) Som värdeförändring för ett skyddande terminskontrakt i kostnader bör försäkringsföretaget, av skillnaden mellan det sannolika stängningspriset vid tidpunkten för bokslutet och ett lägre pris enligt kontraktet, redovisa ett belopp som motsvarar den positiva värdeförändring (återförd nedskrivning) som bokförts för den balanspost som säkras eller de poster som räknas till positionen, justerat med tidigare bokförda värdeförändringar för kontraktet. Av värdesänkningen på ett terminskontrakt bör företaget också kostnadsföra den del som överstiger värdeförhöjningen på den balanspost som säkras eller de poster som räknas till positionen. Den bokförda nedskrivningen bör återföras om den i följande bokslut visar sig vara obefogad.
- (30) Om ingen värdeförändring bokförs i resultaträkningen för den balanspost som säkras eller de poster som ingår i positionen eller om en post utanför balansräkningen säkras, bör ingen värderingsintäkt eller -kostnad bokföras för det skyddande kontraktet i resultaträkningen. Om en negativ värdeförändring i kontraktet däremot överstiger en positiv värdeförändring i de poster som säkras, bör den överstigande delen redovisas i kostnader. Den bokförda nedskrivningen bör återföras om den i följande bokslut visar sig vara obefogad.

- (31) Ränteelementet i en valutatermin, det vill säga skillnaden mellan avistakursen på kontraktsdagen och terminskursen för kontraktet, bör periodiseras som ränteintäkt eller räntekostnad eller minskning av dem under terminskontraktets löptid. Poängdifferensen mellan terminskursen och avistakursen kan bokföras direkt i resultaträkningen, såvida den inte i väsentlig grad inverkar på den bild som bokslutet ger av räkenskapsperiodens resultat. En kortfristig fordran eller skuld i valuta, som skyddats med en valutatermin kan dock värderas direkt till terminskursen, om räntedifferensen är av ringa betydelse.

Kontrakt som inte utgör säkringsinstrument – behandling i bokslutet

- (32) För terminskontrakt som inte utgör säkringsinstrument bör en negativ skillnad mellan det sannolika stängningspriset vid bokslutstidpunkten och priset enligt kontraktet, justerad med värdeförändringar som bokförts under tidigare redovisningsperioder, upptas som kostnad i det bokslut som upprättas innan kontraktet stängs eller löper ut. Orealiserade intäkter bör inte bokföras. Poängdifferensen mellan terminskursen och avistakursen för icke skyddande valutaderivat bör periodiseras och bokföras i ränteintäkter eller räntekostnader. Poängdifferensen mellan terminskursen och avistakursen kan bokföras direkt i resultaträkningen, såvida den inte i väsentlig grad inverkar på den bild som bokslutet ger av räkenskapsperiodens resultat.

7.2.3 Ränthe- och valutaswappar

ANVISNING (styckena 33–38)

Att ingå ett kontrakt

- (33) Då försäkringsföretaget ingår en ränteswap eller valutaswap görs ingen bokföring, eftersom inga betalningar erläggs vid den tidpunkten. Alla kontrakt bör dock registreras som förbindelser utanför balansräkningen från och med den tidpunkt då de ingåtts.

Att stänga kontraktet

- (34) Den vinst eller förlust som uppstår i samband med att en ränteswap eller valutaswap stängs bör periodiseras på fordringens eller skuldens återstående löptid, om derivatkontraktet har använts för att säkra en fordrings- eller skuldpost i balansräkningen. Om fordringsposten eller skuldposten inte längre ingår i balansräkningen, bör vinsten eller förlusten av derivatkontraktet omedelbart bokföras som intäkt eller kostnad.

Kontrakt som utgör säkringsinstrument – behandling i bokslutet

- (35) För ränteswappar och valutaswappar bör räntor som på grund av kontraktet hänförs till räkenskapsperioden upptas som redovisningsperiodens intäkt eller kostnad.
- (36) I intäkter i resultaträkningen bör också upptas en positiv skillnad mellan nuvärdena för kassaflöden som orsakats av skyddande ränteswappar och valutaswappar och som diskonterats till bokslutstidpunkten, dock högst till ett belopp som motsvarar den värderingskostnad som bokförts för den balanspost som säkras eller de poster som räknas till positionen. Som kostnad för en negativ skillnad mellan kassaflöden som orsakats av kontrakten och som diskonterats till bokslutstidpunkten bör upptas ett belopp som motsvarar den positiva värdeförändring som bokförts för den balanspost som säkras eller de poster som räknas till positionen. Den del av en negativ skillnad mellan nuvärdena av diskonterade kassaflöden som överstiger värdeökningen av den balanspost som säkras eller de poster som räknas till positionen bör dock alltid bokföras som

kostnad. Den bokförda nedskrivningen bör återföras om den i följande bokslut visar sig vara obefogad.

- (37) Om någon värdeändring inte bokförs i bokslutet för en balanspost eller poster som räknas till positionen, bör den intäkt eller kostnad som uppstår av skillnaden mellan nuvärdena av de kassaflöden som orsakas av ränteswappar eller valutaswappar och som diskonterats till bokslutstidpunkten inte heller bokföras. Om en negativ differens mellan kassaflödenas nuvärden däremot överstiger en positiv värdetförändring i det placeringsobjekt som säkras, bör den överstigande delen bokföras. Den bokförda nedskrivningen bör återföras om den i följande bokslut visar sig vara obefogad.

Kontrakt som inte utgör säkringsinstrument – behandling i bokslutet

- (38) Den negativa skillnaden mellan kassaflöden som hänför sig till icke skyddande ränteswappar och valutaswappar och som diskonterats till bokslutstidpunkten bör alltid bokföras som kostnad till sitt fulla belopp. En orealiserad positiv differens bör inte upptas i intäkter i resultaträkningen.

8 Avtal om värdepapperslån och repor

8.1 Värdepapperslån

8.1.1 Långgivare

ANVISNING (styckena 1–4)

- (1) De utlånade värdepapperen kvarstår i långgivarens balansräkning under utlåningstiden.
- (2) När bokslutet upprättas bör de utlånade värdepappren värderas i enlighet med de värderingsföreskrifter som gäller det aktuella tillgångsslaget. Erhållen premie och annan kompensation för värdepapperslån (kontantdividend och vederlag som motsvarar teckningsrätter) bör upptas i intäkter i resultaträkningen enligt prestationsprincipen.
- (3) Om låntagaren inte kan återlämna de lånade värdepappren, varvid långgivaren genom realisering av säkerheten erhåller annat vederlag, realiseras en försäljningsvinst eller försäljningsförlust för långgivaren som motsvarar skillnaden mellan det erhållna vederlaget och den återstående anskaffningsutgiften före avskrivning.
- (4) Långgivaren bör föra ett register över de utlånade värdepappren, av vilket de utlånade objekten, låntagaren samt låneavtalens begynnelse- och slutdag framgår.

8.1.2 Låntagaren

ANVISNING (styckena 5–9)

- (5) Låntagaren bör inte uppta de lånade värdepappren i sin bokföring. Om låntagaren säljer värdepappren vidare, bör försäljningspriset upptas som kortfristig skuld till långgivaren i balansräkningen.
- (6) I låntagarens bokslut bör kortfristiga skulder upptas i balansräkningen till ett belopp som motsvarar försäljningspriset på de lånade värdepappren eller till ett högre marknadsvärde vid bokslutstidpunkten. Låntagaren bör uppta betalda premier och andra vederlag (kontantdividend och vederlag som motsvarar teckningsrätter) i kostnader i bokslutet enligt prestationsprincipen.
- (7) När låntagaren köper värdepapper på marknaden i avsikt att återlämna dem till långgivaren realiseras en försäljningsvinst eller försäljningsförlust som motsvarar skillnaden mellan värdepapprens försäljningspris och inköpspriset för de nya värdepappren.
- (8) Om det blir uppenbart att de lånade värdepappren inte kan återlämnas, bör de kostnader och förluster som detta medfört upptas som kostnad i form av avsättningar.
- (9) Låntagaren bör föra ett register över de lånade värdepappren, varav de lånade objekten, långgivaren, låneavtalets begynnelse- och slutdag samt datum för vidareöverlåtelse och försäljningspriset framgår.

8.2 Återköpsavtal (repor)

ANVISNING (styckena 10–12)

- (10) Värdepapper som överlåtits genom återköpsavtal (repor) bör kvarstå i säljarens balansräkning. På motsvarande sätt bör värdepapper som köpts genom återköpsavtal inte redovisas i köparens balansräkning.
- (11) Erhållna vederlag för värdepapper som överlåtits genom återköpsavtal bör redovisas som skulder och betalda vederlag som fordringar.
- (12) Värdepapper som överlåtits genom återköpsavtal bör värderas i bokslutet i enlighet med de värderingsföreskrifter som gäller det aktuella tillgångsslaget. Den ersättning som utbetalats eller erhållits på grundval av avtalet bör upptas som ränta i bokföringen. Räntan bör periodiseras på avtalets giltighetstid.

9 Beräkning av verkliga värden för placeringar

- (1) I 6 kap. i lagen om försäkringskassor (FörsKL) föreskrivs om pensionskassans bokslut och verksamhetsberättelse och 5 kap. i lagen om pensionsstiftelser (PSL) om pensionsstiftelsens bokslut och verksamhetsberättelse.
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
  - 74 b § 6 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 77 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 41 a § 6 mom. i lagen om pensionsstiftelser
  - 42 § 3 mom. i lagen om pensionsstiftelser

9.1 Allmänt

FÖRESKRIFT (styckena 3–7)

- (3) De verkliga värdena för placeringarna beräknas separat för varje placering (varje placering värderas för sig).
- (4) De verkliga värdena på placeringar i utländsk valuta omräknas till eurobelopp enligt kursen på bokslutsdagen. Är placeringar bundna vid en bestämd kurs genom avtal eller på något annat sätt, får de verkliga värdena omräknas till eurobelopp enligt denna kurs. Bokslutsdagens kurs definieras i bokföringsnämndens allmänna anvisning om omräkning av fordringar samt skulder och andra åtaganden i utländsk valuta till eurobelopp (13.12.2005).
- (5) Om placeringen har säkrats genom derivatkontrakt, beaktas detta vid bestämningen av det verkliga värdet.
- (6) Aspekter som ansluter sig till motpartrisk, avtalens likviditet, osäkerhetsfaktorerna i värdebestämningsmetoderna och andra motsvarande faktorer ska beaktas vid värderingen med iakttagande av försiktighetsprincipen.
- (7) Pensionskassan och pensionsstiftelsen ska regelbundet kontrollera värderingsmetodens funktionsduglighet och tillförlitlighet när det gäller att fastställa verkligt värde.

9.1.1 Beräkning av verkliga värden för fastighetsplaceringar

- (8) Med ett fastighetsobjekt avses en fastighet, en byggnad, konstruktion eller annan inrättning på annans mark, överlåtbar hyresrätt som hänför sig till mark, lantegendom, obrutet område, vattenområde, nyttjanderätt till vattenkraft och aktier i ett bestämt bostads- eller fastighetsaktiebolag. Jordområde, byggnader och deras lösöre anses höra till fastigheten.

FÖRESKRIFT (styckena 9–18)

- (9) Bestämningen av verkligt värde ska grunda sig på en tillförlitlig värdering av de enskilda fastigheterna som görs varje år. Den som gör värderingen ska ha tillräcklig sakkunskap. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

- (10) Med verkligt värde avses marknadsvärdet på värderingsdagen.
- (11) Med marknadsvärde avses det pris som fastighetsobjektet på värderingsdagen skulle betinga vid en försäljning under normala förhållanden på den fria marknaden genom ett avtal mellan en oberoende säljare och köpare.
- (12) Om en fastighets marknadsvärde inte kan härledas ur fastighetsmarknaden, fastställs det verkliga värdet enligt följande:
- till det värde som härleds från förvaltningsfastighetens beståndsdelar eller marknadsvärdet på motsvarande förvaltningsfastigheter, om deras marknadsvärde kan bestämmas på ett tillförlitligt sätt, eller
  - till ett värde som beräknats med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller och värderingsmetoder som grundar sig på avkastningsvärdet, om värdet kan bestämmas på ett tillförlitligt sätt, eller
  - om det verkliga värdet på förvaltningsfastigheten inte kan bestämmas på ett tillförlitligt sätt, värderas förvaltningsfastigheten i enlighet med 74 b § 1 mom. i FörskL / 41 a § 1 mom. i PSL
- (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)*
- (13) Vid bestämmandet av marknadsvärdet/det verkliga värdet ska följande beaktas:
- fastighetens användningsändamål, ålder, skick och särskilda kännetecken
  - byggrätt, läge, trafikförbindelser, lämplighet för byggande och hur långt de kommunaltekniska arbetena framskridit
  - hyresnivå, hyreskontraktens innehåll och utsikterna för hyresutvecklingen i området
  - det allmänna marknadsläget och avkastningskraven.
- (14) Vid bestämmandet av marknadsvärdet/det verkliga värdet för fastighetsobjekt som står tomma eller som utnyttjas av företaget ska särskild försiktighet iakttas. I dessa fall rekommenderas samtidig användning av flera värderingstekniker.
- (15) Om bostads- eller fastighetssammanslutningen har skulder, ska aktiernas andel av sammanslutningens skulder enligt bokslutet för respektive år avdras från det på ovanstående sätt bestämda marknadsvärdet/verkliga värdet av aktierna. Då det är fråga om så kallade ströaktier, följs väsentlighetsprincipen vid avdrag av skuldandelen.
- (16) Om värdet av ett fastighetsobjekt har sjunkit, ska objektets verkliga värde justeras. Det lägre värde som därigenom erhålls får höjas i senare bokslut, om värdet grundar sig på en ny värdering.
- (17) Om det för ett fastighetsobjekt finns ett bindande köpanbud som erhållits av en utomstående aktör eller om ett inlösningspris har fastställs på basis av ett avtal, kan det användas som verkligt värde för objektet.
- (18) Som verkligt värde på fastighetsplaceringar som belånats med statliga bostadslån betraktas överlåtelseersättningen enligt 10 § i aravabegränsningslagen.

9.1.2 Beräkning av verkliga värden för andra placeringar än fastighetsplaceringar

FÖRESKRIFT (styckena 19–30)

- (19) Med verkligt värde avses marknadsvärdet.
- (20) Om ett placeringsobjekt noteras på en fondbörs, innebär marknadsvärdet den sista köpkurs under kontinuerlig handel som är tillgänglig på bokslutsdagen eller, om en sådan saknas, den sista avslutskursen eller, om bokslutsdagen inte är avslutsdag på börsen eller om en kurs saknas, den sista motsvarande kurs som föregår denna dag.
- (21) I de fall då det finns en marknad för andra placeringar än de ovan nämnda, innebär marknadsvärdet den sista köpkursen som är tillgänglig på bokslutsdagen eller, om den saknas, den sista avslutskursen eller, om bokslutsdagen inte är avslutsdag eller om en kurs saknas, den sista motsvarande kurs som föregår denna dag.
- (22) Om ett sådant marknadsvärde som anges ovan inte kan anses vara en tillförlitlig grund för det verkliga marknadsvärdet, kan det vägda medelvärdet av avslutskurserna under de tre senaste avslutsdagarna eller ett annat sannolikt överlåtelsevärde användas. Motiveringen till detta ska förklaras i principerna för upprättande av bokslutet.
- (23) Som verkligt värde för andra placeringar betraktas det sannolika överlåtelsepriset, som fastställs enligt följande:
- till det värde som härleds från förvaltningsfastighetens beståndsdelar eller marknadsvärdet på motsvarande förvaltningsfastigheter, om deras marknadsvärde kan bestämmas på ett tillförlitligt sätt, eller
  - till ett värde som beräknats med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller och värderingsmetoder som grundar sig på avkastningsvärdet, om värdet kan bestämmas på ett tillförlitligt sätt, eller
  - om det verkliga värdet på förvaltningsfastigheten inte kan bestämmas på ett tillförlitligt sätt, värderas förvaltningsfastigheten i enlighet med 74 b § 1 mom. i FörSKL / 41 a § 1 mom. i PSL.

(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

- (24) Om en part utanför koncernen eller samarbetsgruppen har lämnat ett bindande köpeanbud eller om ett inlösningspris fastställts på basis av ett avtal kan detta användas som verkligt värde.

Lånefordringar, depositioner och depåfordringar inom återförsäkringen:

- (25) Det verkliga värdet ska bestämmas enligt stycke (23). Om något sannolikt överlåtelsepris inte kan beräknas, betraktas det nominella värdet som ett verkligt värde, förutom när risken för en eventuell kursförlust förutsätter användning av ett lägre sannolikt värde. Det nominella värdet måste sänkas, även om kreditförlusten ännu inte konstaterats slutgiltigt.

Indexbundna lån och övriga sammansatta instrument

- (26) Om det inte finns något marknadsvärde, bindande köpeanbud eller överlåtelsepris att tillgå för ett indexbundet lån eller motsvarande sammansatt instrument, bestäms värdavtalets och derivatets verkliga värde genom att det sannolika inlösningsvärdet beräknas som nuvärde för emittentens prestationer eller prestationer som garanterats av någon annan part (nuvärde för kassaflödena).

- (27) Principerna för beräkning av verkligt värde ska utredas i noterna till bokslutet. Om lånets gängse värde inte i övrigt kan fastställas används anskaffningsutgiften.

Principer för beräkning av verkligt värde för derivat

- (28) Som verkligt värde av ett derivatkontrakt används ett på bokslutsdagen offentligt noterat marknadspris eller ett sådant marknadspris på ett motsvarande kontrakt som kan anses vara tillförlitligt. Marknadspriset på ett motsvarande kontrakt kan grunda sig på nuvärdet på kontraktets kassaflöden eller på en modell för värdering av optioner. Om en värderingsmodell används vid beräkningen av ett dylikt marknadspris, ska användningen av den valda modellen motiveras och dokumenteras. Den valda värderingsmodellen ska tillämpas för det aktuella derivatkontraktet fortlöpande, om det inte framkommer någon motiverad orsak att ändra den.
- (29) Om försäkringsföretaget använder andra än allmänt kända modeller för fastställande av värdet på derivat, ska det påvisa att antagandena i de allmänt använda modellerna inte är adekvata för de aktuella derivaten. Dessutom ska försäkringsföretaget motivera, varför den använda modellen ger en mer rättvisande uppskattning av derivatets värde.
- (30) Värderingsresultat för skyddande derivat beaktas i värderingen av säkrade balansposter.

10 Resultaträkning

- (1) I 6 kap. i lagen om försäkringskassor (FörsKL) föreskrivs om pensionskassans bokslut och verksamhetsberättelse och 5 kap. i lagen om pensionsstiftelser (PSL) om pensionsstiftelses bokslut och verksamhetsberättelse.
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
  - 74 b § 6 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 77 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 41 a § 6 mom. i lagen om pensionsstiftelser
  - 42 § 3 mom. i lagen om pensionsstiftelser

10.1 Uppställningsform för resultaträkningen

- (3) Resultaträkningen ställs upp enligt resultaträkningsformatet i SHMFinv.

FÖRESKRIFT (styckena 4–5)

- (4) Vid lämnande av mera detaljerade uppgifter enligt SHMFinv än de som ingår i resultaträkningens schema redovisas dessa antingen i noter eller genom det att till schemat fogas ytterligare poster. Om antalet poster ökas, får benämningarna av posterna i huvudgrupperna inte ändras, huvudgrupperna får inte delas, poster får inte överföras från en huvudgrupp till en annan och ordningen på posterna får inte ändras.
- (5) I resultaträkningen presenteras poster som försämrar resultatet och negativa skillnader med förtecknet minus (-).

Resultaträkningsschema, Pensionskassa

Försäkringsteknisk kalkyl

Premieinkomst

Premier för lagstadgade pensioner

Premier för övriga pensioner

Premier för övriga pensioner

Från premierrelaterade arrangemang

Intäkter av placeringsverksamheten

Orealiserade värdeökningar av placeringar

Uppskrivning av placeringar

Förändring i verkligt värde¹

Ersättningskostnader

Utbetalda ersättningar i fråga om lagstadgade pensioner

Förändring i ersättningsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner

Utbetalda ersättningar i fråga om övriga pensioner

Förändring av ersättningsansvaret i fråga om övriga pensioner

I fråga om premiebaserade arrangemang

Förändring i ersättningsansvar av i fråga om premierrelaterade arrangemang

Överföring av ansvar

Förändring av premieansvaret

Lagstadgade pensioner

Övriga pensioner

Premierrelaterade arrangemang

Åter- och kreditförsäkrare

Återförsäkringspremier

Premier för premiekreditförsäkringar

Ersättningar

Andel av förändringen i ersättningsansvaret

Andel av förändringen av premieansvaret

Förändring av ansvarsunderskottet

Lagstadgade pensioner

Övriga pensioner

Skötselkostnader

Kostnader för placeringsverksamheten

Orealiserade värdeminskningar av placeringar

Rättelse av uppskrivning av placeringar

Förändring i verkligt värde¹*Försäkringstekniskt resultat*¹ Såvida placeringarna värderas i balansräkningen till verkligt värde.

Annan kalkyl än försäkringsteknisk kalkyl

Övriga intäkter	_____	_____
Övriga kostnader	_____	_____
Överskott (underskott) av den egentliga verksamheten	_____	_____
Bokslutsdispositioner ⁴		
Förändring av skattemässiga reserver	_____	_____
Inkomstskatter		
Skatt för räkenskapsperioden och tidigare räkenskapsperioder	_____	_____
Latent skatt ¹	_____	_____
Övriga direkta skatter	_____	_____
Intern överföring		
Lagstadgade pensioner	_____	_____
Övriga pensioner	_____	_____
Räkenskapsperiodens överskott (underskott) ²	_____	_____

*(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)***Resultaträkningsschema, Pensionsstiftelse****Försäkringsteknisk kalkyl**

Premieinkomst		
Understödsavgifter för lagstadgade pensioner	_____	_____
Understödsavgifter för övriga pensioner	_____	_____
Från premiebaserade arrangemang	_____	_____
Intäkter av placeringsverksamheten	_____	_____
Orealiserade värdeökningar av placeringar		
Uppskrivning av placeringar	_____	_____
Förändring i verkligt värde ³	_____	_____
Ersättningskostnader		
Utbetalda ersättningar i fråga om lagstadgade pensioner	_____	_____
Förändring av pensionsansvaret i fråga om lagstadgade pensioner	_____	_____
Utbetalda ersättningar i fråga om övriga pensioner	_____	_____
Förändring av pensionsansvaret i fråga om övriga pensioner	_____	_____
I fråga om premierelaterade arrangemang	_____	_____
Förändring i ersättningsansvar av i fråga om premierelaterade arrangemang	_____	_____
Överlåtelse/övertaganden av försäkringsverksamheten	_____	_____
Förändring i premieansvaret i fråga om premierelaterade arrangemang	_____	_____
Åter- och kreditförsäkrare		
Återförsäkringspremier	_____	_____

¹ Enligt 5 kap. 18 § i BokfL får latent skatt med iakttagande av särskild försiktighet tas upp som en särskild post i resultaträkningen.² Alltid obligatorisk, de övre raderna med vinst (förlust) kan utelämnas, om inga rader kommer emellan. Återbetalning till delägare redovisas före Räkenskapsperiodens överskott (underskott)⁴ Förändring i avskrivningsdifferens redovisas som en egen post under Bokslutsdispositioner

Ersättningskostnader	_____	
Förändring i pensionsansvaret	_____	_____
Förändring i ansvarsunderskottet		
Lagstadgade pensioner	_____	
Övriga pensioner	_____	_____
Skötselkostnader	_____	
Kostnader för placeringsverksamheten		_____
Orealiserade värdeminskningar av placeringar		
Rättelse av uppskrivning av placeringar	_____	
Förändring i verkligt värde ³	_____	_____
<i>Försäkringstekniskt resultat</i>		_____
Annan kalkyl än försäkringsteknisk kalkyl		
Övriga intäkter		_____
Övriga kostnader		_____
<i>Vinst (förlust) av den egentliga verksamheten</i>		_____
Bokslutsdispositioner ⁴		
Förändring av skattemässiga reserver		_____
Inkomstskatter		
Skatt för räkenskapsperioden och tidigare räkenskapsperioder	_____	
Latent skatt ¹	_____	_____
Övriga direkta skatter		_____
Intern överföring		
Lagstadgade pensioner	_____	
Övriga pensioner	_____	_____
Återbetalning till arbetsgivaren		_____
<i>Räkenskapsperiodens överskott (underskott)²</i>		_____
<i>(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)</i>		

¹ Enligt 5 kap. 18 § i BokfL får latent skatt med iakttagande av särskild försiktighet tas upp som en särskild post i resultaträkningen.

² Alltid obligatorisk, de övre raderna med vinst (förlust) kan utelämnas, om inga rader kommer emellan.

³ Såvida placeringarna värderas i balansräkningen till verkligt värde.

⁴ Förändring i avskrivningsdifferens redovisas som en skild post under Bokslutsdispositioner

10.2 Instruktioner för uppställning av resultaträkningen

10.2.1 Premieinkomst – Pensionskassa

FÖRESKRIFT (styckena 6–13)

- (6) Under punkten Premieinkomst i resultaträkningen upptas prestationsbunden försäkringspremieinkomst under räkenskapsperioden minskad med kreditförlust, indelad separat i premieinkomst och premieinkomst för övriga pensioner samt premieinkomst för premiebaserade arrangemang för lagstadgade pensioner (ArPL och FöPL).
- (7) Premieinkomst av övriga pensioner fördelas i resultaträkningen i posterna Understödsavgifter för övriga pensioner och Försäkringspremier som medlemmarna betalar. I posten Försäkringspremier för övriga pensioner upptas annan försäkringspremie än premie som betalas av en delägare enligt ArPL och i posten Medlemsavgifter upptas premieavgifterna som betalas av medlemmarna.
- (8) I premieinkomsten för premiebaserade tilläggs pensioner ingår också arbetstagarnas andel av pensionsförsäkringsavgiften.
- (9) Som försäkringspremie enligt ArPL registreras en sänkt försäkringspremie om försäkringspremien sänkts på grund av lagstiftning eller statsrådsbeslut. Under senare år omfattar premieinkomsten tilläggsavgifter som inkasseras för amortering av ansvarsunderskottet. Den utredningspost för ansvarsunderskottet som betalas till eller erhålls av Pensionskyddscentralen (PSC) beaktas i försäkringspremieinkomsterna.
- (10) På motsvarande sätt registreras avgiften som sänkt när den har sänkts enligt arrangemang som avses i 13 § 1 mom. ArPL. Också de avgifter som tas ut för amortering av ett ansvarsunderskott som uppstått på detta sätt inkluderas i premieinkomsten. Till försäkringspremier enligt ArPL räknas förutom försäkringspremier också en kreditförsäkrarens sparfondsandel. En försäkringspremie enligt FöPL upptas minskad med eventuell återbetalning.
- (11) Som försäkringspremieinkomst upptas fram till den 31 december 2019 också en ökning som beror på försummelse av försäkringsskyldigheten och efter den 1 januari 2020 påförda försummelseavgifter. (*Utfärdats 13.12.2019, gäller från 31.12.2019*).
- (12) Försäkringspremier som betalats under räkenskapsperioden, men som hänförs till följande räkenskapsperiod, räknas inte som premieinkomster under räkenskapsperioden utan de upptas under övriga skulder/försäkringspremieförskott i balansräkningen.
- (13) Kreditförluster för försäkringspremiefordringar bokförs som premieinkomst när det är sannolikt att ingen betalning är att vänta för försäkringspremiefordringen. Om kreditförlusten i ett senare skede visar sig vara obefogad tas den upp i samma resultaträkningspost.

10.2.2 Premieinkomst – Pensionsstiftelse

FÖRESKRIFT (styckena 14–18)

- (14) Under punkten Premieinkomst i resultaträkningen upptas prestationsbundna understödsavgifter separat för lagstadgade (ARPL) och övriga pensioner. Premiebaserade pensionsarrangemang tas dessutom upp som en egen post. För lagstadgade pensioner ingår i understödsavgiften och

premieinkomsten för premiebaserade tilläggs pensioner också arbetstagarens andel av pensionsavgiften.

- (15) Om skötselkostnaderna för en pensionsstiftelse med premiebaserat tilläggs pensionsarrangemang fördelas mellan arbetsgivaren och arbetstagaren, ska den andel av grundkapitalet som inte använts för att täcka kostnaderna för inrättande av pensionsstiftelsen eller skötselkostnaderna för det första verksamhetsåret användas för att täcka arbetsgivarens andel av försäkringsavgiften.
- (16) Som understödsavgift enligt ArPL redovisas en sänkt understödsavgift om understödsavgiften sänkts på grund av lagstiftning eller statsrådsbeslut.
- (17) Grundkapital som överlåtits till pensionsstiftelsen vid inrättandet registreras som understödsavgift.
- (18) Under punkten Överlåtelse av försäkringsverksamhet, anges tillgångar för annat pensionsansvar än pensionsansvar enligt lagen om pension för arbetstagare (ArPL) och som överförs till pensionsstiftelsen vid överlåtelse av försäkringsverksamhet från en annan pensionsstiftelse.

10.2.3 Intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten

FÖRESKRIFT (styckena 19–33)

- (19) Vid registrering av intäkter av och kostnader för placeringsverksamhet följs bruttoprincipen.
- (20) Värdepapper av anläggningstillgångsnatur, försäljningsvinster och -förluster från fastigheter och fastighetsaktier samt övriga intäkter och kostnader för dem som ingår i placeringstillgångarna, tas upp som intäkter av och kostnader för placeringsverksamhet.
- (21) Kalkylerad hyra för egna lokaler eller andra kalkylerade poster tas inte upp i resultaträkningen.
- (22) Pensionskassa och -stiftelse med både premiebaserat och förmånsbaserat tilläggs pensionsarrangemang eller uteslutande ett premiebaserat tilläggs pensionsarrangemang ska specificera nettointäkterna av placeringsverksamheten för det premiebaserade tilläggs pensionsarrangemanget i noterna.

Intäkter av placeringsverksamheten

- (23) Under intäkter av placeringsverksamheten tas upp dividendintäkter, ränteintäkter, indexförhöjningar på fordringar och värdepapper, försäljningsvinster på placeringstillgångar och anläggningstillgångar och andra motsvarande intäkter av placeringsverksamheten.
- (24) Som dividendintäkt betraktas dividender och andra vinstandelar på aktier och andelar. Dividender och övriga vinstandelar registreras i regel på den räkenskapsperiod under vilken beslut om dividendutdelning har fattats.
- (25) Som ränteintäkter betraktas de upplupna räntorna på placeringar och fordringar. Bland ränteintäkterna antecknas också indexförhöjningar och räntor och förhöjningar på försenade försäkrings- och understödspremiebetalningar.
- (26) Periodiseringen av differensen mellan det nominella värdet och anskaffningsutgiften för finansmarknadsinstrument bokförs som en ökning eller minskning av ränteintäkterna under värdepapprets löptid (=periodisering av prisskillnaden) (SHMFinv 1336/2002).

- (27) Intäkter från ett sammansatt instrument kan bokföras som intäkt för räkenskapsperioden samt som resultatreglering endast om emittenten eller annan part i de ursprungliga lånevillkoren eller i något annat skriftligt kontrakt förbundit sig att betala intäkten. Arrangemanget som garanterar intäkterna ska vara bindande för den emitterande parten eller annan part så att arrangemanget inte kan hävas under lånetiden.
- (28) Intäkter av fastighetsplaceringar är hyror och driftsersättningar, intäkter av försäljning av virke och jordmaterial, utdelning på fastighetsaktier och dylika motsvarande fastighetsintäkter samt räntor på lånefordringar på pensionskassans och pensionsstiftelsens fastighetssammanslutningar.
- (29) Återförda nedskrivningar av placeringar tas upp som intäkter från placeringsverksamhet.

Kostnader för placeringsverksamhet

- (30) Under kostnader för placeringsverksamhet tas upp kostnader för fastighetsplaceringar, räntekostnader och dylika kostnader för främmande kapital, försäljningsförluster och nedskrivningar av placeringstillgångar samt omkostnader och avskrivningar för placeringsverksamhet.
- (31) Kostnader för fastighetsplaceringar är bland annat underhållskostnader för fastigheter, skötsel- och kapitalvederlag för fastighetsaktier, kreditförluster på hyresfordringar, fastighetsskatt, skogsvårdsavgifter och dylika direkta kostnader för fastighetsplaceringar samt utgifter och avskrivningar som uppstår vid förvaltningen av fastighetsplaceringarna. Som kostnader för fastighetsplaceringar antecknas avskrivning på byggnad som hör till placerings- och anläggningstillgångar och maskiner och apparater som ingår i dem som delar.
- (32) I räntekostnader och dylika kostnader för främmande kapital inkluderas upplupna räntor på skulder, inklusive räntor på fastighetsplaceringar och andra kostnader för främmande kapital. Som räntekostnad bokförs också indexförhöjningar på skulder, sådana förhöjningar som avses i räntelagen, 91 § i FörskL, 55 § PSL och 115 § i ArPL som betalas till följd av att utbetalningen av förmåner och ersättningar fördröjts.
- (33) I omkostnaderna för placeringsverksamheten inkluderas löner, arvoden, lönebikostnader och dylika utgifter och avskrivningar av placeringsverksamhetens maskiner och inventarier, immateriella rättigheter och utgifter med lång verkningstid.

ANVISNING (stycke 34)

- (34) Omkostnader för placeringsverksamheten är bland annat:
- uppgörande av placeringsplan
  - fattande av placeringsbeslut
  - beviljande av kredit
  - skötsel av lånestocken
  - skötsel av fastigheter
  - skötsel av värdepapper
  - skötsel av valutaposition
  - inkassering av placeringsfordringar

- skötsel av panter
- skötsel av realiseringen av placeringar
- skötsel av finansiering och betalningsberedskap
- kapitalförvaltningsarvoden som betalats till utomstående.

FÖRESKRIFT (styckena 35–36)

- (35) I placeringsverksamhetens omkostnader inkluderas, med hjälp av mått som beskriver användningen, placeringsverksamhetens andel av datatjänster och utveckling av datasystem.
- (36) Kreditförluster i anslutning till placeringstillgångar bokförs som nedskrivningar. Kreditförluster på räntefordringar redovisas dock under övriga omkostnader och avskrivningar för skötsel av placeringsverksamhet.

10.2.4 Orealiserade ökning och minskningar i placeringarnas värde

FÖRESKRIFT (styckena 37–40)

- (37) Utförda uppskrivningar av placeringstillgångar under räkenskapsperioden tas upp i resultaträkningen under posten Uppskrivning. På motsvarande sätt tas nedskrivningar under räkenskapsperioden upp i resultaträkningen under posten Justering av uppskrivning.
- (38) Om placeringarna redovisas till verkligt värde i balansräkningen enligt SHMFinv, redovisas orealiserade uppskrivningar och nedskrivningar av placeringar under posten Orealiserade uppskrivningar av placeringar/Förändring av verkligt värde i resultaträkningen och Orealiserade nedskrivningar av placeringar/Förändring av verkligt värde.

Premiebaserade arrangemang

- (39) Placeringar som utgör täckning för ansvarsskulden för premiebaserade tilläggs pensionsarrangemang ska redovisas till verkligt värde i balansräkningen. Skillnaden mellan verkligt värde och anskaffningsutgift ska resultatföras.
- (40) Förändringar i värderingsdifferenser på återstående placeringar redovisas till fullt belopp i resultaträkningen för det år som värdet förändringen hänförs till. Om placeringens värde överstiger den ursprungliga anskaffningsutgiften, redovisas förändringen under posterna Uppskrivningar och Justering av uppskrivningar. Om placeringens värde däremot understiger den ursprungliga anskaffningsutgiften, redovisas den i bokföringen som nedskrivningar och återförda nedskrivningar. Förändringar i värderingsdifferenserna för placeringar som sålts under räkenskapsperioden tas upp som försäljningsvinst/-förlust.

10.2.5 Intäkter och kostnader för derivatkontrakt

ANVISNING (styckena 41–46)

- (41) Intäkter och utgifter för derivatkontrakt (skyddande och icke-skyddande) som uppstår då derivatkontrakt stängs eller går ut bör bokföras på samma sätt som realiserade intäkter i intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten.

- (42) Vid värdering av derivatkontrakt (skyddande och icke-skyddande) i bokslutet, bör värderingsresultatet bokföras under nedskrivningar (den andel som understiger anskaffningsutgiften) eller under återförda nedskrivningar.
- (43) Om derivatkontraktet genomförs genom försäljning av den tillgångspost det baserar sig på, bör derivatkontraktets resultat registreras som justering av försäljningsvinst eller -förlust. Om ett derivatkontrakt däremot realiseras genom köp av en ny tillgångspost, bör resultatet för derivatkontraktet bokföras som en minskning och ökning av anskaffningsutgiften.
- (44) För att täcka fordran och skuld för förändring av räntenivån, bokförs intäkter och utgifter för ett derivatkontrakt som en justering av ränteintäkter och -utgifter.
- (45) Poängdifferensen mellan terminskursen och avistakursen för derivatkontrakt som ingåtts både i skyddande och icke skyddande syfte bör periodiseras och bokföras i ränteintäkter eller -utgifter. Poängdifferensen mellan terminskursen och avistakursen kan bokföras direkt i resultatet, såvida den inte i väsentlig grad inverkar på den bild som bokslutet ger av räkenskapsperiodens resultat.
- (46) Motposten till en värderingsintäkt eller -kostnad som antecknats i resultaträkningen, bör balansföras för terminskontrakt under resultatregleringsfordringar eller -skulder. I fråga om optionskontrakt bör de premier som antecknats i balansräkningen justeras.

10.2.6 Avtal om värdepapperslån och repor

ANVISNING (styckena 47–48)

- (47) Ersättningar som erhålls genom utlåning av värdepapper bör upptas i resultaträkningen som intäkter av övriga placeringar i placeringsverksamheten. Betalda ersättningar för utlåning bör på motsvarande sätt upptas som kostnader för övriga placeringar.
- (48) Den upplupna räntan på lån som uppstår genom återköpsavtalet bör upptas som räntekostnader för placeringsverksamheten och räntan på fordran på motsvarande sätt som ränteintäkter av övriga placeringar. Erhållna vederlag för värdepapper som överlåtits bör redovisas under Övriga skulder och betalda vederlag under Övriga fordringar.

10.2.7 Ersättningskostnader – Pensionskassa

FÖRESKRIFT (styckena 49–66)

- (49) Ersättningskostnaderna anges i resultaträkningen separat för lagstadgade pensioner, övriga pensioner och premiebaserade arrangemang. Förändringar i ersättningsansvar och ansvarsöverföringar som hör till ovan nämnda poster tas dessutom upp som egna poster.
- (50) Som betalda ersättningar för lagstadgade pensioner upptas lagstadgade pensioner (ArPL och FöPL) och till dem hörande ansvarsfördelningsersättningar samt övriga lagstadgade prestationer som härrör från dem. Som betalda ersättningar för lagstadgade pensioner upptas även räntorna för överföringsbelopp för EG:s pensioner.
- (51) Som ansvarsfördelningsersättningar anges enligt prestationsgrund det belopp som pensionskassan har betalat eller erhållit för ansvarsfördelningen för pensionsanstaltens gemensamt bekostade pensioner, korrigerat med fordring eller skuld för räkenskapsperioden som

beror på ansvarsfördelningen. Till ansvarsfördelningsersättningarna räknas också räntor som ingår i ovan nämnda poster.

- (52) I den lagstadgade pensionsförsäkringen upptas under utbetalda ersättningar de ersättningar som bolagen gemensamt ansvarar för justerade med en utjämning mellan parterna som deltar i ansvarsfördelningen och eventuell ränta på utjämningen (ansvarsfördelningsersättningar).
- (53) Poster för Arbetslöshetsförsäkringsfonden samt fördelningen av kostnaderna för pensionsandelar som tillväxt för oavlönade perioder bokförs som en egen post under ansvarsfördelningsersättningarna.
- (54) Poster som mottas från Pensions-Kansas konkursbo bokförs inte under lagstadgade avgifter, utan de tas med i utredningen av ansvarsfördelningen och inkluderas i ansvarsfördelningsposterna.
- (55) Läkararvoden, resekostnader och dylika kostnader enligt 46 § och 102 § i ArPL upptas i ersättningsutgiften som en fonderad pensionsutgift.
- (56) Avgifter för förmåner enligt lagen om pensionsersättning som ska betalas av statens medel för tiden för vård av barn eller för tiden för studier (StPEL) upptas bland ersättningskostnaderna i resultaträkningen.
- (57) Bland ersättningskostnader upptas även poster som mottas för täckande av utgifter och kostnader som orsakas pensionsanstalterna av StPEL inklusive räntor. En StPEL-fordran/skuld för upptas inklusive räntor bland aktiva resultatregleringar/passiva resultatregleringar.
- (58) Till övriga pensioner räknas pensioner som beror på frivilligt tilläggspensionsskydd.
- (59) Som betalda ersättningar upptas alla poster vilkas prestationsskyldighet (= pensionsbeslut fattat) har uppstått innan räkenskapsperioden går ut. På förhand betalda ersättningar tas upp under övriga fordringar.
- (60) Betalda ersättningar är bland annat begravningsbidrag, rehabiliteringskostnader, läkararvoden och andra motsvarande ersättningar.
- (61) I betalda ersättningar upptas även bland annat återköp. För en medlem som avgår under sin aktiva period på det sätt som nämns i stadgarna eller på grund av honom till arbetsgivaren återbetalda medlems- eller understödsavgifter eller fondandelar bokförs som återköp.
- (62) Pensionskassa kan i försäkringspremien uppbära en andel för hantering av risken för arbetsoförmåga i syfte att täcka kostnader för verksamhet som upprätthåller arbetsförmågan. De kostnader för verksamhet som syftar till att upprätthålla arbetsförmågan som täcks med denna andel upptas i posten Utbetalda ersättningar. Sådana kostnader är kostnader för planering av utbildningstjänster i anslutning till upprätthållande av arbetsförmågan, för ordnandet av utbildningstillfällen som ansluter sig till ämnet samt för inledande, utvecklande och stödjande av verksamhet för att upprätthålla de anställdas arbetsförmåga i arbetsgivarföretagen.
- (63) De omkostnader för verksamhet som syftar till att upprätthålla arbetsförmågan, vilka täcks med avgiftsandelen för hantering av risken för arbetsoförmåga, kan utgöras av:
- utbildningskostnader, bland annat undervisningsarvoden, resekostnader, författaravgifter, hyra för lokaler och med dessa jämförbara kostnader

- andra än utbildningskostnader, bland annat kostnader för undersökningar som ansluter sig till upprätthållandet av arbetsförmågan
  - lönekostnader för personal (inkl. lönebikostnader) kan inräknas i dessa kostnader endast till den del som dessa personers arbete hänför sig till upprätthållandet av arbetsförmågan. Kostnader för pensionsprovning, inklusive beredningen av rehabiliteringsbeslut, räknas inte med.
- (64) Andelen för hantering av risken för arbetsförmåga är endast avsedd för verksamhet som främjar arbetsförmågan. Vid bedömning av huruvida en kostnadspost är av det slag som ska redovisas i detta sammanhang, kan man som kriterium använda det faktum huruvida verksamheten för att upprätthålla arbetsförmågan bidragit till att den aktuella utgiftsposten fallit bort.
- (65) Ändringen i ersättningsansvaret anges som skillnaden mellan det ingående och utgående saldot för räkenskapsperioden, separat för lagstadgade och övriga pensioner.
- (66) Under punkten Ersättningskostnader/Ansvarsöverföring antecknas tillgångar som motsvarar ansvarsskulden enligt ArPL och FöPL och som överförs från pensionskassan till en annan pensionsanstalt som överföring av ansvar (avsnitt 4.8 Ansvarsöverföring).

10.2.8 Ersättningskostnader – Pensionsstiftelse

FÖRESKRIFT (styckena 67–80)

- (67) Ersättningskostnaderna anges i resultaträkningen separat för lagstadgade och övriga pensioner och indelade i utbetalda ersättningar, förändringar i pensionsansvaret och överlåtelse av försäkringsverksamhet. Under Övriga pensioner särredovisas ersättningar och förändringar i ersättningsansvaret för premiebaserade arrangemang.
- (68) Som betalda ersättningar upptas lagstadgade pensioner (ArPL och FöPL) och till dem hörande ansvarsfördelningsersättningar samt övriga lagstadgade prestationer som härrör från dem. Som betalda ersättningar för lagstadgade pensioner upptas även räntorna för överföringsbelopp för EG:s pensioner.
- (69) Som ansvarsfördelningsersättningar uppges enligt prestationsprincipen det belopp som pensionsstiftelsen har betalat eller övertagit med stöd av ansvarsfördelningen av de pensioner som bekostas gemensamt korrigerat med den fordran eller skuld för ansvarsfördelningen som hänför sig till ansvarsfördelningen. Till ansvarsfördelningsersättningarna räknas också räntor som ingår i ovan nämnda poster.
- (70) I den lagstadgade pensionsförsäkringen upptas under utbetalda ersättningar de ersättningar som bolagen gemensamt ansvarar för justerade med en utjämning mellan parterna som deltar i ansvarsfördelningen och eventuell ränta på utjämningen (ansvarsfördelningsersättningar).
- (71) Poster för Arbetslöshetsförsäkringsfonden samt fördelningen av kostnaderna för pensionsandelar som tillväxt för oavlönade perioder bokförs som en egen post under ansvarsfördelningsersättningarna.
- (72) Poster som mottas från Pensions-Kansas konkursbo bokförs inte under lagstadgade avgifter, utan de tas med i utredningen av ansvarsfördelningen och inkluderas i ansvarsfördelningsposterna.

- (73) Läkarevoden, resekostnader och dylika kostnader enligt 46 § och 102 § i ArPL upptas i ersättningsutgiften som en fonderad pensionsutgift.
- (74) Avgifter för förmåner enligt lagen om pensionsersättning som ska betalas av statens medel för tiden för vård av barn eller för tiden för studier (StPEL) upptas bland ersättningskostnaderna i resultaträkningen.
- (75) Bland ersättningskostnader upptas även poster som mottas för täckande av utgifter och kostnader som orsakas pensionsanstalterna av StPEL inklusive räntor. en StPEL-fordran/skuld upptas inklusive räntor bland aktiva resultatregleringar/passiva resultatregleringar.
- (76) Till övriga pensioner räknas pensioner som härrör från frivilligt tilläggs-pensionsskydd.
- (77) Som betalda ersättningar upptas alla poster vilkas prestationsskyldighet (= pensionsbeslut fattat) har uppstått innan räkenskapsperioden går ut. På förhand betalda ersättningar tas upp under övriga fordringar.
- (78) Betalda ersättningar är bland annat begravningsbidrag, rehabiliteringskostnader, läkarevoden och andra motsvarande ersättningar.
- (79) Ändringen i pensionsansvaret anges som skillnaden mellan det ingående och utgående saldot för räkenskapsperioden separat för lagstadgade och övriga pensioner.
- (80) Överlåtelser av försäkringsverksamhet redovisas som en egen post i resultaträkningen (avsnitt 4.9 Överlåtelse och övertagande av försäkringsverksamhet)

10.2.9 Förändring av premieansvaret – Pensionskassa

FÖRESKRIFT (styckena 81–82)

- (81) Förändringen av premieansvaret tas upp separat i resultaträkningen för lagstadgade, övriga och premiebaserade tilläggs-pensioner.
- (82) Förändringen av premieansvaret tas upp som skillnaden mellan det ingående och utgående saldot för räkenskapsperioden. Överföring av ansvar till kassan enligt ArPL och FöPL utgör ett undantag som redovisas enligt avsnitt 4.8.

10.2.10 Förändring i premieansvar i fråga om premierelaterade arrangemang – Pensionsstiftelse

FÖRESKRIFT (stycke 83)

- (83) Förändringar i den försäkringstekniska ansvarsskuldens premieansvar för premiebaserade tilläggs-pensionsarrangemang redovisas i resultaträkningen under posten Förändringar i premieansvar i fråga om premiebaserade arrangemang.

10.2.11 Åter- och kreditförsäkrare – Pensionskassa

FÖRESKRIFT (styckena 84–87)

Återförsäkringspremier

- (84) De återförsäkringspremier som pensionskassan erlagt, minskade med eventuella arvoden och vinstandelar tas upp i resultaträkningen under punkt Återförsäkringspremier.

Premier för premiekreditförsäkringar

- (85) Om pensionskassan som försäkringstagare erlägger premier för premiekreditförsäkringar, ska de tas upp i resultaträkningen under punkt Åter- och kreditförsäkrare/Premier för premiekreditförsäkringar.

Ersättningar

- (86) I punkten antecknas de ersättningar som åter- och kreditförsäkrare erlagt till pensionskassan.

Andel av förändringar i försäkringspremie- och ersättningsansvar

- (87) I punkten antecknas såväl åter- som kreditförsäkrarnas andel i ändringarna av försäkringspremie- och ersättningsansvaret.

10.2.12 Åter- och kreditförsäkrare – Pensionsstiftelse

FÖRESKRIFT (styckena 88–90)

Återförsäkringspremier

- (88) De återförsäkringspremier som pensionsstiftelsen erlagt, minskade med eventuella arvoden och vinstandelar tas upp i resultaträkningen under Återförsäkringspremier.

Ersättningskostnader

- (89) I denna punkt antecknas de ersättningar som åter- och kreditförsäkrare erlagt till pensionsstiftelsen.

Förändring av pensionsansvar

- (90) Förändringar i åter- och kreditförsäkrarnas andel i pensionsansvaret antecknas i denna punkt.

10.2.13 Förändring av ansvarsunderskottet

FÖRESKRIFT (styckena 91–93)

- (91) En förändring i ansvarsunderskottet anges i resultaträkningen som skillnaden mellan ingående och utgående saldo för räkenskapsperioden.

- (92) I förändringen i ansvarsunderskottet upptas ansvarsunderskott enligt 43 § 5 punkt i PSL (lagstadgade pensioner) och (försäkringstekniska) täckningsunderskott enligt 81 a § 2 mom. i FörskL och 44 § 2 mom. i PSL (övriga pensioner).

- (93) Med ansvarsunderskott i fråga om övriga pensioner avses försäkringstekniskt täckningsunderskott i enlighet med 81 a § 2 mom. i FörskL och 44 § i ESL.

10.2.14 Skötselkostnader och avskrivningar

FÖRESKRIFT (styckena 94–104)

- (94) Som skötselkostnader upptas andra kostnader för skötsel av pensionskassans och -stiftelsens verksamhet än omkostnaderna för placeringsverksamheten samt de avskrivningar som inte upptas som kostnader för placeringsverksamheten.
- (95) Som skötselkostnader antecknas löner, arvoden, lönebikostnader och omkostnader för annan än placeringsverksamhet.
- (96) Om skötselkostnaderna för det premiebaserade tilläggs-pensionsarrangemanget fördelas mellan det finansierande företaget och arbetstagaren, ska arbetstagarens andel av skötselkostnaderna dras av från nettointäkterna av placeringsverksamheten. I resultaträkningsposten Skötselkostnader redovisas då det finansierande företaget andel av andra omkostnader än omkostnader för placeringsverksamheten.
- (97) Om skötselkostnaderna för det premiebaserade tilläggs-pensionsarrangemanget inte fördelas mellan det finansierande företaget och arbetstagaren, se avsnitt 4.4 Omkostnadskonto.
- (98) Bland skötselkostnaderna upptas pensionskassans lagstadgade avgifter. I de lagstadgade avgifterna inräknas:
- Pensionsskyddscentralens kostnadsandel = pensionskassans och pensionsstiftelsens andel av de kostnader för Pensionsskyddscentralen som ska täckas gemensamt (förskott och slutlig justeringspost)
  - Justitieförvaltningsavgift = justitieförvaltningsavgift som avses i 16 § i lagen om besvärnämnden för arbetspensionsärenden
  - Finansinspektionens tillsynsavgift
  - Övriga poster.
- (99) Om pensionskassan och -stiftelsen köper registreringstjänster eller andra tjänster från Pensionsskyddscentralen, vilka Pensionsskyddscentralen fakturerar separat, inkluderas dessa inte i posten Lagstadgade avgifter.

Avskrivningar enligt plan och avskrivningsdifferens

- (100) Vid beräkningen av avskrivningar enligt plan iakttas bokföringsnämndens allmänna anvisningar om avskrivningar enligt plan (16.10.2007) (*Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016*)
- (101) Avskrivningar enligt plan på anskaffningsutgiften för byggnader behandlas i avsnitt 5.1.2. (*Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016*)
- (102) Avskrivningar enligt plan och ändringar i dem ska upprättas i skriftlig form. (*Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016*)
- (103) Av särskilda skäl får avskrivningar som överskrider planen upptas i bokslutet, vilket gör det möjligt att senare uppta avskrivningar som underskrider planen. Beskattningen kan vara ett särskilt skäl. (*Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016*)
- (104) Den faktiska avskrivningsdifferensen, dvs. skillnaden mellan totalavskrivningarna från räkenskapsperiodens intäkter och planavskrivningarna under räkenskapsperioden upptas i

resultaträkningen. Anskaffningsutgiften som minskats med planenliga avskrivningar upptas i balansräkningens aktiva. Ackumulerad avskrivningsdifferens upptas på balansräkningens aktiva sida i ackumulerade bokslutsdispositioner. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

10.2.15 Övriga intäkter och kostnader – Pensionskassa

FÖRESKRIFT (stycke 105)

- (105) Övriga intäkter och kostnader är poster som inte direkt hör till den pensionsverksamhet som pensionskassan bedriver eller därtill hörande placeringsverksamhet. Donationer som pensionskassan erhåller är övriga intäkter.

10.2.16 Övriga intäkter och kostnader – Pensionsstiftelse

FÖRESKRIFT (styckena 106–109)

- (106) Övriga intäkter och kostnader är poster som inte direkt hör till den pensionsverksamhet som pensionsstiftelsen bedriver eller därtill hörande placeringsverksamhet. Donationer som pensionsstiftelsen erhåller är övriga intäkter.
- (107) Till Övriga kostnader i bokslutet kan räknas kostnader för verksamhet som syftar till att upprätthålla arbetsförmågan. Sådana kostnader är kostnader för planering av utbildningstjänster i anslutning till upprätthållande av arbetsförmågan, för ordnandet av utbildningstillfällen som ansluter sig till ämnet samt för inledande, utvecklande och stödjande av verksamhet för att upprätthålla de anställdas arbetsförmåga i arbetsgivarföretagen.
- (108) De kostnader för skötsel av verksamhet som syftar till att upprätthålla arbetsförmågan kan utgöras av
- utbildningskostnader, bland annat undervisningsarvoden, resekostnader, författaravgifter, hyra för lokaler och med dessa jämförbara kostnader.
  - andra än utbildningskostnader, bland annat kostnader för undersökningar som ansluter sig till upprätthållandet av arbetsförmågan.
  - lönekostnader för personal (inkl. lönebikostnader) kan inräknas i dessa kostnader endast till den del som dessa personers arbete hänförs till upprätthållandet av arbetsförmågan. Kostnader för pensionsprovning, inklusive beredningen av rehabiliteringsbeslut, räknas inte med.
- (109) Vid bedömning av huruvida en kostnadspost är av det slag som ska redovisas under verksamhet som syftar till att upprätthålla arbetsförmågan, kan man som kriterium använda det faktum huruvida verksamheten för att upprätthålla arbetsförmågan bidragit till att den aktuella utgiftsposten fallit bort.

10.2.17 Bokslutsdispositioner

FÖRESKRIFT (styckena 110–111)

- (110) Bokslutsdispositionerna utgörs av förändringen av räkenskapsperiodens avskrivningsdifferens och förändringen av skattemässiga reserver. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

- (111) Förändring av skattemässiga reserver (5 kap. 15 § i BokfL) tas upp som skillnaden mellan reserver i balansräkningen vid början och utgången av räkenskapsperioden. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

10.2.18 Inkomstskatter och övriga direkta skatter

FÖRESKRIFT (styckena 112–119)

- (112) Direkta skatter tas upp i bokslutet enligt prestationsprincipen.
- Skatt för räkenskapsperioden och tidigare räkenskapsperioder
- (113) Under räkenskapsperiodens skatt redovisas räkenskapsperiodens skatt enligt skattealkylen, varvid man bland annat beaktar den beskattningsbara inkomsten, avdrag för konstaterade förluster och skattesats samt skatt för tidigare räkenskapsperioder.
- (114) Den skatteskuld eller -fordran som uppstår enligt prestationsprincipen till följd av korrigerings eller komplettering av förskottsskatter som debiterats under räkenskapsperioden bokförs enligt väsentlighetsprincipen som passiva eller aktiva resultatregleringar i balansräkningen.
- (115) Om en med tanke på resultatet väsentlig del av skatterna hänför sig till tidigare räkenskapsperioder till följd av restskatter, ska den redovisas separat i resultaträkningen under Skatt för tidigare räkenskapsperioder eller i noterna.
- Latent skatt
- (116) Den latent skatten är en del av inkomstskatterna och den tas alltid upp i resultaträkningen i underpunkten Latent skatt under inkomstskatt.
- (117) Som latent skatter upptas bland annat ändring av latent skatteskulder och -fordringar som beror på periodiseringsdifferenser mellan bokföringens resultat och den beskattningsbara inkomsten från föregående räkenskapsperiod, om latent skatteskulder och -fordringar tas upp i balansräkningen.
- (118) Om placeringar och/eller förvaltningsfastigheter, som ingår i de finansiella tillgångarna, värderas till verkligt värde i balansräkningen, bokförs i balansräkningen samt i resultaträkningen och/eller i en fond för verkligt värde den latent skatteskuldens eller -fordringens förändring som beror på tillfälliga skillnader mellan bokföringsvärdet och beskattningsvärdet. Den latent skatteskuldens eller -fordringens förändring som beror på förändringar i det verkliga värdet får bokföras i balansräkningen med iakttagande av särskild försiktighet.
- (119) Vid beräkningen av den latent skatten iaktas särskild försiktighet och bokföringsnämndens allmänna anvisning (12.9.2006) om latent skatteskulder och -fordringar.

10.2.19 Intern överföring

- (120) Överskjutande del/övertäckning i den ena avdelningen i en AB-pensionskassa eller AB-pensionsstiftelse kan helt eller delvis registreras på den annan avdelningen som intern överföring. Den interna överföringen ska göras på sätt som fastställts i pensionskassans eller pensionsstiftelsens stadgar och 8 a § i FörSKL och i 6 § och 121 § i PSL. (Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)

- (121) Pensionskassa och pensionsstiftelse som förvaltar både förmånsbaserat och premiebaserat tilläggspensionsskydd får föra över permanent övertäckning från avdelningen för förmånsbaserade tilläggspensioner till avdelningen för premiebaserade tilläggspensioner. Den interna överföringen ska ske enligt bestämmelserna i 6 § i lagen om premiebaserade tilläggspensionsarrangemang vid pensionsstiftelser och pensionskassor (173/2009) och i 47 § i PSL.

FÖRESKRIFT (styckena 122–123)

- (122) Interna överföringar upptas separat i resultaträkningen för lagstadgade pensioner och övriga pensioner.
- (123) I en sampensionsstiftelse kan en övertäckning för en arbetsgivare överföras som täckning för pensionsansvaret för en arbetsgivare som hör till samma pensionsstiftelse enligt ovan beskrivet förfarande.

ANVISNING (styckena 124–125)

- (124) Om den interna överföringen görs exempelvis från en AB-pensionskassas och pensionsstiftelses A-avdelning till B-avdelningen, upptas den interna överföringen i resultaträkningen i Intern överföring/Lagstadgade pensioner (+) och i Intern överföring/Övriga pensioner (-).
- (125) Om exempelvis en person som hör till verksamhetskretsen för tilläggspensionsskydd i en AB-pensionsstiftelse (sampensionsstiftelse) under räkenskapsperioden har övergått från en arbetsgivare som hör till pensionsstiftelsen till en annan arbetsgivare som hör till samma pensionsstiftelse och tillgångar enligt pensionsstiftelsens stadgar ska överföras från den tidigare arbetsgivarens ansvarstäckning till ansvarstäckningen för den arbetsgivare i vars anställning personen vid bokslutet är, ska nämnda interna överföring tas upp i resultaträkningen under Intern överföring/Övriga pensioner.

10.2.20 Återbetalningar till delägare – Pensionskassa

- (126) Återbetalning av överskridning och övertäckning beaktas i bokslutet om pensionskassan har fattat beslut om återbetalningen och fått Finansinspektionens samtycke för ansökan. Finansinspektionens samtycke ska erhållas före årsrevisionen.

ANVISNING (stycke 127)

- (127) En återbetalning bör tas upp i slutet av under en egen post Återbetalning till delägare.

10.2.21 Återbetalningar till arbetsgivaren – Pensionsstiftelse

FÖRESKRIFT (styckena 128–129)

- (128) En återbetalning tas upp i resultaträkningen under Återbetalning till arbetsgivare.
- (129) Överskridning och övertäckning beaktas i bokslutet om pensionsstiftelsen har fattat beslut om återbetalningen och fått Finansinspektionens samtycke för ansökan. Finansinspektionens samtycke ska erhållas före årsrevisionen.

11 Balansräkning

- (1) I 6 kap. i lagen om försäkringskassor (FörskL) föreskrivs om pensionskassans bokslut och verksamhetsberättelse och 5 kap. i lagen om pensionsstiftelser (PSL) om pensionsstiftelsens bokslut och verksamhetsberättelse.
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
  - 74 b § 6 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 77 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 41 a § 6 mom. i lagen om pensionsstiftelser
  - 42 § 3 mom. i lagen om pensionsstiftelser

11.1 Schema för balansräkningen

- (3) Balansräkningen upprättas i enlighet med balansräkningsschemat enligt SHMFbs.

FÖRESKRIFT (stycke 4)

- (4) Mera detaljerade uppgifter än de som ingår i schemat för balansräkningen enligt SHMFbs redovisas antingen i noter eller genom att ytterligare positioner fogas till schemat. Om antalet ökas, får benämningarna av posterna i huvudgrupperna inte ändras, huvudgrupperna får inte delas, poster får inte överföras från en huvudgrupp till en annan och ordningen på posterna får inte ändras.

Balansräkning; Pensionskassa

AKTIVAImmateriella tillgångar¹

Placeringar

Placeringar i fastigheter

Fastigheter och fastighetsaktier

Lånefordringar på egna fastighetsföretag

Placeringar i ett arbetsgivarföretag som är delägare

Aktier och andelar i ett arbetsgivarföretag
som är delägareFinansmarknadsinstrument emitterade
av ett arbetsgivarföretag som är delägareSkuldebrevsfordringar hos ett
arbetsgivarföretag som är delägareFordringar hos ett arbetsgivarföretag
som är delägareÖvriga placeringar i arbetsgivarföretag
som är delägare¹

Övriga placeringar

Aktier och andelar

Finansmarknadsinstrument

Andelar i gemensamma placeringar

Fordringar på inteckningslån

Övriga lånefordringar

Depositioner

Övriga placeringar

Placeringar som de försäkrade beslutar om

Ansvarsunderskott

Lagstadgade pensioner

Övriga pensioner

Fordringar

Hos åter- och kreditförsäkrare

Övriga fordringar¹Latenta skattefordringar²

Övriga tillgångar

Materiella tillgångar

Maskiner och inventarier³Övriga Materiella tillgångar³Förskottsbetalningar och
pågående nyanläggningar³

Kassa och bank

Övriga tillgångar

Resultatregleringar

Aktiva sammanlagt

PASSIVA

Eget kapital ⁴			
Grundfond	_____		
Garantikapital	_____		
Reservfond	_____		
Övriga fonder	_____		
Fond för verkligt värde	_____		
Överskott (underskott) från tidigare räkenskapsperioder	_____		
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	_____	_____	
Akkumulerade bokslutsdispositioner ⁵			
Skattemässiga reserver			_____
Försäkringsteknisk ansvarsskuld			
Lagstadgade pensioner			
Premieansvar	_____		
Ersättningsansvar	_____		
Tilläggsförsäkringsansvar	_____	_____	
Övriga pensioner			
Premieansvar	_____		
Ersättningsansvar	_____		
Indexförhöjningsansvar	_____	_____	
Premiebaserade arrangemang			
Premieansvar	_____		
Ersättningsansvar	_____	_____	_____
Ansvarsskuld i fråga om försäkringar där de försäkrade beslutar om placeringsobjekten			_____
Avsättningar			_____
Skulder			
Lån från ett arbetsgivarföretag som är delägare		_____	
Övriga skulder ¹		_____	
Latenta skatteskulder ²		_____	_____
Resultatregleringar			_____
Passiva sammanlagt			_____

(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

BALANSRÄKNING, Pensionsstiftelse

AKTIVA

Immateriella tillgångar ¹				_____
Placeringar				
Placeringar i fastigheter				
Fastigheter och fastighetsaktier			_____	
Lånefordringar hos egna fastighetsföretag			_____	_____
Placeringar i arbetsgivarföretaget				
Aktier eller andelar i arbetsgivarföretag			_____	
Finansmarknadsinstrument emitterade av arbetsgivarföretag			_____	
Skuldebrevsfordringar på arbetsgivarföretag			_____	
Fordringar hos arbetsgivarföretag			_____	
Övriga placeringar i arbetsgivarföretag ¹			_____	_____
Övriga placeringar				
Aktier och andelar			_____	
Finansmarknadsinstrument			_____	
Andelar i gemensamma placeringar			_____	
Fordringar på inteckningslån			_____	
Övriga lånefordringar			_____	
Depositioner			_____	
Övriga placeringar			_____	_____
Placeringar som de försäkrade beslutar om				_____
Ansvarsunderskott				
Lagstadgade pensioner				_____
Övriga pensioner				_____
Fordringar				
Hos åter- och kreditförsäkrare				_____
Fordringar på pensionsanstalter				_____
Övriga fordringar ¹				_____
Latenta skattefordringar ²				_____
Övriga tillgångar				
Materiella tillgångar				
Maskiner och inventarier ³			_____	
Övriga materiella tillgångar ³			_____	
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar ³			_____	_____
Kassa och bank				_____
Övriga tillgångar				_____
Resultatregleringar				_____
Aktiva sammanlagt				_____

1 Poster av väsentlig storlek ska specificeras under egen position.

2 Enligt 5 kap. 18 § i BokfL får latent skatteskulder och -fordringar med iakttagande av särskild försiktighet tas upp som en särskild post i balansräkningen. Enligt 2 kap. 6 § 1 mom. 1 punkten i bokföringsförordningen ska noter innehålla uppgift om de latent skatteskulder och skattefordringar som avses i 5 kap. 18 § i BokfL (förordningen - enligt finskan), om dessa är väsentliga och inte har tagits upp i balansräkningen.

3 Behöver inte specificeras i balansräkningen, om den inte är av väsentlig storlek med tanke på en rättvisande bild.

4 Uppskrivningsfonden upptas i eget kapital som en skild post för Överskott (underskott) från tidigare räkenskapsperioder.

5 Avskrivningsdifferensen upptas som en skild post under Ackumulerade bokslutsdispositioner.

PASSIVA

Eget kapital ⁴			
Fond för verkligt värde		_____	
Överskott (underskott) från tidigare räkenskapsperioder		_____	
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		_____	_____
Akkumulerade bokslutsdispositioner ⁵			
Skattemässiga reserver			_____
Pensionsansvar			
Lagstadgade pensioner			
Redan löpande pensioner		_____	
Framtida pensioner		_____	
Tilläggsförsäkringsansvar		_____	_____
Övriga pensioner			
Redan löpande pensioner		_____	
Framtida pensioner		_____	
Indexförhöjningsansvar		_____	_____
Premiebaserade arrangemang			
Premieansvar		_____	
Ersättningsansvar		_____	_____
Ansvarsskuld i fråga om försäkringar där de försäkrade beslutar om placeringsobjekten			_____
Avsättningar			_____
Skulder			
Lån arbetsgivarföretaget		_____	
Lån från pensionsanstalter		_____	
Övriga skulder ¹		_____	
Latenta skatteskulder ²		_____	_____
Resultatregleringar			_____
Passiva sammanlagt			_____

(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

11.2 Uppställning av balansräkningen

11.2.1 Immateriella tillgångar

- (5) Som immateriella tillgångar upptas immateriella rättigheter och övriga utgifter med lång verkningstid samt andra motsvarande poster.
- (6) Immateriella tillgångar aktiveras enligt 5 kap. 5 a § i BokfL. (*Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016*)

FÖRESKRIFT (styckena 7–8)

- (7) Som immateriella rättigheter upptas såväl separat överlåtbara rättigheter som övriga rättigheter.
- (8) Övriga utgifter med lång verkningstid är utgifter för ombyggnad av hyres- och aktielägenheter, utgifter för dikning av skogsmark, utgifter för byggnad av skogsbilvägar, icke överförbara anslutningsavgifter, utgifter för planering och programmering av datorprogram och dylika utgifter med lång verkningstid om de aktiverats.

11.2.2 Fastighetsplaceringar

FÖRESKRIFT (styckena 9–12)

Fastigheter och fastighetsaktier

- (9) Under fastigheter redovisas fastighetsobjekt i pensionskassans eller pensionsstiftelsens direkta ägo, det vill säga fastigheter, byggnader på annans mark, konstruktioner och andra anläggningar, anskaffningsutgifter för hyresrättigheter i fastigheter, lantegendom, obrutna områden, vattenområden och rättigheter till vattenkraft som utnyttjas av vattenkraftverk förutsatt att inteckning har fastställts som säkerhet för rätten att använda vattenkraften. I fastigheter inkluderas förutom jordområde och byggnad också lösöre och anslutningsavgifter i anslutning till dessa. I anskaffningsutgifter för hyresrättigheter i fastigheter inkluderas hyresrätter i land- och vattenområden, byggnader och konstruktioner, som har aktiverats.
- (10) Under fastighetsaktier antecknas aktier i ömsesidiga och övriga bostads- och fastighetsföretag samt holdingsammanslutningar, som enbart innehar fastigheter och/eller fastighetsaktier. I posten redovisas även andelar i fastighetsplaceringsfonder. (*Utfärdats 7.3.2019, gäller från 31.3.2019*)
- (11) Också förskottsbetalningar i anslutning till fastighetsplaceringar och objekt under byggnad upptas som fastighetsplaceringar.

Lånefordringar på egna fastighetsföretag

- (12) Som lånefordringar på egna fastighetsföretag antecknas skuldebrevsfordringar, kapitallån som inte kan handlas på sekundärmarknaden, och kontofordringar under byggnadstiden på fastighetsföretag.

11.2.3 Placeringar i ett arbetsgivarföretag som är delägare – Pensionskassa

FÖRESKRIFT (styckena 13–17)

- (13) De aktier och andelar i arbetsgivarföretag som pensionskassans delägare äger antecknas under punkten Aktier och andelar i arbetsgivarföretag som är delägare.
- (14) De skuldebrev som arbetsgivarföretaget som är delägare i pensionskassan emitterar antecknas under Finansmarknadsinstrument som emitterats av arbetsgivarföretag som är delägare.
- (15) Under Skuldebrevsfordringar på arbetsgivarföretag som är delägare antecknas fordringar över vilka upprättats skuldebrev.
- (16) Som fordringar på arbetsgivarföretag som är delägare upptas andra fordringar på arbetsgivarföretag som är delägare än skuldebrevsfordringar. Som fordringar antecknas såväl kort- som långfristiga fordringar på arbetsgivarföretag som är delägare. Här antecknas bland annat sådana kortfristiga fordringar på arbetsgivarföretag som till sin natur är kontofordringar.
- (17) Under Övriga placeringar i arbetsgivarföretag som är delägare antecknas alla de placeringar i arbetsgivarföretag som är delägare som inte hör till övriga ovan nämnda poster.

11.2.4 Placeringar i ett arbetsgivarföretag – Pensionsstiftelse

FÖRESKRIFT (styckena 18–22)

- (18) De aktier och andelar i ett arbetsgivarföretag som pensionsstiftelsen äger antecknas under aktier och andelar i arbetsgivarföretaget.
- (19) De skuldebrev som arbetsgivaren emitterar antecknas under Finansmarknadsinstrument som emitterats av arbetsgivarföretaget.
- (20) Under Skuldebrevsfordringar på arbetsgivarföretag antecknas fordringar över vilka upprättats skuldebrev.
- (21) Under Fordringar på arbetsgivarföretag antecknas såväl kort- som långfristiga fordringar. Här antecknas kortfristiga fordringar på arbetsgivarföretag som till sin natur är kontofordringar.
- (22) Under Övriga placeringar antecknas alla de placeringar i arbetsgivarföretag som inte hör till övriga ovan nämnda poster.

11.2.5 Övriga placeringar

FÖRESKRIFT (styckena 23–29)

Aktier och andelar

- (23) Under aktier och andelar redovisas aktier i aktiebolag, optionsbevis, andelsbevis i andelslag, garantikapitalandelar i ömsesidiga försäkringsbolag, andelar i placeringsfonder, telefonandelsbevis, överförbara anslutningsavgifter och motsvarande.

Finansmarknadsinstrument

- (24) Under finansmarknadsinstrument redovisas finansmarknadsinstrument och andra värdepapper med fast ränta som emitteras av kreditinstitut, av andra sammanslutningar samt av staten, kommuner eller övriga offentliga samfund. Värdepapper med en ränta som fluktuerar beroende på vissa faktorer betraktas också som finansmarknadsinstrument.
- (25) Finansmarknadsinstrument är bank-, företags- och kommuncertifikat, statens skuldförbindelser, obligationer, debenturer, konvertibla skuldebrevslån, optionslån, indexbundna lån (indexobligationer och aktieindexlån), kapitallån som kan handlas på sekundärmarknaden, övriga masskuldebrevslån, depositionsbevis samt övriga motsvarande omsättbara innehavar- och orderskuldförbindelser.

Fordringar på inteckningslån

- (26) Som fordringar på inteckningslån som hör till övriga placeringar upptas sådana fordringar på inteckningslån som inte tagits upp bland fastighetsplaceringar eller placeringar i arbetsgivarföretag som är delägare. Med fordringar på inteckningslån avses lånefordringar, som har en fastighetsinteckning som säkert.

Övriga lånefordringar

- (27) Som övriga lånefordringar balansförs penninglån som ansluter sig till låneverksamheten, exempelvis placeringslån. Under punkten Övriga lånefordringar balansförs de lånefordringar som inte antecknats under andra lånefordringspunkter i balansräkningen.

Depositioner

- (28) Under övriga placeringar redovisas tidsmässigt begränsade insättningar i kreditinstitut (inklusive inlåning över natten). Depositioner utan tidsbegränsning eller någon annan begränsning ska tas upp i balansräkningen under kassa och banktillgodohavanden, även om de är räntebärande.

Övriga placeringar

- (29) Under övriga placeringar redovisas alla de placeringar som inte hör till någon annan punkt i balansräkningen. När beloppet av sådana placeringar är väsentligt, ska de specificeras i noterna till bokslutet.

11.2.6 Placeringar som de försäkrade beslutar om

FÖRESKRIFT (stycke 30)

- (30) För premiebaserade tilläggs pensionsarrangemang ska den försäkrades självvalda placeringar redovisas under denna balansräkningspost.

11.2.7 Ansvarsunderskott

- (31) Ansvarsunderskottet har fastställts i 81 a § 2 mom. i FörskL, 43 § 5 mom. och 44 § 2 mom. i PSL.

FÖRESKRIFT (styckena 32–33)

- (32) Ansvarsunderskott enligt 43 § i PSL upptas i balansräkningen under Lagstadgade pensioner. Ansvarsunderskottet (täckningsunderskottet) enligt 81 a § 2 mom. i FörskL och 44 § 2 mom. i PSL upptas i balansräkningen under Övriga pensioner.
- (33) Vid beräkning av ansvarsunderskottets belopp betraktas som övrigt ansvar enligt 43 § 4 mom. och 44 § 2 mom. i PSL också reserveringar som tagits upp i balansräkningen.

11.2.8 Fordringar

FÖRESKRIFT (styckena 34–37)

Fordringar på åter- och kreditförsäkrare

- (34) Åter- och kreditförsäkrarnas andel av ansvarsskulden tas upp till sitt bruttobelopp i punkten Fordringar hos åter- och kreditförsäkrare. Den sparfondsandel som baserar sig på premiekreditförsäkring redovisas enligt PSC:s meddelande som kreditförsäkrarens andel av försäkringspremieansvaret.

Fordringar på pensionsanstalter/Pensionsstiftelse

- (35) Under fordringar på pensionsanstalter antecknas skuldebrevsfordringar på pensionsanstalter.

Övriga fordringar

- (36) Under Övriga fordringar redovisas fordringar som baserar sig på ett dokument som anger gäldenären (köpebrev, faktura eller verifikat). Förskottsersättningar redovisas här.

Latenta skattefordringar

- (37) Pensionskassan och -stiftelsen upptar latent skattefordringar eller -skulder antingen i balansräkningen eller i noterna, om de är väsentliga.

11.2.9 Övriga tillgångar

FÖRESKRIFT (styckena 38–43)

Materiella tillgångar

- (38) Som maskiner och inventarier redovisas kontorsmaskiner, datautrustning och dylika maskiner, anordningar och inventarier.
- (39) Som övriga materiella tillgångar redovisas tillgångar av så kallad anläggningstillgångstyp som inte antecknats som placeringstillgångar eller som maskiner och inventarier.
- (40) Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar redovisas i en egen post.
- (41) Materiella tillgångar indelas inte i undergrupper om posterna inte är av väsentlig storlek.

Kassa och bank

- (42) I balansposten Kassa och bank antecknas den kontanta kassan och de banktillgodohavanden vilka kan lyftas utan tidsbegränsning eller annan begränsning.

Övriga tillgångar

- (43) Under Övriga tillgångar antecknas egendom som inte hör till andra poster i balansräkningen.

11.2.10 Aktiva resultatregleringar

FÖRESKRIFT (styckena 44–48)

- (44) Under aktiva resultatregleringar redovisas latent poster (inkomstöverskott och utgiftsförskott) i anslutning till periodisering av inkomster och utgifter.
- (45) De latent posterna tas upp som aktiva resultatregleringar också när de gäller skatter och socialskydd. Som aktiva resultatregleringar tas upp bland annat prestationsbaserad skattefordring som uppstår vid korrigerig eller komplettering av förskottsskatter som debiterats under räkenskapsperioden enligt väsentlighetsprincipen. Här redovisas dessutom upplupna räntor och hyror som inte betalats före bokslutsdagen.
- (46) Under aktiva resultatregleringar redovisas dessutom pensionsstiftelsens understödsavgiftsfordringar på arbetsgivarföretag (för verksamhet enligt ArPL ska skillnaden mellan av arbetsgivare betalda förskott på understödsavgifter enligt 45 § 1 mom. i PSL och understödsavgift som enligt prestationsgrund hör till räkenskapsperioden för bokslutet balansföras separat).
- (47) Bland aktiva resultatregleringar upptas bland annat den beräknade fordran för ansvarsfördelningen. Fordringar hos Arbetslöshetsförsäkringsfonden samt för fördelningen av kostnaderna för de pensionsandelar som tillväxt för oavlönade perioder ingår i posten fordran för ansvarsfördelningen i balansräkningen.
- (48) Pensionsersättningar som ska betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier (StPEL:s beräknade överföringspost) upptas inklusive räntor i aktiva resultatregleringar/passiva resultatregleringar.

11.2.11 Eget kapital

FÖRESKRIFT (styckena 49–52)

- (49) Pensionskassans eget kapital indelas i balansräkningen i grundfond och garantikapital, reservfond, fond för verkligt värde, övriga fonder, uppskrivningsfond samt i över- och underskott från tidigare räkenskapsperioder respektive i räkenskapsperiodens över- och underskott. *(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)*
- (50) I pensionsstiftelsen indelas eget kapital i balansräkningen i fond för verkligt värde, i uppskrivningsfond, i över- och underskott från tidigare räkenskapsperioder och i räkenskapsperiodens över- och underskott.. Om pensionsstiftelsen har eget kapital som bildats under tidigare räkenskapsperioder, ska stiftelsen innan ansvarsunderskott uppstår visa ett underskott av samma storlek som det egna kapitalet. *(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)*

Fond för verkligt värde

- (51) I Fonden för verkligt värde redovisas förändringar i placeringarnas värde i enlighet med 5 kap. 2a och 2 b § i BokfL. *(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)*

Överskott (underskott) från tidigare räkenskapsperioder

- (52) Av den uppskrivning som fonderats i eget kapital i byggnad som ska betraktas som anläggningstillgångar kan som en separat post under balansräkningsposten Överskott (underskott) från tidigare räkenskapsperioder överföras ett belopp som motsvarar sådana avskrivningar/avskrivningar enligt plan som under räkenskapsperioden eller tidigare räkenskapsperioder har gjorts för de aktuella byggnaderna och som har tagits upp som kostnader i resultaträkningen (*Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016*)

11.2.12 Ackumulerade bokslutsdispositioner

FÖRESKRIFT (stycke 53)

- (53) Under ackumulerade bokslutsdispositioner redovisas avskrivningsdifferens och skattemässiga reserver enligt 5 kap. 15 § i BokfL. (*Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016*)

11.2.13 Försäkringsteknisk ansvarsskuld – Pensionskassa

- (54) Den försäkringstekniska ansvarsskuldens belopp beräknas i slutet av räkenskapsperioden eller uppskattas försäkringsmatematiskt enligt SHM:s och Finansinspektionens föreskrifter.

FÖRESKRIFT (styckena 55–56)

- (55) Den försäkringstekniska ansvarsskulden indelas i balansräkningen i ansvar som beror på lagstadgade (ArPL, FöPL) pensioner, andra pensioner och premiebaserade arrangemang. I dessa poster redovisas premie- och ersättningsansvaren separat.
- (56) Tilläggsförsäkringsansvar för lagstadgade pensioner och indexförhöjningsansvar för övriga pensioner tas upp separat. Till aktieavkastningen bundet tilläggsförsäkringsansvar ingår i ansvaret för framtida pensioner i balansräkningen.

11.2.14 Pensionsansvar – Pensionsstiftelse

- (57) Pensionsansvarets belopp beräknas i slutet av räkenskapsperioden eller uppskattas försäkringsmatematiskt enligt SHM:s och Finansinspektionens föreskrifter.

FÖRESKRIFT (styckena 58–60)

- (58) Pensionsansvaret indelas i balansräkningen i pensionsansvar för lagstadgade (ArPL) pensioner, övriga pensioner och pensionsansvar för premiebaserade tilläggs pensionsarrangemang. Under Lagstadgade pensioner och andra än premiebaserade tilläggs pensioner ska löpande och framtida pensioner särredovisas.
- (59) Tilläggs pensionsansvar för lagstadgat pensionsansvar tas upp separat. Dessutom redovisas indexförhöjningsansvar som beror på framtida förhöjningar av frivilliga tilläggs pensioner och andra förmåner separat. Till aktieavkastningen bundet tilläggs försäkringsansvar ingår i ansvaret för framtida pensioner i balansräkningen.
- (60) I Premiebaserade tilläggs pensionsarrangemang redovisas premie- och ersättningsansvaren separat.

11.2.15 Ansvarsskuld i fråga om försäkringar där de försäkrade beslutar om placeringsobjekten

FÖRESKRIFT (stycke 61)

- (61) Ansvarsskulden för försäkringar där de försäkrade beslutar om placeringsobjekten ska särredovisas under balansräkningsposten Ansvarsskuld i fråga om försäkringar där de försäkrade beslutar om placeringsobjekten.

11.2.16 Avsättningar

FÖRESKRIFT (stycke 62)

- (62) Med avsättningar avses sådana framtida utgifter och förluster som avses i 5 kap. 14 § i BokfL.

11.2.17 Skulder

FÖRESKRIFT (styckena 63–68)

Övriga skulder

- (63) Under övriga skulder redovisas skulder baserade på skuldebrev, köpebrev, köpfaktura eller något annat dokument som anger skuldbeloppet och borgenären.
- (64) Under övriga skulder redovisas leverantörsskulder, skulder för förskotts innehållning på löner och socialskyddsavgifter och andra poster i anslutning till socialskydd som bokförs i samband med förskotts innehållning samt obetald inkomstskatt som baserar sig på fastställd beskattning eller förskotts debetsedel.
- (65) Under övriga skulder tas upp erhållna förskott på placeringar samt i förskott erhållna hyror och räntor.
- (66) Premieavgifter som erlagts under räkenskapsperioden men som gäller följande räkenskapsperiod räknas inte till försäkringspremieinkomster för räkenskapsperioden utan upptas i balansräkningen under övriga skulder/försäkringspremieförskott.

Latenta skatteskulder

- (67) Latenta skatteskulder presenteras antingen i balansräkningen eller i noterna, om de är väsentliga.
- (68) Om placeringar och/eller förvaltningsfastigheter som ingår i de finansiella tillgångarna redovisas till verkligt värde i balansräkningen, bokförs i balansräkningen samt resultaträkningen och/eller fond för verkligt värde den förändring i den latenta skatteskulden eller fordran som beror på de tillfälliga skillnaderna mellan bokföringsvärdet och det beskattningsbara värdet, med iakttagande av särskild försiktighet.

11.2.18 Passiva resultatregleringar

FÖRESKRIFT (styckena 69–72)

- (69) Under passiva resultatregleringar antecknas kalkylmässiga poster (utgiftsrester och inkomstförskott) i anslutning till periodiseringen av utgifter och inkomster.

- (70) I balansposten antecknas som utgiftsrest obetalda löner och semesterlöner jämte lönebikostnader, obetalda hyror och räntor. Också skatteskuld, som uppstår till följd av att skatter bokförs på ett prestationsbaserat sätt, inkluderas i passiva resultatregleringar.
- (71) Bland passiva resultatregleringar upptas pensionskassans och pensionsstiftelsens skuld till ansvarsfördelningen. Skulder för Arbetslöshetsförsäkringsfonden och fördelningen av kostnaderna för pensionstillväxt för oavlönade perioder ingår i posten skuld för ansvarsfördelningen i balansräkningen.
- (72) Pensionsersättningar som ska betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier (beräknad överföringspost enligt StPEL) upptas inklusive räntor i passiva resultatregleringar/aktiva resultatregleringar.

12 Finansieringsanalys

- (1) I 6 kap. i lagen om försäkringskassor (FörskL) regleras om bokslut och verksamhetsberättelse i pensionskassor och i 5 kap. i lagen om pensionsstiftelser (PSL) om bokslut och verksamhetsberättelse i pensionsstiftelser.
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter grundar sig på följande lagbestämmelser:
  - 77 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 42 § 3 mom. i lagen om pensionsstiftelser
- (3) Enligt 3 kap. 1 § 1 mom. 3 punkten i bokföringslagen (BokfL) ska bokslutet innehålla en finansieringsanalys som beskriver anskaffningen och användningen av medel under räkenskapsperioden.

FÖRESKRIFT (styckena 4–5)

- (4) Finansieringsanalysen ska upprättas med iakttagande av det kassaflödesschema (direkt eller indirekt finansieringsanalys) som ges i denna föreskrift, såvida pensionskassan eller pensionsstiftelsen inte behöver avvika från schemat för att ge en rättvisande bild. Finansieringsanalys ska också upprättas för den närmast föregående räkenskapsperioden.
- (5) Finansieringsanalysen ska upprättas med iakttagande av bokföringsnämndens allmänna anvisningar om upprättande av finansieringsanalys (30.1.2007).

Finansieringsanalyssmallar:

Direkt finansieringsanalys

Affärsverksamhetens kassaflöde

Premieinkomst	_____
- andel som betalats till åter- och kreditförsäkrare	_____
Utbetalda ersättningar	_____
- andel som erhållits av åter- och kreditförsäkrare	_____
Erhållna räntor	_____
Erhållna dividender	_____
Övriga placeringsinkomster och övriga inkomster från rörelseverksamheten	_____
Omkostnadsavgifter	_____
Affärsverksamhetens kassaflöde före finansiella poster och skatter	_____
Betalda räntor och betalningar för affärsverksamhetens övriga finansiella kostnader	_____
Betalda direkta skatter	_____
Affärsverksamhetens kassaflöde	_____
Investeringarnas kassaflöde	
Investeringar i placeringar (exkl. likvida medel)	_____

Överlåtelseinkomster från placeringar (exkl. likvida medel)	_____
Investeringar i och överlåtelseinkomster från materiella och immateriella tillgångar samt från övriga tillgångar (netto)	_____
Investeringarnas kassaflöde	_____
Finansieringens kassaflöde	
Betald ökning av eget kapital netto	_____
Upptagna lån	_____
Amortering av lån	_____
Finansieringens kassaflöde	_____
Förändring av likvida medel	_____
Likvida medel i början av räkenskapsperioden	_____
Likvida medel i slutet av räkenskapsperioden	_____
(Indirekt finansieringsanalys)	
Affärsverksamhetens kassaflöde	
Räkenskapsperiodens vinst (förlust)	_____
Korrektivposter	
Försäkringsteknisk ansvarsskuld/förändring i pensionsansvar ¹	_____
Nedskrivningar och uppskrivningar eller orealiserade värdeförändringar på placeringar ²	_____
Orealiserade kursvinster och -förluster	_____
Förändring av obligatoriskt ansvarskunderskott	_____
Avskrivningar enligt plan	_____
Övriga intäkter och kostnader som inte medfört betalningar	_____
Övriga korrektivposter ³	_____
Kassaflöde före förändring av rörelsekapital	_____
Förändring av rörelsekapital:	
Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga räntefria rörelsefordringar	_____
Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga räntefria skulder	_____
Affärsverksamhetens kassaflöde före finansiella poster och skatter	_____
Betalda räntor och övriga betalda finansiella kostnader	_____
Betalda direkta skatter	_____
Affärsverksamhetens kassaflöde	_____

¹ Förändring av försäkringsteknisk ansvarsskuld på eget ansvar.

² Nedskrivningar på placeringar och återförda nedskrivningar samt intäktsförda uppskrivningar och korrigeringar av dem. Om placeringarna värderas till verkligt värde i bokföringen, görs en ökning/minskning av placeringarnas orealiserade värdeförändringar.

³ Övriga korrigeringar, t.ex. finansiella kostnader, försäljningsvinster och -förluster som upptas i investeringarnas kassaflöde samt inkomstskatter av den egentliga verksamheten.

Investeringarnas kassaflöde	
Investeringar i placeringar (exkl. likvida medel)	_____
Överlåtelseinkomster från placeringar (exkl. likvida medel)	_____
Investeringar i och överlåtelseinkomster från materiella och immateriella tillgångar samt från övriga tillgångar (netto)	_____
Investeringarnas kassaflöde	_____
Finansieringens kassaflöde	
Betald ökning av eget kapital	_____
Upptagning av lån	_____
Återbetalning av lån	_____
Utbetalda dividender/räntor på garantikapital och annan vinstutdelning	_____
Finansieringens kassaflöde	_____
Förändring av likvida medel	_____
Likvida medel i början av räkenskapsperioden	_____
Likvida medel i slutet av räkenskapsperioden	_____
<i>(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016).</i>	

13 Verksamhetsberättelse och noter i pensionskassa

- (1) I 6 kap. i lagen om försäkringskassor (FörsKL) stadgas om bokslut och verksamhetsberättelse för pensionskassa. I 6 a kap. 77 § i FörsKL föreskrivs dessutom om årsbokslut och verksamhetsberättelse för en pensionsstiftelse med minst 100 försäkrade, vilken beviljar tilläggspensioner. (Utfärdats 7.3.2019, gäller från 31.3.2019)
- (2) Finansinspektionens fått att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
  - 74 b § 6 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 77 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor

13.1 Verksamhetsberättelse

- (3) I verksamhetsberättelsen ska de uppgifter som fastställs i 3 kap. 1 a § i BokfL och i 5 § i SHMFbs anges. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)
- (4) I verksamhetsberättelsen ska ingå bland annat överlåtelse av ansvar, fördelningar och fusioner av försäkringsverksamheten under räkenskapsperioden och återbetalningar till delägarna (återbetalning av pensionskassans övertäckning eller överskjutande del till delägare).

FÖRESKRIFT (stycke 5)

- (5) Verksamhetsberättelsen ska för överlåtelse av ansvar (överlåtelse och övertagande), intern överföring, utbyte av egendom och återbäring av tillgångar bland annat uppta kvaliteten och eurobeloppet av den egendom som överförs, hur egendomens verkliga värde har fastställts och tidpunkten för överföringen. Dessutom ska i verksamhetsberättelsen konstateras när pensionskassans styrelse har fattat beslut i ovan nämnda ärende och när Finansinspektionen gett sitt samtycke (om det behövs) i ärendet.

13.2 Noter

- (6) I resultat- och balansräkningen ska presenteras noter enligt 74 b § i FörsKL samt enligt SHMFbs och till den del som fastställs i förordningen de noter som anges i bokföringsförordningen.

FÖRESKRIFT (styckena 7–8)

- (7) Noterna ska presenteras för räkenskapsperioden och om inte något annat nämns också för föregående räkenskapsperiod.
- (8) En AB-pensionskassa presenterar i sitt bokslut därtill för vardera avdelningen skilt noterna gällande placeringsverksamheten enligt avsnitt 13.2.4 och 13.2.6 nedan.

Noter till resultaträkningen

13.2.1 Premieinkomst

FÖRESKRIFT (styckena 9–11)

- (9) Premieinkomster för lagstadgade pensioner tas upp separat för arbetsgivaren och arbetstagaren enligt följande:

Premieinkomster för lagstadgade pensioner

Enligt ArPL

Arbetsgivarens andel

Arbetstagarens andel

Enligt FöPL

Sammanlagt

- (10) En pensionskassa med premiebaserat tilläggspensionsarrangemang ska redovisa försäkringspremierna enligt följande:

Försäkringspremier

Det finansierande företags andel

Den försäkrades andel

- (11) En pensionskassa med både förmånsbaserat och premiebaserat tilläggspensionsarrangemang ska särredovisa premieinkomsten för det premiebaserade tilläggspensionsarrangemanget från premieinkomsten för övriga tilläggspensionsarrangemang enligt följande:

Premieinkomst

Premier för premiebaserade tilläggspensioner

Det finansierande företags andel

Den försäkrades andel

Premier för övriga pensioner

Medlemsavgifter till övriga pensionsarrangemang

13.2.1.1 **Förändring i premieansvaret**

FÖRSKRIFT (stycke 12)

- (12) Lagstadgade pensioner:

ArPL

FöPL

Sammanlagt

13.2.2 **Ersättningskostnader**

FÖRESKRIFT (styckena 13–15)

- (13) Utbetalda ersättningar specificeras enligt följande:

Lagstadgade pensioner:

Utbetalda pensioner

ArPL

FöPL

Ansvarsfördelningsersättningar¹

ArPL

FöPL

Andel av arbetslöshetsförsäkringsfondens försäkringsavgift
och fördelningen av kostnaderna för pensionstillväxten under oavlönade perioder
som tillväxt under oavlönade perioder

StPEL:s statsandel

FöPL:s statsandel

Ränta på det belopp av pensioner som ska överföras till Europeiska gemenskaperna

Övriga ersättningar

kostnader för verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan

Övriga pensioner:

Utbetalda pensioner

Övriga ersättningar

Återköp

Överföringar:

Överlåtna

Mottagna

Sammanlagt

(Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)

- (14) Om en pensionskassa överlåtit eller övertagit ansvar ska överföringen av ansvaret (överlåtet/övertaget) specificeras i noterna enligt ansvar som hänför sig till verksamhet enligt ArPL och till annan lagstadgad verksamhet.
- (15) I noterna redogörs för det tilläggförsäkringsansvarsbelopp som ingår i överföringen av ansvar enligt ArPL separat för överlåtet och övertaget ansvar.

13.2.3 Skötselkostnader

FÖRESKRIFT (styckena 16–18)

- (16) Skötselkostnader specificeras enligt följande:

Löner och arvoden

Pensionskostnader

Övriga lönebikostnader

Lagstadgade avgifter

Övriga skötselkostnader

¹ I ansvarsfördelningsersättningar inkluderas inte andelen för arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift, fördelningen av kostnaderna för kostnaderna för pensionstillväxten under oavlönade perioder eller StPEL:s ersättning.

- (17) Om beloppet övriga skötselkostnader är väsentligt, ska behövliga tilläggsuppgifter lämnas i noterna. Om avskrivningarna som ingår i övriga skötselkostnader väsentligt avviker från avskrivningarna för föregående räkenskapsperiod, ska i noterna lämnas behövliga tilläggsuppgifter.

Lagstadgade avgifter:

- PSC:s kostnadsandel
- Justitieförvaltningsavgift
- Finansinspektionens tillsynsavgift

Övriga poster

- (18) En pensionskassa med både förmånsbaserat och premiebaserat tilläggsarrangemang ska redovisa skötselkostnaderna enligt följande:

Förmånsbaserat   Premiebaserat   Sammanlagt

- Löner och arvoden
- Pensionskostnader
- Övriga lönebikostnader
- Övriga skötselkostnader
- Sammanlagt

13.2.4 Specifikation av nettointäkterna av placeringsverksamheten

FÖRESKRIFT (styckena 19–20)

- (19) Intäkterna av och kostnaderna för placeringsverksamheten specificeras enligt följande:

Intäkter av placeringsverksamheten:

Intäkter av placeringar i arbetsgivarföretag

- Dividendintäkter
- Ränteintäkter
- Övriga intäkter

Intäkter av fastighetsplaceringar

- Dividendintäkter
- Ränteintäkter
- Övriga intäkter

Intäkter av övriga placeringar

- Dividendintäkter
- Ränteintäkter
- Övriga intäkter

Sammanlagt

Återförda nedskrivningar

Försäljningsvinster

Sammanlagt

Kostnader för placeringsverksamheten:

Kostnader för fastighetsplaceringar
Kostnader för övriga placeringar
Ränteutgifter och övriga kostnader för främmande kapital
Sammanlagt

Nedskrivningar och avskrivningar

Nedskrivningar

Byggnadsavskrivningar

Försäljningsförluster

Sammanlagt

Nettointäkter av placeringsverksamheten

före uppskrivningar och korrigeringar av dessa

Uppskrivning av placeringar

Korrigerig av uppskrivningar på placeringar

**Nettointäkter av placeringsverksamheten före
orealiserade värdeförändringar¹**

Orealiserade värdestegringar på placeringar

Orealiserade värdeminskningar på placeringar

Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen

- (20) I noterna redovisas skilt väsentliga kursvinster och kursförluster som ingår i intäkterna av och kostnaderna för placeringsverksamheten och de sammanlagda omkostnaderna för placeringsverksamheten som ingår i kostnaderna för placeringsverksamheten.

**13.2.5 Nettointäkter av placeringsverksamheten för premiebaserade
tilläggs-pensionsarrangemang**

FÖRESKRIFT (stycke 21)

- (21) En pensionskassa med både premiebaserat och förmånsbaserat tilläggs-pensionsarrangemang ska specificera intäkterna av placeringsverksamheten för det premiebaserade tilläggs-pensionsarrangemanget i noterna enligt följande:

Intäkter av placeringsverksamheten

Kostnader för placeringsverksamhet

**Nettointäkter av placeringsverksamheten före uppskrivningar
och rättelse av uppskrivningar samt nedskrivningar och
återförda nedskrivningar**

Uppskrivning av placeringar

Korrigerig av uppskrivningar på placeringar

Nedskrivningar

Återförda nedskrivningar

Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen

¹ Såvida placeringarna värderas till verkligt värde i balansräkningen.

Nettointäkter av placeringsverksamheten som de försäkrade beslutar om²

Noter till balansräkningen

13.2.6 Förändringar i immateriella och materiella tillgångar

FÖRESKRIFT (stycke 22)

- (22) Förändringar i varje balanspost för immateriella tillgångar och i balansposten för maskiner och inventarier måste specificeras. Specifikationen upprättas med iakttagande av bokföringsnämndens allmänna anvisningar om avskrivningar enligt plan (16.10.2007). Specifikationen ska ges för räkenskapsperioden.

Anskaffningsutgift 1.1

Helt avskrivna under föregående år

Ökningar

Minskningar

Överföringar mellan poster

Anskaffningsutgift 31.12

Ackumulerade avskrivningar 1.1

Helt avskrivna under föregående år

Ackumulerade avskrivningar på minskningar och överföringar

Avskrivningar under räkenskapsperioden

Ackumulerade avskrivningar 31.12

Nedskrivningar 1.1

Helt avskrivna under föregående år

Nedskrivningar av minskningar och överföringar

Nedskrivningar under räkenskapsperioden

Återförda nedskrivningar

Nedskrivningar 31.12

Bokföringsvärde 31.12

(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

² Redovisas endast om pensionskassans styrelse och den försäkrade själv beslutat om placeringar vid pensionskassans premiebaserade tilläggs-pensionsarrangemang.

13.2.7 Placeringar – värdering i balansräkningen till anskaffningsutgiften 74 b § 1–3 mom. FörsKL (Gäller inte premiebaserade tilläggsarrangemang)

13.2.7.1 Placeringars verkliga värde och värderingsdifferens

FÖRESKRIFT (stycke 23)

(23) Placeringar redovisas enligt följande:

Placeringar 31.12.	Återstående anskaffningsutgift ¹	Bokförings- värde	Verkligt värde
Fastighetsplaceringar			
Fastigheter			
Fastighetsaktier			
Anskaffningsutgifter för hyresrätt i fastigheter			
Lånefordringar på egna fastighetsföretag			
Placeringar i arbetsgivarföretag som är delägare			
Aktier och andelar i arbetsgivarföretag			
Finansmarknadsinstrument från arbetsgivarföretag			
Skuldebrevsfordringar på arbetsgivarföretag			
Fordringar på arbetsgivarföretag			
Övriga placeringar i arbetsgivarföretag			
Övriga placeringar			
Aktier och andelar			
Finansmarknadsinstrument			
Inteckningslånefordringar			
Övriga lånefordringar			
Depositioner			
Övriga placeringar ²			

Värderingsdifferenser sammanlagt (placeringarnas verkliga värde – bokföringsvärde)

I den återstående anskaffningsutgiften för finansmarknadsinstrument ingår skillnaden (+/-) mellan det nominella värdet och anskaffningspriset periodiserad som räntetäkter eller som en minskning av dessa

I bokföringsvärdet ingår uppskrivningar:
Uppskrivningar av placeringstillgångar
Uppskrivningar av anläggningstillgångar

¹ Den återstående anskaffningsutgiften definieras i avsnitt 5.1.

² Om beloppet av övriga placeringar är väsentligt, ska tilläggsinformation om dessa placeringar lämnas.

13.2.7.2 Fastighetsplaceringar

FÖRESKRIFT (stycke 24)

(24) Förändringar i fastighetsplaceringar redovisas enligt följande:

	Fastigheter och fastighetsaktier ¹	Lånefordringar på egna fastighetsföretag
Anskaffningsutgift 1.1		
Ökningar		
Minskningar		
Avskrivningar under räkenskapsperioden		
Anskaffningsutgift 31.12		
Akkumulerade avskrivningar 1.1		
Akkumulerade avskrivningar på minskningar och överföringar		
Avskrivningar under räkenskapsperioden		
Akkumulerade avskrivningar 31.12		
Nedskrivningar 1.1		
Nedskrivning av minskningar		
Räkenskapsperiodens nedskrivningar		
Återförda nedskrivningar		
Nedskrivningar 31.12		
Uppskrivningar 1.1		
Ökningar		
Minskningar		
Uppskrivningar 31.12		
Bokföringsvärde 31.12		

(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

13.2.7.3 Fastigheter och fastighetsaktier i eget bruk

FÖRESKRIFT (styckena 25–27)

(25) Över fastigheter och fastighetsaktier i pensionskassans eget bruk ska följande uppgifter redovisas:

Återstående anskaffningsutgift
Bokföringsvärde
Verkligt värde

(26) I specifikationen anges andelen fastighetsplaceringar i eget bruk. Lokalerna anses vara i eget bruk om de är kontors-, lager-, representations- eller personalens fritidslokaler eller andra lokaler i pensionskassans eget bruk. Lokaler som hyrts ut till personalen anses inte vara i eget bruk.

¹ Innehåller anskaffningsutgifterna för hyresrätt i fastigheter

- (27) I fastighetsobjekt som används för olika ändamål beräknas andelen i eget bruk vid behov utgående från kvadratmeter eller dylika fördelningsgrunder.

13.2.8 Premiebaserade tilläggs pensionsarrangemang

FÖRESKRIFT (stycke 28)

- (28) Placeringar i ett premiebaserat tilläggs pensionsarrangemang redovisas enligt följande:

Placeringar 31.12 (verkligt värde)	Summa premiebaserade placeringar	Placeringar som den försäkrade har valt
Fastighetsplaceringar		
Fastigheter		
Fastighetsaktier		
Övriga placeringar		
Aktier och andelar		
Finansmarknadsinstrument		
Övriga lånefordringar		
Depositioner		
Övriga placeringar ¹		
Sammanlagt		

13.2.9 Lånefordringar

FÖRESKRIFT (styckena 29–30)

- (29) Lånefordringar (skuldebrevsfordringar och övriga fordringar) på arbetsgivarföretag som är delägare specificeras enligt följande:

Lån sammanlagt
Specifikation enligt säkerhetsslag:
Bankgaranti
Borgensförsäkring
Inteckningar
Övrig säkerhet (ska specificeras om beloppet är väsentligt)
Sammanlagt

- (30) Posten Övriga lånefordringar i balansräkningen specificeras på följande sätt:

Övriga lånefordringar
Specifikation enligt säkerhetsslag:
Bankgaranti
Borgensförsäkring
Inteckning
Övrig säkerhet

¹ Om beloppet av övriga placeringar är väsentligt, ska det lämnas tilläggsinformation om dessa.

Sammanlagt

13.2.10 Fordring (skuld) för ansvarsfördelning

FÖRESKRIFT (stycke 31)

- (31) Pensionskassans fordringar och skulder som är hänförliga till ansvarsfördelning presenteras separat i noterna.

13.2.11 Eget kapital

- (32) Eget kapital specificeras enligt post i balansräkningen i enlighet med 2 kap. 5 § 1 mom. 1 punkten i BokfF. Om pensionskassan har garantiandelar av olika slag, ska garantikapitalet därtill upptas i noterna fördelat enligt de olika slagen av garantikapital.

FÖRESKRIFT (stycke 33)

- (33) Antalet egna garantiandelar i pensionskassans ägo och deras nominella värde ska redovisas i noterna.

13.2.12 Försäkringsteknisk ansvarsskuld

FÖRESKRIFT (stycke 34)

- (34) I noterna redovisas den försäkringstekniska ansvarsskulden enligt följande:

Lagstadgade pensioner

    Premieansvar och ersättningsansvar

    Tilläggsförsäkringsansvar

    Till aktieavkastningen bundet tilläggsförsäkringsansvar för lagstadgade pensioner

Ansvarsskuld för övriga pensioner

Försäkringstekniska avsättningar totalt

13.2.13 Noter om säkerheter och ansvarsförbindelser

FÖRESKRIFT (styckena 35–43)

- (35) De säkerheter och ansvarsförbindelser som pensionskassan lämnar för egen räkning ska tas upp i noterna enligt följande:

- Skulder, där säkerhet är pensionskassans tillgångar specificerade per säkerhetsslag.
  - Värdet av ställda säkerheter.
  - Det sammanlagda värdet av säkerheterna per säkerhetstyp.
- Övriga för egen del ställda säkerheter specificerade enligt det sammanlagda värdet per säkerhetsslag (ingen skuld i balansräkningen).
- För egen del lämnade ansvarsförbindelser och ansvar som inte ingår i balansräkningen.

- (36) Ansvarsförbindelserna som lämnats för egen del specificeras på följande sätt:

- hyresansvar (inkl. leasingansvar) (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

- pensionsansvar
  - övriga ansvarsförbindelser
  - övriga ekonomiska ansvar som gäller pensionskassan och som inte tagits upp i balansräkningen.
- (37) Särskilt när det gäller övriga ansvarsförbindelser och övriga ekonomiska ansvar ska för att kravet på en rättvisande bild (uppgifter) ska uppfyllas, förutom uppskattat penningbelopp för ansvaret, lämnas en skriftlig redogörelse av ärendets art, det kommersiella syftet (2 kap.7 § 3-4 mom. i BokfF) och värderingsprinciper.
- (38) Som övriga ansvarsförbindelser presenterar pensionskassan bland annat:
- ansvar som beror på derivatkontrakt (avsnitt 13.2.15)
  - verkligt värde på säkerhet som mottagits vid överföring i enlighet med lagen om finansiella säkerheter, verkligt värde på såld och vidare pantsatt säkerhet och uppgift om huruvida pensionskassan är skyldig att återställa egendomen.
- (39) Ansvarsförbindelserna ska i bokslutet värderas enligt försiktighetsprincipen. Detta innebär att de i bokslutet ska värderas till sitt nominella värde eller ett högre sannolikt värde.
- (40) Det kan förekomma flera olika möjliga ansvarsförbindelser. Pensionskassan ska själv vid upprättandet av bokslutet bedöma om det finns sådana avtal/förbindelser av vilka det kan realiseras utgifter och förluster och vilka således ska tas upp som ansvar.
- (41) I fråga om allmänna säkerheter kan inte en specifikation per lån/säkerhet alltid göras. I detta fall ska kassan dock presentera totalbeloppet lån (övrigt ansvar) som erhållits mot allmän säkerhet samt separat tillgångsposter som ställts som allmän säkerhet.
- (42) Av det gemensamma ansvaret anges ansvarets totala belopp samt att det är fråga om gemensamt ansvar.
- (43) Uppgifterna om ansvaret för ArPL-verksamheten och den övriga verksamheten presenteras separat.

13.2.14 Noter om värdepapperslån och repor

ANVISNING (styckena 44–46)

- (44) Långgivaren av ett värdepapperslån bör redogöra för följande uppgifter som hänför sig till de utlånade värdepapperen: värdepapperens art, antal, återstående anskaffningsutgift, verkligt värde och låneperiodens längd.
- (45) Låntagaren av ett värdepapperslån bör redogöra för följande uppgifter som hänför sig till de inlånade värdepapperen: värdepapperens antal, art, verkligt värde och låneperiodens längd. För säkerheter som hänför sig till värdepapperslån bör ges en not enligt avsnitt 13.2.13.
- (46) Säljaren av ett återköpskontrakt (REPO) upptar de genom repokontrakt sålda värdepapperen som ställda panter i noterna enligt avsnitt 13.2.13.

13.2.15 Noter om derivatkontrakt

ANVISNING (styckena 47–53)

- (47) I noterna till bokslutet bör redogöras för de principer som tillämpas då företaget använder derivatkontrakt och för derivatrelaterade riskhanteringsstrategier. Därtill utreds användning av derivatkontrakt i säkrande syfte och i annat syfte. Ovan nämnda uppgifter bör ges, om antalet derivatkontrakt är betydande eller den risk som är hänförlig till dem är väsentlig med tanke på företagets verksamhet. Om derivatkontraktens betydelse är ringa, bör detta nämnas separat.
- (48) Derivatkontrakt redovisas i noterna till bokslutet enligt följande:
- Räntederivat
    - Termins- och futurkontrakt
    - Optionskontrakt
      - Köpta
      - Utfärdade
    - Ränteswappar
  - Valutaderivat
    - Termins- och futurkontrakt
    - Optionskontrakt
      - Köpta
      - Utfärdade
    - Valutaswappar
  - Aktiederivat
    - Termins- och futurkontrakt
    - Optionskontrakt
      - Köpta
      - Utfärdade
  - Övriga derivatkontrakt
    - Termins- och futurkontrakt
    - Optionskontrakt
      - Köpta
      - Utfärdade
    - Andra
- (49) Specifikationen ges separat för skyddande och icke skyddande derivatkontrakt.
- (50) För derivatkontrakten anges kontraktens verkliga värde och de underliggande tillgångarnas värde uppdelade på ovan beskrivet sätt. Som värden för underliggande tillgångar meddelas för räntederivatens del kontraktens nominella värden, för valutaderivatens del euromotvärdet på den köpta valutan vid tidpunkten för bokslutet och för aktiederivatens del aktiernas verkliga värde vid tidpunkten för bokslutet. För respektive grupp anges när kontrakten löper ut, om denna information är väsentlig för bedömning av den risk som hänför sig till kontrakten.
- (51) Det verkliga värdet kan basera sig på marknadspriset, ett motsvarande derivatkontrakts marknadspris, nuvärdet på kassaflöden föranledda av kontraktet eller på optionernas prissättningsmodeller. Metoderna för hur det verkliga värdet bestämts ska redogöras för varje

grupp separat. Kontrakt som är bundna till valutakurs omräknas till eurobelopp enligt kontraktets avista- eller terminskurs, beroende på kontrakt.

- (52) Uppgifter om öppna och stängda kontrakt lämnas separat. Av informationen ska framgå hur öppna och stängda avtal är upptagna i bokslutet.
- (53) Principerna för upprättande av bokslutet ska innehålla värderingsprinciperna och övriga redovisningsprinciper för derivatkontrakt.

13.3 Noter om solvens

FÖRESKRIFT (stycke 54)

- (54) I fråga om solvensen för en pensionskassa som bedriver verksamhet enligt ArPL ska för räkenskapsperioden och minst för den föregående räkenskapsperioden presenteras följande uppgifter:

Solvenskapital
eget kapital
frivilliga reserver
tilläggsförsäkringsansvar
värderingsdifferensen mellan verkligt värde på tillgångar och bokföringsvärdet i balansräkningen
post som baserar sig på delägarens tillskottsplikt
övriga poster (+/-)

Minimikapitalkrav

(Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)

13.4 Pensionskassans risker och riskhantering

FÖRESKRIFT (styckena 55–59)

- (55) I noterna till bokslutet ska utredas pensionskassans allmänna principer för riskhantering (riskhanteringspolicy), ansvar, övervakning och organisering samt processer och risker i anslutning till riskhantering (riskklassificering, riskmätare, tillsynsgränser samt rapportering).
- (56) I noterna ska därtill finnas en beskrivning (kvantitativ och/eller skriftlig) av pensionskassans väsentliga risker, såsom risker som gäller försäkringsverksamheten, placeringsverksamheten och operativa risker.
- (57) I fråga om den försäkringstekniska ansvarsskulden ska av noterna framgå följande (gäller inte premiebaserade tilläggsarrangemang):
- En definition av de försäkringstekniska riskerna: en beskrivning av pensionskassans viktigaste försäkringsrisker med separat beaktande av särdragen i lagstadgad och frivillig verksamhet
    - fördelningen av finansieringen på pensionskassans ansvar och pensionsanstalternas gemensamma ansvar (utjämningsystemet)
    - en beskrivning av försäkringsgrenarna (ArPL-g, ArPL-t, FöPL-g, FöPL-t, tilläggsförmåner) och riskerna som ingår i försäkringsrörelsen på eget ansvar

- en beskrivning av försäkringsbeståndets struktur.
  - En beskrivning i anslutning till riskhantering av pensionsansvar av den beräkningsgrund som tillämpas och de matematiska antagandena (som dimensionering av utjämningsansvar, dödlighet, beräkningsränta, invaliditetsrisk, användning av indexförhöjningsansvar, belastning).
  - Kvantitativa uppgifter om pensionsansvaret.
- (58) I fråga om placeringsverksamhetens risker ska av noterna framgå
- en definition av riskerna och riskhanteringsstrategierna
  - riskhanteringsprocesserna och
  - kvantitativa uppgifter om placeringsbeståndets riskstruktur.
- (59) I fråga om de operativa riskerna ska av noterna framgå
- en definition av riskerna och riskhanteringsstrategierna
  - riskhanteringsprocesserna och
  - en beskrivning av de väsentliga operativa riskerna.

14 Verksamhetsberättelse och noter i pensionsstiftelse

- (1) I 5 kap. i lagen om pensionsstiftelser (PSL) stadgas om bokslut och verksamhetsberättelse för pensionsstiftelse. I 5 a kap. 42 § i PSL föreskrivs dessutom om årsbokslut och verksamhetsberättelse i pensionsstiftelser med minst 100 försäkrade, vilka beviljar tilläggs pensioner. (Utfärdats 7.3.2019, gäller från 31.3.2019)
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
  - 41 a § 6 mom. i lagen om pensionsstiftelser
  - 42 § 3 mom. i lagen om pensionsstiftelser

14.1 Verksamhetsberättelse

- (3) I verksamhetsberättelsen ska information enligt 3 kap. 1 a § i BokfL och i 5 § i SHMFbs anges. (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)
- (4) I verksamhetsberättelsen ska ingå bland annat överlåtelse, fördelningar och fusioner av försäkringsverksamheten under räkenskapsperioden och utförda interna överföringar mellan avdelningar och återbäring av övertäckning till arbetsgivarföretag.

FÖRESKRIFT (stycke 5)

- (5) Verksamhetsberättelsen ska för överlåtelse och övertagande av försäkringsverksamhet, intern överföring, utbyte av egendom och återbäring av tillgångar bland annat uppta kvaliteten och eurobeloppet av den egendom som överförs, hur egendomens verkliga värde har fastställts och tidpunkten för överföringen. Dessutom ska i verksamhetsberättelsen konstateras när pensionsstiftelsens styrelse har fattat beslut i ovan nämnda ärende och när Finansinspektionen gett sitt samtycke (om det behövs) i ärendet.

14.2 Noter

- (6) I resultat- och balansräkningen ska presenteras noter enligt 41 a § i PSL samt enligt SHMFbs och till den del som fastställs i förordningen de noter som anges i bokföringsförordningen.

FÖRESKRIFT (styckena 7–8)

- (7) Noterna ska presenteras för räkenskapsperioden och om inte något annat nämns också för föregående räkenskapsperiod.
- (8) En AB-pensionsstiftelse presenterar i sitt bokslut därtill per avdelning noter gällande placeringsverksamheten enligt avsnitt 14.2.4 och 14.2.6.

Noter till resultaträkningen

14.2.1 Understödsavgifter och försäkringspremier

FÖRESKRIFT (styckena 10–12)

- (9) Understödsavgifterna för lagstadgade pensioner tas upp separat för arbetsgivaren och arbetstagaren enligt följande:

Understödsavgifter för lagstadgade pensioner

Arbetsgivarens andel

Arbetstagarens andel

- (10) En pensionsstiftelse med premiebaserat tilläggsarrangemang ska redovisa försäkringspremierna enligt följande:

Försäkringspremier

Arbetsgivarens andel

Arbetstagarens andel

- (11) En pensionsstiftelse med både förmånsbaserat och premiebaserat tilläggsarrangemang ska särredovisa premieansvaret för det premiebaserade tilläggsarrangemanget från övriga tilläggsarrangemang enligt följande:

Premieinkomst

Försäkringspremier för premiebaserade tilläggsarrangemang

Arbetsgivarens andel

Den försäkrades andel

Understödsavgifter för övriga pensioner

14.2.2 Ersättningskostnader

FÖRESKRIFT (styckena 12–14)

- (12) Utbetalda ersättningar specificeras enligt följande:

Lagstadgade pensioner:

Utbetalda pensioner

Andel av arbetslöshetsförsäkringsfondens försäkringspremie och fördelningen av kostnaderna för pensionstillväxt

under oavlönade perioder

StPEL:s statsandel

Ansvarsfördelningsersättning¹

Ersättningar för överförda belopp för Europeiska Gemenskapens pensioner

Övriga ersättningar

⁽¹⁾ I ansvarsfördelningsersättningar inkluderas inte andelen för arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift, andelen för fördelningen av kostnaderna för pensionstillväxt under oavlönade perioder eller ersättningen för StPEL.

Övriga pensioner:

- Utbetalda pensioner
- Övriga ersättningar

Överföringar/återköp av försäkringsverksamhet:

- Överlåtna
- Mottagna
- Sammanlagt

- (13) Om en pensionsstiftelse överlåtit eller övertagit ansvar ska överlåtelser och övertagningar av ansvaret specificeras i noterna enligt ansvar som hänför sig till verksamhet enligt ARPL och till annan än lagstadgad verksamhet.
- (14) I noterna redogörs för det tilläggsförsäkringsansvarsbelopp som ingår i överföringen av ansvar enligt ARPL separat för överlåtet och övertaget ansvar.

14.2.3 Skötselkostnader

FÖRESKRIFT (styckena 15–17)

- (15) Omkostnaderna specificeras enligt följande:

- Löner och arvoden
- Pensionskostnader
- Övriga lönebikostnader
- Lagstadgade avgifter
- Övriga omkostnader

- (16) Om beloppet övriga skötselkostnader är väsentligt, ska behövliga tilläggsuppgifter lämnas i noterna. Om avskrivningarna som ingår i övriga skötselkostnader väsentligt avviker från avskrivningarna för föregående räkenskapsperiod, ska i noterna lämnas behövliga tilläggsuppgifter.

Lagstadgade avgifter:

- PSC:s kostnadsandel
- Justitieförvaltningsavgift
- Finansinspektionens tillsynsavgift
- Övriga poster

- (17) En pensionsstiftelse med både förmånsbaserat och premiebaserat tilläggsarrangemang ska redovisa skötselkostnaderna enligt följande:

Förmånsbaserat   Premiebaserat   Sammanlagt

- Löner och arvoden
- Pensionskostnader
- Övriga lönebikostnader
- Övriga skötselkostnader
- Sammanlagt

14.2.4 Intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten

FÖRESKRIFT (styckena 18–19)

(18) Intäkterna av och kostnaderna för placeringsverksamheten specificeras enligt följande:

Intäkter och vinster på placeringar:

Intäkter av placeringar i arbetsgivarföretag

Dividendintäkter

Ränteintäkter

Övriga intäkter

Intäkter av fastighetsplaceringar

Dividendintäkter

Ränteintäkter

Övriga intäkter

Intäkter av övriga placeringar

Dividendintäkter

Ränteintäkter

Övriga intäkter

Sammanlagt

Återförda nedskrivningar

Försäljningsvinster

Sammanlagt

Kostnader för placeringsverksamheten:

Kostnader för fastighetsplaceringar

Kostnader för övriga placeringar

Ränteutgifter och kostnader för främmande kapital

Sammanlagt

Nedskrivningar och avskrivningar

Nedskrivningar

Byggnadsavskrivningar

Försäljningsförluster

Sammanlagt

Nettointäkter av placeringsverksamheten före uppskrivningar och justeringar av dessa

Uppskrivning av placeringar

Korrigerande av uppskrivningar på placeringar

Nettointäkter av placeringsverksamheten före realiserade förändringar i placeringarnas värde¹

Realiserade värdestegringar på placeringar

Realiserade värdeminskningar på placeringar

¹ Såvida placeringarna värderas till verkligt värde i balansräkningen.

Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen

- (19) I noterna upptas skilt väsentliga kursvinster och kursförluster som ingår i intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten och det sammanlagda beloppet av omkostnader för placeringsverksamheten som ingår i kostnaderna för placeringsverksamheten.

14.2.5 Nettointäkter av placeringsverksamheten för premiebaserade tilläggs pensionsarrangemang

FÖRESKRIFT (stycke 20)

- (20) En pensionsstiftelse med både premiebaserat och förmånsbaserat tilläggs pensionsarrangemang ska specificera intäkterna av placeringsverksamheten för det premiebaserade tilläggs pensionsarrangemanget i noterna enligt följande:

Intäkter av placeringsverksamheten

Kostnader för placeringsverksamheten

Nettointäkter av placeringsverksamheten före uppskrivningar och rättelse av uppskrivningar samt nedskrivningar och återförda nedskrivningar

Uppskrivning av placeringar

Korrigerig av uppskrivningar av placeringar

Nedskrivningar

Återförda nedskrivningar

Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen

Nettointäkter av placeringsverksamheten som de försäkrade beslutat om¹

Noter till balansräkningen

14.2.6 Förändringar i immateriella och materiella tillgångar

FÖRESKRIFT (stycke 21)

- (21) Förändringar i varje balanspost för immateriella tillgångar och i balansposten för maskiner och inventarier måste specificeras. Specifikationen upprättas med iakttagande av bokföringsnämndens allmänna anvisningar om avskrivningar enligt plan (16.10.2007). Specifikationen ska ges för räkenskapsperioden.

Anskaffningsutgift 1.1

Helt avskrivna under föregående år

Ökningar

Minskningar

Överföringar mellan poster

Anskaffningsutgift 31.12

¹ Redovisas endast om pensionsstiftelsens styrelse och den försäkrade själv beslutat om placeringar vid pensionsstiftelsens premiebaserade tilläggs pensionsarrangemang.

Akkumulerade avskrivningar 1.1
Helt avskrivna under föregående år
Akkumulerade avskrivningar på minskningar och överföringar
Avskrivningar under räkenskapsperioden
Akkumulerade avskrivningar 31.12

Nedskrivningar 1.1
Helt avskrivna under föregående år
Nedskrivningar av minskningar och överföringar
Nedskrivningar under räkenskapsperioden
Återförda nedskrivningar
Nedskrivningar 31.12

Bokföringsvärde 31.12

(Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)

14.2.7 Placeringar – värdering i balansräkningen till anskaffningsutgiften 41 a § 1–3 mom. PSL (Gäller inte premiebaserade tilläggs pensionsarrangemang)

14.2.7.1 Placeringars verkliga värde och värderingsdifferens

FÖRESKRIFT (stycke 22)

(22) Placeringar redovisas enligt följande:

Placeringar 31.12.	Återstående anskaffningsutgift ²	Bokförings- värde	Verkligt värde
Fastighetsplaceringar			
Fastigheter			
Fastighetsaktier			
Anskaffningsutgifter för hyresrätt i fastigheter			
Lånefordringar på egna fastighetsföretag			
Placeringar i arbetsgivarföretag			
Aktier och andelar i arbetsgivarföretag			
Finansmarknadsinstrument från arbetsgivarföretag			
Skuldebrevsfordringar på arbetsgivarföretag			
Fordringar på arbetsgivarföretag			
Övriga placeringar i arbetsgivarföretag			
Övriga placeringar			
Aktier och andelar			
Finansmarknadsinstrument			
Inteckningslånefordringar			
Övriga lånefordringar			

² Den återstående anskaffningsutgiften definieras i avsnitt 8.1.1

Depositioner
Övriga placeringar¹

Värderingsdifferenser sammanlagt (skillnaden mellan verkligt värde och bokföringsvärde)

I den återstående anskaffningsutgiften för finansmarknadsinstrument ingår skillnaden (+/-) mellan det nominella värdet och anskaffningspriset periodiserad som ränteintäkter eller som en minskning av dessa

I bokföringsvärdet ingår uppskrivningar:
Uppskrivningar av placeringstillgångar
Uppskrivningar av anläggningstillgångar

14.2.7.2 **Fastighetsplaceringar**

FÖRESKRIFT (stycke 23)

(23) Förändringar i fastighetsplaceringar redovisas enligt följande:

	Fastigheter och fastighetsaktier ²	Lånefordringar på egna fastighetsföretag
Anskaffningsutgift 1.1.		
Ökningar		
Minskningar		
Avskrivningar under räkenskapsperioden		
Anskaffningsutgift 31.12		
Akkumulerade avskrivningar 1.1		
Akkumulerade avskrivningar på nedskrivningar och överföringar		
Avskrivningar under räkenskapsperioden		
Akkumulerade avskrivningar 31.12		
Nedskrivningar 1.1		
Nedskrivning av minskningar		
Räkenskapsperiodens nedskrivningar		
Återförda nedskrivningar		
Nedskrivningar 31.12		
Uppskrivningar 1.1		
Ökningar		
Minskningar		
Uppskrivningar 31.12		
Bokföringsvärde 31.12		

¹ Om beloppet av övriga placeringar är väsentligt, ska det lämnas tilläggsinformation om dessa placeringar.

² Innehåller anskaffningsutgifterna för hyresrätt i fastigheter.

14.2.7.3 Fastigheter och fastighetsaktier i eget bruk

FÖRESKRIFT (styckena 24–26)

- (24) Över fastigheter och fastighetsaktier i pensionsstiftelsens eget bruk ska följande uppgifter redovisas:
- Återstående anskaffningsutgift
  - Bokföringsvärde
  - Verkligt värde
- (25) I specifikationen anges andelen fastighetsplaceringar i eget bruk. Lokalerna anses vara i eget bruk om de är kontors-, lager-, representations- eller personalens fritidslokaler eller andra lokaler i pensionsstiftelsens eget bruk. Lokaler som hyrts ut till personalen anses inte vara i eget bruk.
- (26) I fastighetsobjekt som används för olika ändamål beräknas andelen i eget bruk vid behov utgående från kvadratmeter eller dylika fördelningsgrunder.

14.2.8 Placeringar i premiebaserade tilläggs-pensionsarrangemang

FÖRESKRIFT (stycke 27)

- (27) Placeringar i ett premiebaserat tilläggs-pensionsarrangemang redovisas enligt följand

Placeringar 31.12 (verkligt värde)	Summa premiebaserade placeringar	Placeringar som den försäkrade har valt
Fastighetsplaceringar		
Fastigheter		
Fastighetsaktier		
Övriga placeringar		
Aktier och andelar		
Finansmarknadsinstrument		
Övriga lånefordringar		
Depositioner		
Övriga placeringar ¹		
Sammanlagt		

14.2.9 Lånefordringar

FÖRESKRIFT (styckena 28–30)

- (28) Lånefordringar (skuldebrevsfordringar och övriga fordringar) på arbetsgivarföretag specificeras på följande sätt:
- (29) Lånefordringar på arbetsgivarföretag
- Lån med säkerhet, sammanlagt
  - Specifikation enligt säkerhetsslag:

¹ Om beloppet av övriga placeringar är väsentligt, ska tilläggsinformation om dessa lämnas.

Bankgaranti
Borgensförsäkring
Inteckningar (inkl. fastighetsinteckning)
Övrig säkerhet (ska specificeras, om beloppet är väsentligt)
Sammanlagt

Lån utan säkerhet, sammanlagt²
Sammanlagt

(30) Specifikation av balanspost Övriga lånefordringar enligt säkerhetsslag:

Övriga lånefordringar, sammanlagt
Specifikation enligt säkerhetsslag:
Bankgaranti
Borgensförsäkring
Inteckning
Övrig säkerhet
Sammanlagt

14.2.10 Ansvarsunderskott

FÖRESKRIFT (stycke 31)

(31) Ansvarsunderskott för övriga pensioner redovisas enligt följande:

Ansvarsunderskott enligt 43 § 5 mom. i PSL
Försäkringstekniskt täckningsunderskott enligt 44 § 2 mom. i PSL
Sammanlagt

14.2.11 Fordring (skuld) för ansvarsfördelning

FÖRESKRIFT (stycke 32)

(32) Pensionsstiftelsens fordringar och skulder som är hänförliga till ansvarsfördelning presenteras separat i noterna.

14.2.12 Eget kapital

(33) Eget kapital specificeras enligt balanspost i enlighet med 2 kap. 5 § 1 mom. 1 punkten i Bokf.

14.2.13 Pensionsansvar

FÖRESKRIFT (stycke 34)

(34) I noterna redovisas pensionsansvaret indelat enligt följande:

Lagstadgade löpande och framtida pensioner
Tilläggsförsäkringansvar för lagstadgade pensioner

² Kan endast gälla lån beviljade före 1.4.1991 (A-avdelning)

Till aktieavkastningen bundet tilläggsförsäkringsansvar för lagstadgade pensioner
Pensionsansvar för övriga pensioner
Pensionsansvar sammanlagt

14.2.14 Noter om säkerheter och ansvarsförbindelser

FÖRESKRIFT (styckena 35–43)

- (35) De säkerheter och ansvarsförbindelser som pensionsstiftelsen lämnar för egen räkning ska tas upp i noterna enligt följande:
- Skulder där säkerhet är pensionsstiftelsens tillgångar specificerade per säkerhetsslag.
    - Värdet av ställda säkerheter.
    - Det sammanlagda värdet av säkerheterna per säkerhetstyp.
  - Övriga för egen del ställda säkerheter specificerade enligt det sammanlagda värdet per säkerhetsslag.
  - För egen del lämnade ansvarsförbindelser och ansvar som inte ingår i balansräkningen.
- (36) Ansvarsförbindelserna som lämnats för egen del specificeras på följande sätt:
- hyresansvar (inkl. leasingansvar (Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016)
  - pensionsansvar
  - övriga ansvarsförbindelser
  - övriga ekonomiska ansvar som gäller pensionsstiftelsen och som inte tagits upp i balansräkningen.
- (37) Särskilt när det gäller övriga ansvarsförbindelser och övriga ekonomiska ansvar ska för att kravet på en rättvisande bild (uppgifter) ska uppfyllas, förutom uppskattat eurobelopp för ansvaret, lämnas en skriftlig redogörelse av ärendets art, det kommersiella syftet (2 kap. 3-4 mom. i BokfF) och värderingsprinciper.
- (38) Som övriga ansvarsförbindelser presenterar pensionsstiftelsen bland annat
- ansvar som beror på derivatkontrakt (avsnitt 14.2.16)
  - verkligt värde på säkerhet som mottagits vid överföring i enlighet med lagen om finansiella säkerheter, verkligt värde på såld och vidare pantsatt säkerhet och uppgift om huruvida pensionskassan är skyldig att återställa egendomen.
- (39) Ansvarsförbindelserna ska i bokslutet värderas enligt försiktighetsprincipen. Detta innebär att de i bokslutet ska värderas till sitt nominella värde eller ett högre sannolikt värde.
- (40) Det kan förekomma flera olika möjliga ansvarsförbindelser. Pensionsstiftelsen ska själv vid upprättandet av bokslutet överväga om det finns sådana avtal/förbindelser av vilka det kan realiseras utgifter och förluster och vilka således ska tas upp som ansvar.
- (41) I fråga om allmänna säkerheter kan inte en specifikation per lån/säkerhet alltid göras. I detta fall ska dock presenteras totalbeloppet lån (övrigt ansvar) som erhållits mot allmän säkerhet samt separat tillgångsposter som ställts som allmän säkerhet.

- (42) Av det gemensamma ansvaret anges ansvarets totala belopp samt att det är fråga om gemensamt ansvar.
- (43) Uppgifterna om AB-pensionsstiftelsens ansvar presenteras i noterna per avdelning.

14.2.15 Noter om värdepapperslån och repor

ANVISNING (styckena 44–46)

- (44) Långgivaren av ett värdepapperslån bör redogöra för följande uppgifter som hänför sig till de utlånade värdepapperen: värdepapperens art, antal, återstående anskaffningsutgift, verkligt värde och låneperiodens längd.
- (45) Låntagaren av ett värdepapperslån bör redogöra för följande uppgifter som hänför sig till de inlånade värdepapperen: värdepapperens antal, art, verkligt värde och låneperiodens längd. För säkerheter som hänför sig till värdepapperslån bör ges en not enligt avsnitt 14.2.14.
- (46) Säljaren av ett återköpskontrakt (REPO) upptar de genom repokontrakt sålda värdepapperen som ställda panter i noterna enligt avsnitt 14.2.14.

14.2.16 Noter om derivatkontrakt

ANVISNING (styckena 47–53)

- (47) I noterna till bokslutet bör redogöras för de principer som tillämpas då företaget använder derivatkontrakt och för derivatrelaterade riskhanteringsstrategier. Därtill utreds användning av derivatkontrakt i säkrande syfte och i annat syfte. Ovannämnda uppgifter bör ges, om antalet derivatkontrakt är betydande eller den risk som är hänförlig till dem är väsentlig med tanke på företagets verksamhet. Om derivatkontraktens betydelse är ringa, ska detta nämnas separat.
- (48) Derivatkontrakt redovisas i noterna till bokslutet enligt följande:

Räntederivat

Termins- och futurkontrakt

Optionskontrakt

Köpta

Utfärdade

Ränteswappar

Valutaderivat

Termins- och futurkontrakt

Optionskontrakt

Köpta

Utfärdade

Valutaswappar

Aktiederivat

Termins- och futurkontrakt

Optionskontrakt

Köpta

Utfärdade

Övriga derivatkontrakt

Termins- och futurkontrakt
Optionskontrakt
    Köpta
    Utfärdade
Andra

- (49) Specifikationen ges separat för skyddande och icke skyddande derivatkontrakt.
- (50) För derivatkontrakten anges kontraktens verkliga värde och de underliggande tillgångarnas värde indelade enligt ovan. Som värden för underliggande tillgångar meddelas för räntederivatens del kontraktens nominella värden, för valutaderivatens del euromotvärdet på den köpta valutan vid tidpunkten för bokslutet och för aktiederivatens del aktiernas verkliga värde vid bokslutstidpunkten. För respektive grupp anges när kontrakten löper ut, om denna information är väsentlig för bedömning av den risk som hänför sig till kontrakten.
- (51) Det verkliga värdet kan basera sig på marknadspriset, ett motsvarande derivatkontrakts marknadspris, nuvärdet på kassaflöden föranledda av kontraktet eller på optionernas prissättningsmodeller. Metoderna för hur det verkliga värdet bestämts redogörs skilt för varje undergrupp. Kontrakt som är bundna till valutakurs omräknas till euro enligt kontraktets avista- eller terminskurs, beroende på kontrakt.
- (52) Uppgifter om öppna och slutna kontrakt lämnas separat. Av informationen ska framgå hur öppna och stängda avtal är upptagna i bokslutet.
- (53) Principerna för upprättande av bokslutet ska innehålla värderingsprinciperna och övriga redovisningsprinciper för derivatkontrakt.

14.3 Noter om solvens

FÖRESKRIFT (stycke 54)

- (54) I fråga om solvensen för en pensionsstiftelse som bedriver verksamhet enligt ArPL ska för räkenskapsperioden och minst för den föregående räkenskapsperioden presenteras följande uppgifter:

Solvenskapital
eget kapital
frivilliga reserver
tilläggsförsäkringsansvar
värderingsdifferensen mellan verkligt värde på tillgångar och bokföringsvärdet i balansräkningen
post som baserar sig på arbetsgivarens tillskottsplikt
övriga poster (+/-)

Minimikapitalkrav

(Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)

14.4 Pensionsstiftelsens risker och riskhantering

FÖRESKRIFT (styckena 55–59)

- (55) I bilagorna till bokslutet ska pensionsstiftelsen utreda sina allmänna principer för riskhantering (riskhanteringspolicy), riskhanteringsansvar och övervakning, organisering och processer och risker i anslutning till riskhanteringen (riskklassificering, riskmätare, tillsynsgränser samt rapportering).
- (56) I noterna ska därtill finnas en beskrivning (kvantitativ och/eller skriftlig) av pensionsstiftelsens väsentliga risker, såsom risker som gäller försäkringsverksamhetens risker, placeringsverksamhetens risker och operativa risker.
- (57) I fråga om det försäkringstekniska pensionsansvaret ska av noterna framgå följande (gäller inte premiebaserade tilläggsarrangemang):
- En definition av de försäkringstekniska riskerna: en beskrivning av pensionsstiftelsens viktigaste försäkringsrisker med separat beaktande av särdragen i lagstadgad och frivillig verksamhet
    - fördelningen av finansieringen på pensionsstiftelsens ansvar och pensionsanstalternas gemensamma ansvar (utjämningssystemet)
    - en beskrivning av försäkringsgrenarna (ArPL-g, ArPL-t, tilläggsförmåner) och riskerna som ingår i försäkringsrörelsen på eget ansvar
    - en beskrivning av försäkringsbeståndets struktur.
  - En beskrivning i anslutning till riskhantering av pensionsansvar av den beräkningsgrund som tillämpas och de matematiska antagandena (såsom dödlighet, beräkningsränta, invaliditetsrisk, användning av indexförhöjningsansvar, belastning).
  - Kvantitativa uppgifter om pensionsansvaret.
- (58) I fråga om placeringsverksamhetens risker ska av noterna framgå
- en definition av riskerna och riskhanteringsstrategierna
  - riskhanteringsprocesserna och
  - kvantitativa uppgifter om placeringsbeståndets riskstruktur.
- (59) Beträffande de operativa riskerna ska i bilagorna uppges
- en definition av riskerna och riskhanteringsstrategierna
  - riskhanteringsprocesserna och
  - en beskrivning av de väsentliga operativa riskerna.

15 Nyckeltal

- (1) I 6 kap. i lagen om försäkringskassor (FörsKL) föreskrivs om pensionskassans bokslut och verksamhetsberättelse och 5 kap. i lagen om pensionsstiftelser (PSL) om pensionsstiftelsens bokslut och verksamhetsberättelse.
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser i lag:
  - 74 b § 6 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 77 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor
  - 41 a § 6 mom. i lagen om pensionsstiftelser
  - 42 § 3 mom. i lagen om pensionsstiftelser

15.1 Nyckeltal för den ekonomiska utvecklingen och försäkringsverksamheten

15.1.1 Allmänt

FÖRESKRIFT (styckena 3–12)

- (3) Nyckeltalen för den ekonomiska utvecklingen gäller beträffande relationstalens beräkningsprinciper alla pensionskassors och pensionsstiftelsers ArPL-verksamhet även då de uppger nyckeltal i andra sammanhang än i bokslut.
- (4) Nyckeltalsbegreppen är desamma som i resultat- och balansräkningarna, såvida inget annat fastställs nedan.
- (5) Nyckeltalen ska publiceras i bokslutet och delårsrapporten i den form som anges i dessa föreskrifter och anvisningar (bilaga 1.1–1.6 och 2.1–2.4). Som jämförelseuppgifter i delårsrapporten redovisas uppgifterna för motsvarande tidpunkt under föregående räkenskapsperiod samt den föregående räkenskapsperiodens uppgifter.
- (6) Nyckeltalen redovisas i bokslutet för de fem senast avslutade räkenskapsperioderna eller, om pensionskassan och pensionsstiftelsen inte varit verksam under fem räkenskapsperioder, för bolagets hela verksamhetstid.
- (7) I noterna till bokslutet ska utöver nyckeltalen dessutom presenteras beräkningsschemana för och innehållet i nyckeltalen.
- (8) Nyckeltalen ska uträknas och presenteras med minst en miljon euros noggrannhet samt procent och relationstal med en decimals noggrannhet.
- (9) Nyckeltalen uträknas för placeringsverksamhetens del huvudsakligen till verkligt värde.
- (10) Nyckeltalets värde ska anges även om det är negativt.
- (11) Då nyckeltal som beskriver resultatets uppkomst eller resultatpåverkan tas fram, ska siffrorna anges med förtecken

- (12) För att säkerställa att bokslutet med dess nyckeltal ger en riktig och tillräcklig bild av resultatet för pensionskassans och pensionsstiftelsens verksamhet och dess ekonomiska ställning ska man vid behov ge tilläggsinformation i anslutning till nyckeltalen.

15.1.2 Beräkningsscheman för nyckeltalen och presentation av analyser

FÖRESKRIFT (styckena 13–45)

Utbetalda pensioner

- (13) Utbetalda pensioner och övriga ersättningar enligt resultaträkningen (Pensionskassan exklusive omkostnader för verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan).

Nettointäkter av placeringsverksamheten

- (14) Nettointäkter av placeringsverksamheten utgör differensen mellan intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten. Nettointäkter av placeringsverksamheten till verkligt värde redovisas i relation till sysselsatt kapital.
- (15) Nettointäkterna av placeringsverksamheten till verkligt värde i relation till sysselsatt kapital beräknas per placeringsslag och för det sammanräknade beloppet av placeringar med beaktande av kassaflöden som tidsavvägts per dag eller månad. Om man inte har tillgång till kalkyler enligt kassapincipen, kan intäkterna räknas enligt prestationsprincipen.
- (16) Periodens vinst beräknas med en så kallad anpassad Dietz-formel (tids- och penningavvägd formel) på så sätt, att det bundna kapitalet beräknas genom att man till marknadsvärdet i början av perioden lägger periodens kassaflöden avvägda med den proportionella andel av hela perioden som kvarstår vid transaktionsdagen eller från transaktionsmånadens mitt till periodens slut. Avkastningen på sysselsatt kapital kan också beräknas med en annan metod, om det resultat som metoden ger till sin precision inte i väsentlig mån avviker från det resultat som den ovan beskrivna metoden ger.
- (17) När det gäller beräkningsprincipen för intäkterna ska man iaktta kontinuitet, och det är inte tillåtet att försämma metodens noggrannhet från den tidigare nivån (det är inte tillåtet att gå tillbaka till viktning per månad från viktning per dag). För en sådan tillgångsgrupp (fastigheter) som inte kan redovisas per dag, kan intäkterna räknas genom att använda redovisning per månad.

Med kassaflöde avses differensen mellan försäljning/intäkter och köp/kostnader

- (18) Intäkter av och kostnader för derivat hänförs till underliggande tillgångspost. Intäkter av och kostnader för icke skyddande derivat redovisas på samma sätt som intäkter av och kostnader för motsvarande tillgångspost. Intäkter av och kostnader för aktiederivat upptas i gruppen aktier.
- (19) Intäkter av och kostnader för valuta hänförs till underliggande tillgångspost.
- (20) Intäkter av räntefonder hänförs på samma sätt som räntefonderna hänförs i placeringsallokeringen: långa räntefonder bland masskuldebrevslån och korta räntefonder bland penningmarknadsplaceringar. Redovisningen av andelar i placeringsfonder eller andra med dem jämförbara fondföretag som investerar i fastigheter och fastighetsbolag görs på motsvarande sätt.
- (21) Intäkter och kostnader som inte hänförs per placeringsslag är omkostnader för placeringsverksamheten (såsom kostnader för egen placeringsorganisation och

kapitalförvaltningsarvoden som betalats till utomstående), övriga intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten (t.ex. försvarsarvoden och valutakursdifferenser av försäkringsrörelsen) till den del som de inte kan hänföras enligt tillgångslag, expeditionsavgifter, återbetalningsprovisioner, övriga ränteintäkter.

(22) Intäkter som ingår i Kassa och bank samt intäkter av konton i euro och valutakonton redovisas i posten Övriga finansmarknadsinstrument och depositioner.

(23) Balansposten Kassa och bank ingår i placeringarnas marknadsvärde och det sysselsatta kapitalet och likaså beaktas köpeskillingsfordringar och köpeskillingskulder.

Placeringsfördelning till verkligt värde

(24) Grundfördelningen avser det sammanlagda värdet av kontantplaceringar och derivat. Riskjusterad fördelning avser det sammanlagda värdet på kontantplaceringarnas och derivatens deltakorrigerade (futureernas och terminernas underliggande tillgångar och optionernas underliggande tillgångar multiplicerade med optionens delta, det vill säga derivatens fiskeffekt) underliggande tillgångar. I den riskjusterade fördelningen inräknas inte derivatens marknadsvärde.

(25) Av räntefonderna ingår långa räntefonder i masskuldebrevslån och korta räntefonder i penningmarknadsplaceringar. Placeringar i placeringsfonder eller i andra med dem jämförbara företag för kollektiva investeringar som investerar i fastigheter och fastighetssammanslutningar betraktas som fastighetsplaceringar.

(26) Kalkylmässiga värderingsdifferenser som upptas i derivatens resultatregleringsposter och premier som upptas under förskottspremier hänförs till underliggande tillgångspost.

(27) I posten Övriga finansiella marknadsinstrument och depositioner upptas Kassa och bank och köpeskillingsfordringar och köpeskillingskulder som hänför sig till placeringar och säkerheter som hänför sig till derivat.

(28) I övriga placeringar i rapporten specificeras placeringar enligt hedgefonder, råvaruplaceringar och övriga placeringar.

(29) I placeringsallokeringen redovisas masskuldebrevsportföljens modifierade duration (D mod).

Omsättning

(30) Omsättning =

- + premieinkomst före avdrag för återförsäkrarens andel
- + nettointäkter av placeringsverksamheten i bokföringen
- + övriga intäkter

Omkostnader totalt

(31) Omkostnader totalt=

- + resultaträkningsposten Skötselkostnader i resultaträkningen
- + omkostnader för placeringsverksamheten
- + omkostnader för verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan

Totalresultat

- (32) Totalresultat=
+ Ökning av solvensen med försäkringspremier
+ Placeringsverksamhetens resultat till verkligt värde
+ Intern överföring av tillgångar från avdelning A till avdelning B

Resultatanalys

- (33) Effekterna av beståndsöverföringar (pensionskassa) eller överföringar av försäkringsverksamhet (pensionsstiftelse) räknas inte med i förändringen av det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret i resultatanalysen.

Verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan

- (34) Pensionskassan ska ange kostnaderna för upprätthållande av arbetsförmågan som under räkenskapsperioden har redovisats under ersättningskostnader, premieinkomsten av avgiftsdelen för hantering av risken för arbetsförmåga samt korrelationen mellan dessa poster. *(Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)*

- (35) Pensionsstiftelsen ska ange hur stor andel av kostnaderna för upprätthållande av arbetsförmågan som redovisats under övriga kostnader och vilket det maximala beloppet kostnader är som förordningen (SHMF 2/2012 om ändring av SHM:s förordning om särskilda bestämmelser för pensionsstiftelser) tillåter samt relationen mellan dessa poster. *(Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)*

- (36) Det maximala beloppet behöver inte anges om pensionskassan och pensionsstiftelsen inte alls har redovisat några kostnader för upprätthållande av arbetsförmågan under räkenskapsperioden. *(Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)*

Solvenskapital

- (37) Solvenskapitalet och nyckeltalen som beskriver det för de fem senaste åren presenteras även grafiskt.

- solvensgräns
- solvenskapitalets maximibelopp
- solvenskapital
- pensionstillgångarna i förhållande till ansvarsskulden/pensionsansvaret (solvensnivån %) enligt 13 § 11 punkten i SHM:s förordning (1336/2002)
- solvenskapitalet i förhållande till solvensgränsen (solvensställning)

(Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)

- (38) Utjämningsbeloppet upptas separat som en del av solvenskapitalet. Enligt lag 853/2008 upptas en med verksamhetskapitalet jämställd andel av utjämningsansvaret som en del av verksamhetskapitalet för åren 2008–2012.

Pensionstillgångar – Pensionskassa

- (39) Pensionstillgångar=
enligt 13 § 11 punkten i SHM:s förordning (1336/2002)

(Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)

Pensionstillgångar – Pensionsstiftelse

- (40) Pensionstillgångar=
enligt 13 § 11 punkten i SHM:s förordning (1336/2002)

(Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)

ArPL-lönesumma och FöPL-arbetsinkomst – Pensionskassa

- (41) Uppskattad lönesumma eller arbetsinkomst för hela året vid tidpunkten för bokslutet.

ArPL-lönesumma – Pensionsstiftelse

- (42) Uppskattad lönesumma eller arbetsinkomst för hela året vid tidpunkten för bokslutet.

Antalet försäkringar, försäkrade och pensionstagare:

- (43) Antalet vid tidpunkten för bokslutet.

- (44) När det gäller de ArPL-försäkrade räknas antalet försäkrade som fått inkomster under den senaste månaden, dock så att var och en räknas endast en gång. *(Utfärdats 7.3.2019, gäller från 31.3.2019)*

- (45) Inom familjepension räknas antalet pensionstagare som en enda oberoende av antalet förmånstagare.

16 Upphävda föreskrifter och anvisningar

När dessa föreskrifter och anvisningar träder i kraft upphävs följande föreskrifter och anvisningar:

- Kapitel 1 och avsnitten 4.1.1.2–4.1.1.3 samt 4.1.1.5–4.1.2.4 i Försäkringsinspektionens föreskrifter och anvisningar dnr 7/101/2011 inklusive bilagor
- Kapitel 1 och avsnitten 4.1.1.2–4.1.1.3 samt avsnitten 4.1.2–4.2.4 i Försäkringsinspektionens föreskrifter och anvisningar dnr 8/101/2011 inklusive bilagor)
- Kapitel 10 Värdering av placeringar till verkligt värde och säkringsredovisning inklusive noter i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar 14/2012 om bokföring, bokslut och verksamhetsberättelse Dnr 7/01.00/20120
- Kapitel 9 Värdering av placeringar till verkligt värde och säkringsredovisning inklusive noter i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar 15/2012 om bokföring, bokslut och verksamhetsberättelse Dnr 11/01.00/2012.

17 Ändringshistoria

Dessa föreskrifter och anvisningar har ändrats som följer efter att de trädde i kraft

Utfärdats 9.3.2016, gäller från 1.4.2016

- *föreskrifterna och anvisningarna har ändrats enligt ändringarna i bokföringslagen (lag om ändring av bokföringslagen 1620/2015)*
- *föreskrifterna och anvisningarna har ändrats enligt ändringarna i lagen om pensionsstiftelser (lag om ändring av lagen om pensionsstiftelser 1157/2015)*
- *föreskrifterna och anvisningarna har ändrats enligt ändringarna i lagen om försäkringskassor (lag om ändring av lagen om försäkringskassor 1671/2015)*
- *till kapitel 4 har fogats stycke (60)*
- *till kapitel 5 har fogats styckena (14), (17)-(19), (22), (24), (26) och (31)*
- *det tidigare kapitlet 9 Värdering av placeringar till verkligt värde och säkringsredovisning har upphävts*
- *i kapitel 9 har styckena (12) och (23) ändrats*
- *till kapitel 9 har fogats stycke (9), till följd av vilket styckenumreringen har ändrats*
- *resultaträkningsschemat i kapitel 10 har ändrats*
- *till kapitel 10 har fogat styckena (100)-(104)*
- *till kapitel 11 har fogats stycke (52), till följd av vilket styckenumreringen har ändrats*
- *balansräkningsschemat i kapitel 12 har ändrats*
- *till föreskrifterna och anvisningarna har fogats kapitel 12 Finansieringsanalys*
- *till kapitel 13 har fogats stycke (22), till följd av vilket styckenumreringen har ändrats*
- *i kapitel 13 har stycke (24) ändrats*
- *till kapitel 14 har fogats stycke (21), till följd av vilket styckenumreringen har ändrats*
- *i kapitel 14 har stycke (23) ändrats.*

Samtidigt har det gjorts enskilda förtydliganden i föreskrifternas och anvisningarna språkliga utformning.

Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017

- *stycke 120 i kapitel 10 har ändrats*
- *styckena 13 och 54 i kapitel 13 har ändrats*
- *stycke 54 i kapitel 14 har ändrats*
- *styckena 34–37, 39 och 40 i kapitel 15 har ändrats*

Ändringarna hänför sig i huvudsak till solvensen och pensionsreformen.

Utfärdats 23.11.2017, gäller från 31.12.2017

- *stycke 1 i kapitel 3 har ändrats*

Ändringar hänför sig till lag om ändring av bokföringslagen (1376/2016).

Utfärdats 7.3.2019, gäller från 31.3.2019

- *styckena 4 och 15 i kapitel 4 har ändrats*
- *stycke 10 i kapitel 11 har ändrats*
- *stycke 1 i kapitel 13 har ändrats*
- *stycke 1 i kapitel 14 har ändrats*
- *stycke 44 i kapitel 15 har ändrats*

Ändringarna beror i främsta hand på ändringar i lagen om pensionstiftelser och lagen om pensionskassor och på enskilda preciseringar.

Utfärdats 13.12.2019, gäller från 31.12.2019

- *stycke 11 i kapitel 10 har ändrats*

Ändringen beror på en ändring av lagen om pension för arbetstagare (395/2006) som gäller hantering av försummelseavgiften.

18 Bilagor

18.1 Pensionskassor och pensionsstiftelser

(1) Nyckeltal för och analyser om bokslut

- Sammanfattning av nyckeltal (bilaga 1.1)
- Nettointäkter av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital (bilaga 1.2)
- Placeringsfördelning till verkligt värde (bilaga 1.3)
- Resultatanalys (bilaga 1.4)
- Solvens (bilaga 1.5)
- Verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan (bilaga 1.6)

(2) Nyckeltal och analyser för delårsrapport (om delårsrapport publiceras)

- Sammanfattning av nyckeltal (bilaga 2.1)
- Nettointäkter av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital (bilaga 2.2)
- Placeringsfördelning till verkligt värde (bilaga 2.3)
- Solvens (bilaga 2.4)